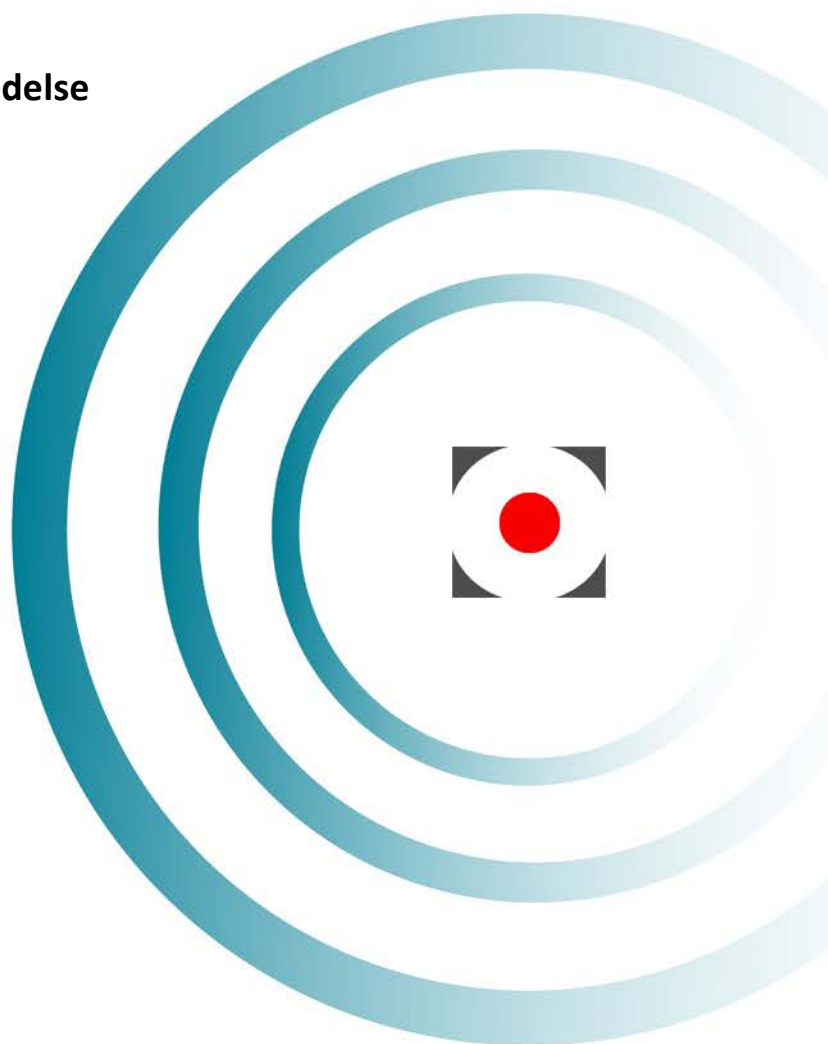

2015

Evaluering af kommunernes implementering af kontanthjælpsreformen i 2014

- Status 1 år efter reformens ikrafttrædelse

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	3
2. SAMMENFATNING AF EVALUERINGENS HOVEDRESULTATER	5
2.1. OVERORDNET STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN AF REFORMEN	5
2.2. STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN AF REFORMEN FOR DE UNGE.....	5
2.3. STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN AF REFORMEN FOR VOKSNE	8
3. OVERORDNET STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN AF REFORMEN	11
3.1. INDSATSEN FOR KONTANTHJÆLPSGRUPPERNE VED UDGANGEN AF 2014.....	11
3.2. KONTANTHJÆLPSREFORMENS BETYDNING FOR INDSATSTILRETTELÆGGELSEN.....	14
3.3. BORGERNES VURDERING AF INDSATSEN	15
3.4. KOMMUNERNES VURDERING AF IMPLEMENTERINGEN AF REFORMEN	16
4. IMPLEMENTERING AF REFORMEN FOR UDDANNELSESPARATE UNGE	19
4.1. REFORMENS RAMMESÆTNING AF INDSATSEN FOR UDDANNELSESPARATE UNGE.....	19
4.2. ORGANISERING AF INDSATSEN FOR DE UDDANNELSESPARATE UNGE	20
4.3. BRUG AF UDDANNELSESPÅLÆG TIL DE UDDANNELSESPARATE UNGE.....	21
4.4. INTENSITET I SAMTALER OG INDSATSER FOR DE UDDANNELSESPARATE UNGE.....	22
4.5. BRUG AF LÆSE-, SKRIVE- OG REGNETEST OG KURSER FOR UDDANNELSESPARATE UNGE	23
4.6. INDSATSER OG TILBUD TIL DE UDDANNELSESPARATE UNGE	25
4.7. FASTHOLDELSE AF UDDANNELSESPARATE I OVERGANGEN TIL UDDANNELSE	27
4.8. SÆRLIGE INDSATSER FOR ENLIGE FORSØRGERE	29
4.9. KOMMUNERNES VURDERING AF STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN	29
5. IMPLEMENTERING AF REFORMEN FOR AKTIVITETSPARATE UNGE.....	32
5.1. REFORMENS RAMMESÆTNING AF INDSATSEN FOR DE AKTIVITETSPARATE UNGE	32
5.2. UDDANNELSESPÅLÆG TIL DE AKTIVITETSPARATE UNGE	33
5.3. INTENSITET I SAMTALER OG INDSATS FOR DE AKTIVITETSPARATE UNGE	36
5.4. BRUG AF LÆSE-, SKRIVE- OG REGNETEST OG KURSER TIL AKTIVITETSPARATE UNGE	36
5.5. INDSATSER OG TILBUD TIL DE AKTIVITETSPARATE UNGE.....	38
5.6. BRUG AF MENTOR TIL AKTIVITETSPARATE UNGE	39
5.7. TVÆRFAGLIG OG KOORDINERET INDSATS TIL DE AKTIVITETSPARATE UNGE	42
5.8. BRUG AF KOORDINERENDE SAGSBEHANDLER TIL AKTIVITETSPARATE UNGE	43
5.9. KOMMUNERNES VURDERING AF STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN	45
6. IMPLEMENTERING AF REFORMEN FOR JOBPARATE BORGERE.....	47
6.1. REFORMENS RAMMESÆTNING AF INDSATSEN FOR JOBPARATE BORGERE	47
6.2. INTENSITET I SAMTALER OG INDSATS FOR DE JOBPARATE BORGERE.....	48
6.3. BRUG AF JOBBLOGGEN I SAMTALERNE MED DE JOBPARATE	49
6.4. BRUGEN AF JOBFORMIDLING OVER FOR DE JOBPARATE.....	50
6.5. INDSATSER OG TILBUD TIL DE JOBPARATE	52
6.6. REALKOMPETENCEVURDERING AF UFAGLÆRTE VOKSNE	53
6.7. KOMMUNERNES VURDERING AF STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN	54
7. IMPLEMENTERING AF REFORMEN FOR AKTIVITETSPARATE VOKSNE	56
7.1. REFORMENS RAMMESÆTNING AF INDSATSEN FOR AKTIVITETSPARATE VOKSNE	56
7.2. INTENSITET I SAMTALER OG INDSATS FOR DE AKTIVITETSPARATE VOKSNE	57
7.3. INDSATSER OG TILBUD TIL DE AKTIVITETSPARATE VOKSNE.....	58
7.4. VIRKSOMHEDSRETTET INDSATS FOR DE AKTIVITETSPARATE VOKSNE	59
7.5. BRUG AF MENTOR FOR AKTIVITETSPARATE VOKSNE	60
7.6. TVÆRFAGLIG OG KOORDINERET INDSATS TIL DE AKTIVITETSPARATE VOKSNE	62
7.7. BRUG AF KOORDINERENDE SAGSBEHANDLER TIL AKTIVITETSPARATE VOKSNE	64
7.8. KOMMUNERNES VURDERING AF STATUS PÅ IMPLEMENTERINGEN	65
8. BILAG 1: DATAKILDER OG METODE	67
9. BILAG 2: RESULTATER FRA BORGERSURVEYEN	71

1. Indledning

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har bedt mploy a/s om at foretage en evaluering af, hvor langt kommunerne er nået med implementering af kontanthjælpsreformen.

Kontanthjælpsreformen sigter på at styrke beskæftigelsesindsatsens fokus på resultater for målgrupperne på kontanthjælpsområdet. De forskellige elementer i reformen giver nye muligheder og stiller nye krav til kommunernes beskæftigelsesindsats, som skal understøtte, at flere kontanthjælpsmodtagere kommer i job eller uddannelse.

Reformen trådte i kraft 1. januar 2014 og har på evalueringstidspunktet fungeret i godt ét år. Med evalueringen ønsker Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering at få en status på, hvor langt kommunerne er med at implementere de nye muligheder og krav i indsatsen.

Formålet med nærværende evaluering er derfor:

- At give et landsdækkende billede af, hvor langt kommunerne er kommet med at implementere reformen og reformens enkelte elementer
- At afdække udfordringer for kommunernes implementering af reformen

Kapitel 2 er en sammenfatning af evalueringens vigtigste resultater.

Kapitel 3 afdækker status på implementeringen af tværgående elementer i reformen og af indsatsen over for kontanthjælpsgrupperne set under ét. Kapitel 4 til 7 indeholder status for implementeringen af reformen for hver af hovedmålgrupperne, herunder åbenlyst uddannelsesparate, uddannelsesparate og aktivitetsparate unge samt jobparate og aktivitetsparate voksne. Læsere, der interesserer sig for specifikke målgrupper, kan læse disse kapitler særskilt.

Evalueringen baserer sig på følgende datakilder:

- **Registeranalyser af indsats og resultater for kontanthjælpsgrupperne**
Denne dataindsamlingsmetode er valgt, fordi den dækker alle kommuner og alle borgere, og fordi den dermed giver det mest fyldestgørende og retvisende billede af kommunernes implementering af kontanthjælpsreformen. Svagheden ved registeranalyser er, at der er elementer i implementeringen, der ikke kan afdækkes, fordi de ikke er indeholdt i registrene (f.eks. mentor og tværfaglige indsatser)
- **Gennemgang af ca. 800 kontant- og uddannelseshjælpssager i 13 kommuner om indholdet i samtaler og indsatser for målgruppen**
Denne dataindsamlingsmetode er valgt, fordi den kan afdække nogle af de elementer, som ikke kan afdækkes af registeranalysen, f.eks. mentor, tværfaglige indsatser, rettidighed i anvendelse af uddannelsespålæg og FVU-test mv. Svagheden er, at man er afhængig af kommunernes registreringspraksis og datadisciplin, og at man derfor ikke altid får et udtømmende billede af implementeringen. Derudover viser sagsgennemgangen kun status på implementeringen i de 13 udvalgte kommuner, men det vurderes, at sagsgennemgangen giver et dækkende billede af, hvordan kommunerne generelt arbejder med kontanthjælpsreformen.
- **Telefonsurvey blandt 1.000 borgere om deres oplevelse af indhold, udbytte og fokus i samtaler og indsats**
Denne dataindsamlingsmetode er valgt for at inddrage borgernes vurdering af implementeringen af kontanthjælpsreformen. Borgerne er blevet stillet en række spørgsmål med lukkede svarmuligheder. Brugen af lukkede svarmuligheder betyder, at man på relativt kort tid

kan få svar på en bred vifte af spørgsmål, samt at svarene er ret enkle at omsætte til talmateriale. Svagheden er, at man ikke får forklaringer på de afgivne svar, hvilket i nogle tilfælde kan gøre det vanskeligere at tolke på dem. Den indhentede stikprøve udgør ikke et repræsentativt udsnit af målgruppen, og resultaterne af surveyen kan derfor ikke nødvendigvis generaliseres til hele målgruppen.

- **Supplerende interview med 70 borgere**

For at få nuanceret nogle af de svar, der blev indhentet ved borgersurveyen, er der gennemført opfølgende interview med en række borgere. Dels gennemførte mploy nogle fokusgruppeinterview, hvor kommunerne havde rekrutteret de pågældende deltagere. Svagheden ved denne metode er, at der er risiko for bias i udvælgelsen samt for at mployes tilstedeværelse har påvirket svarene.

Dels blev der gennemført nogle telefoninterview med en række af de borgere, der også deltog i telefonsurveyen. Interviewet tog udgangspunkt i de svar, som den pågældende borger havde givet under telefonsurveyen og gav mulighed for at supplere og nuancere disse. Borgerne havde i forbindelse med surveyen fået mulighed for at tilkendegive, om de ønskede at blive kontaktet af mploy med henblik på at uddybe deres svar. Svagheden ved denne metode er, at svarene formentlig ikke er repræsentative, fordi det sandsynligvis er en særlig gruppe borgere, som tilkendegav, at de ville kontaktes igen.

Bias i udvælgelsen til både fokusgruppe- og telefoninterview samt det relativt lave antal deltagere medfører, at resultaterne fra interviewene ikke nødvendigvis kan generaliseres til at være gældende for hele målgruppen.

- **Spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner mhp. at afdække et landsdækkende billede af kommunernes status på og egen vurdering af implementeringsarbejdet**

Denne dataindsamlingsmetode er valgt for at inddrage kommunernes egen vurdering af implementeringen af kontanthjælpsreformen. Metoden blev valgt for at få et bredt billede af status på implementeringen. Svagheden ved metoden er, at der er risiko for en lav svarprocent, hvilket også har været tilfældet i denne evaluering. Da det typisk ikke er tilfældigt, hvilke kommuner der svarer på spørgeskemaundersøgelsen, medfører den lave svarprocent, at resultaterne ikke nødvendigvis er repræsentative for alle landets kommuner

- **Interview med ca. 270 ledere og medarbejdere i 22 kommuner, hvor der er indhentet viden om kommunernes fokus, strategier, aktiviteter mv. i og vurdering af implementeringen**

For at få nuanceret svarene i spørgeskemaundersøgelsen er der gennemført interview med ledere og medarbejdere i en række kommuner. Interviewene er som udgangspunkt gennemført som fokusgruppeinterview – dog har interviewene med toplederne været individuelle (i nogle tilfælde telefoninterview). Svagheden ved metoden er, at der er risiko for, at mployes tilstedeværelse påvirker svarene.

Hver metode har dermed sine styrker og svagheder, for eksempel i forhold til repræsentativitet, anonymitet m.v. Derfor har mploy valgt at lade flere forskellige dataindsamlingsmetoder supplere hinanden. Kombinationen og samspillet mellem kvalitative og kvantitative evalueringsmetoder giver desuden den fordel, at resultaterne belyser implementeringen fra flere forskellige vinkler, og at evalueringen efterfølgende kan anvendes som et solidt vidensgrundlag for at vurdere status for kommunernes arbejde med kontanthjælpsreformen.

I alt har 61 kommuner aktivt deltaget i evalueringen. Registerdelen af evalueringen omfatter dog som nævnt samtlige kommuner i landet. Bilag 1 indeholder en uddybende metodebeskrivelse.

2. Sammenfatning af evalueringens hovedresultater

Evalueringen baserer sig på en række forskellige dataindsamlingsmetoder – både kvantitative og kvalitative. Kombinationen og samspillet mellem kvantitative og kvalitative evalueringer betyder, at resultaterne belyser implementeringen fra flere forskellige vinkler, og at evalueringen efterfølgende kan anvendes som et solidt vidensgrundlag for at vurdere status for kommunernes arbejde med kontanthjælpsreformen. Desuden tager kombinationen højde for, at hver metode har sine styrker og svagheder, for eksempel i forhold til repræsentativitet, anonymitet m.v.

2.1. Overordnet status på implementeringen af reformen

Samlet set viser evalueringen, at kommunerne efter 1 år er kommet langt med implementeringen af reformen, men at de stadig ikke er i mål. Resultaterne indikerer, at kommunerne er kommet længst med at implementere reformen på ungeområdet.

Registerdata viser, at reformen samlet set ikke har medført store ændringer i volumen og intensitet af indsatsen. Det gælder især for de unge, mens der for voksengrupperne i lidt højere grad er sket en øget volumen i indsatsen.

Interview med kommuner og borgere peger dog på, at indholdet i indsatsen er under betydelig forandring. Det kommer til udtryk ved, at der i stigende grad tilbydes uddannelsesfremmende indsatser til de unge, virksomhedsrettede indsatser til de jobparate borgere og åbenlyst uddannelsesparate unge samt tværfaglige og helhedsorienterede indsatser til de aktivitetsparate voksne.

Kommunerne peger selv på, at man har prioriteret og er kommet længst med at implementere reformen på ungeområdet. Det er på ungeområdet, at der er gennemført flest organisatoriske ændringer, og man i højere grad har udviklet mentorindsats, tværfaglig indsats og koordinerende sagsbehandling. Det er også på ungeområdet, at man opnår den højeste borgertilfredshed.

Kommunerne er ved udgangen af 2014 ikke i mål med implementeringen. Denne vurdering deles af kommunerne selv. Det er udtryk for, at kommunerne har prioriteret at arbejde med bestemte dele af reformen først, og at man ikke er på plads med alle elementer i reformen. Desuden viser evalueringen, at visse elementer kræver en længere udviklingsproces, hvor indsatser, metoder, kompetencer og samarbejde videreudvikles i kommunerne.

2.2. Status på implementeringen af reformen for de unge

Intentionen i reformen er, at de unge på uddannelseshjælp skal mødes tidligt med samtaler, uddannelsespålæg og uddannelsesrettede indsatser, der kan hjælpe dem i gang med en uddannelse.

De åbenlyst uddannelsesparate skal mødes med et krav om, at de hurtigt går i gang med en uddannelse, og at de arbejder for deres ydelse frem til start på uddannelsen.

De uddannelsesparate unge skal via indsatsen understøttes i at finde og søge optagelse på en uddannelse. Derfor skal målgruppen mødes med en uddannelsesfremmende indsats, der får dem hurtigst muligt i gang med en uddannelse.

For de aktivitetsparate unge, som ikke har forudsætningerne for at gå i uddannelse, skal der iværksættes en helhedsorienteret indsats, der gør dem i stand til at deltage i uddannelse på sigt. Hvis den unge ikke er i stand til at deltage i aktive tilbud, skal der tilbydes en mentorstøtte, der medvirker til at fastholde den unges uddannelsesperspektiv.

Til enlige forsørgere skal der tilbydes særlig hjælp, herunder økonomisk støtte og vejledning, til at tilkomme i gang med en uddannelse.

2.1.1 Organisering af indsatsen

Stort set alle kommuner har samlet kompetencerne til ungeindsatsen i særlige enheder

I knap 90 pct. af kommunerne er indsatsen for de unge organiseret i en særlig ungeenhed eller et ungeteam, hvor de unge mødes med et målrettet uddannelsesfokus. I ca. halvdelen af kommunerne er UU fysisk placeret i jobcenteret eller medvirker systematisk i uddannelsesvejledningen. Kommunerne peger samstemmende på, at muligheden for at trække på UU's viden om den unge og om uddannelsesområdet er med til at styrke uddannelsesfokus i indsatsen.

Hver tiende kommune har lagt ungeindsatsen ud i et uddannelsesmiljø

Der er som led i reformen afsat centrale puljemidler til etablering af ungeenheder i et uddannelsesmiljø, og ca. 10 pct. af kommunerne har efter et år lagt uddannelsesvejledningen fysisk ud på en uddannelsesinstitution.

2.1.2. Uddannelsespålæg

Stort set alle uddannelsesparate unge modtager uddannelsespålæg

De gennemgåede sager viser, at 95 pct. af de uddannelsesparate unge og 83 pct. af de aktivitetsparate unge har modtaget et uddannelsespålæg i et eller flere af de 3 trin. Sagsdata viser, at der sættes eksplicitte frister, og at fristerne ofte er lange og ofte forlænges. Kommunerne tilkendegiver, at de ser positivt på at pålægge de unge opgaver mellem samtalerne.

Uddannelsespålægget gives ikke altid til tiden

Sagsgennemgangen viser, at uddannelsespålægget ikke altid afgives inden for en uge. Ca. en fjerdedel af de uddannelsesparate får uddannelsespålægget inden for en uge, mens det gælder for 13 pct. af de aktivitetsparate. Det hænger dels sammen med, at kommunerne ikke altid får afholdt den første samtale inden for en uge, hvor uddannelsespålægget typisk gives. Og dels at kommunerne peger på, at et for tidligt og massivt fokus på uddannelse for nogle grupper kan virke modsat det tilsigtede og bremse en positiv progression mod uddannelse. Efter en måned har ca. halvdelen af de uddannelsesparate og en fjerdedel af de aktivitetsparate unge fået et uddannelsespålæg

2.1.3. Samtaler og uddannelsesfokus

Ca. halvdelen af de unge får en samtale inden for den første uge

Registerdata viser, at ca. halvdelen af de unge ved udgangen af 2014 får deres første samtale i løbet af den første uge, og omkring 80 pct. får den første samtale inden for en måned.

De unge oplever et stærkt uddannelsesfokus

Ca. 80 pct. af de uddannelsesparate unge tilkendegiver, at de oplever et stærkt fokus på uddannelse i samtalerne, men det gælder 65 pct. af de aktivitetsparate unge. De unge peger på, at jobcentret stiller krav til og lægger planer for uddannelsessøgningen, og at der tales om konkrete uddannelser i samtalerne. Over halvdelen af de unge oplever derudover, at de får god rådgivning om uddannelsesmuligheder og om, hvad de selv skal gøre for at komme i uddannelse.

2.1.4. Tidlig og uddannelsesrettet indsats

Godt halvdelen af de unge er i aktive tilbud efter 1 måned

Registerdata viser, at ved udgangen af 2014 påbegynder 58 pct. af den samlede ungegruppe et aktivt tilbud inden for den første måned. Efter 2 måneder er 70 pct. påbegyndt et aktivt tilbud. Kommunerne har dermed haft udfordringer med at fremrykke aktiveringsindsatsen for alle unge. Det gælder især de aktivitetsparate unge, hvor kun 43 pct. får et tilbud inden for en måned.

Ca. hver tredje åbenlyst uddannelsesparate arbejder for deres ydelse efter 1 måned

Reformen stiller krav om, at de åbenlyst uddannelsesparate unge senest efter en måned skal arbejde for deres ydelse i en virksomhedsrettet indsats, inkl. nytteindsats. Registerdata viser, at 69 pct. af målgruppen får et aktivt tilbud inden for en måned, hvor 32 pct. påbegynder et virksomhedsrettet forløb, inkl. nytteindsats. Efter 2 måneder er 86 pct. påbegyndt et tilbud, og 53 pct. er påbegyndt et virksomhedsrettet tilbud.

40 pct. af de unge har fået en læse-, skrive og regnetest

Kommunerne peger selv på, at de har etableret rammer og procedurer for at vurdere, hvilke unge der er i målgruppen for læse-, skrive- og regnetest. I borgersurveyen angiver ca. 40 pct. af den samlede gruppe af unge, at de har deltaget i en test af deres læse-, skrive- og regnekompetencer. Kommunerne peger samtidigt på, at man ikke konsekvent er lykkedes med at omsætte de mange test af unge til undervisning, når testen har vist et behov herfor. For de uddannelsesparate unge viser evalueringen, at halvdelen af de testede efterfølgende deltager i et kursus, og blandt de aktivitetsparate unge deltager knap 25 pct. af de testede i et efterfølgende kursus.

2.2.5 Tværgående og koordineret indsats overfor de aktivitetsparate unge

Knap halvdelen af de aktivitetsparate unge får en tværfaglig indsats

De gennemgåede sager viser, at 42 pct. af de aktivitetsparate unge i 2014 har registreret en tværfaglig indsats uden for beskæftigelsesområdet. Ca. halvdelen af de tværfaglige indsatser er på socialområdet, lidt over en tredjedel er på sundhedsområdet, og ca. 10 pct. er på børne-/familieområdet. 74 pct. af kommunerne peger i spørgeskemaundersøgelsen på, at de har brug for en større kapacitet af tværfaglige tilbud for at opfylde behovet hos borgerne.

Den koordinerende sagsbehandler er typisk den tidligere jobcentermedarbejder

Kommunerne oplyser i interviewene, at de i langt de fleste tilfælde tilbyder de aktivitetsparate unge en koordinerende sagsbehandler. Det understøttes langt hen ad vejen af de unge selv, idet 70 pct. af de aktivitetsparate unge svarer bekræftende på, at de har fået en koordinerende sagsbehandler. Rollen som koordinerende sagsbehandler for de aktivitetsparate unge ligger typisk hos sagsbehandlere i jobcentret. I hovedparten af kommunerne har man valgt at define-

re de tidligere "almindelige" sagsbehandlere som koordinerende sagsbehandlere. I enkelte kommuner har man i få situationer overdraget funktionen som koordinerende sagsbehandler til en medarbejder i kommunens socialafdeling eller familieafdeling.

2.2.6 Indsatsen for at støtte de unge i overgang til uddannelse

Stigende fokus på fastholdelse af unge i uddannelse

Stadig flere kommuner sætter fokus på fastholdelse af unge i uddannelse, og reformen har ifølge kommunerne sat ekstra skub på udviklingen af et fastholdelsessamarbejde med UU og uddannelsesinstitutioner. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at ca. 40 pct. af kommunerne tilkendegiver, at de i høj grad har en god model for overlevering af de unge til uddannelse, en målrettet dialog om frafaldstruede unge og et beredskab for fastholdelse. Ca. en fjerdedel af kommunerne vurderer selv, at de i høj grad lykkes med at fastholde de unge i uddannelse, mens den resterende del af kommunerne kun i mindre grad lykkes med det.

Kommunerne ser et fortsat udviklingspotentiale i fastholdelsesindsatsen

En del kommuner oplyser, at de har taget skridt til at styrke dialog og samarbejde med UU og uddannelsesinstitutioner om fastholdelse af de unge. Der peges fra mange kommuner på, at der er behov for at sikre en målrettet kommunikation om den unge i overleveringen til uddannelsesinstitutionerne, og at der med fordel kan aftales formaliserede beredskaber omkring de frafaldstruede unge.

2.3. Status på implementeringen af reformen for voksne

For voksne og unge med en uddannelse bygger reformen på det grundlæggende princip, at alle skal i arbejde, hvis de kan. Borgere, der ikke kan arbejde, skal have hjælp til at komme tættere på job.

De jobparate borgere skal aktivt søge job. Hvis jobsøgningen ikke lykkes, skal de senest efter tre måneder mødes med et krav om at arbejde og gøre nytte for kontanthjælpen.

Aktivtetsparate voksne skal have en tværfaglig og helhedsorienteret indsats. Ingen må overlades til sig selv og en passiv hverdag, og alle skal have en indsats, der skaber stabilitet og tager hånd om deres specifikke udfordringer. Indsatsen skal så vidt muligt foregå på en almindelig arbejdsplads, samtidig med at kommunen parallelt hjælper borgeren i forhold til øvrige udfordringer. Borgere, der ikke er i stand til at deltage i aktive tilbud, skal tilbydes mentorstøtte.

De aktivtetsparate voksne skal tilbydes en koordinerende sagsbehandler, der skaber sammenhæng i indsatsen på tværs af myndigheder og aktører.

2.3.2 Samtaler og jobfokus

40 pct. af de voksne får en samtale inden for den første uge

Registerdata viser, at ved udgangen af 2014 får 40 pct. af de voksne den første samtale inden for en uge. Efter en måned har omkring 70 pct. af de voksne fået en første samtale med jobcentret.

Borgerne oplever et stort fokus på job i samtalerne

Omkring tre fjerdedele af de jobparate borgere tilkendegiver, at de oplever samtaler med fokus på CV, jobmuligheder, jobkvalifikationer, jobsøgning og joblog. Samtidig peger ca. halvdelen af de jobparate på, at de har et godt udbytte af samtalerne – f.eks. i form af bedre CV, bedre jobsøgning og styrkede kvalifikationer.

Den nye joblog er integreret i samtalerne

Borgersurveyen viser, at den nye joblog til registrering og dokumentation af jobsøgningsaktiviteter er blevet en fast del af samtalerne med de jobparate. Ca. 85 pct. af de jobparate borgere oplyser, at der tales om jobloggen i samtalerne. Mange kommuner fremhæver, at jobloggen anvendes som et dialogværktøj, der skærper fokus på job og kan sætte jobsøgning i centrum i samtalerne. De gennemgåede sager viser, at 62 pct. af de jobparate borgere har registreret deres jobsøgningsaktiviteter i jobloggen i 2014. Heraf har 35 pct. af borgerne registreret inden for den seneste måned af deres ledighedsforløb.

Der er fokus på progression mod job i samtalerne med de aktivitetsparate voksne

Omkring tre fjerdedele af de aktivitetsparate voksne oplever, at der i samtalerne tales om forhold, der skal ændres for at komme i job. Mange oplever også, at der tales om langsigtede planer for job, og hvilke typer af indsatser der kan understøtte vejen mod job.

2.3.3. Jobrettet indsats

Omfang og intensitet i indsatsen varierer på tværs af målgrupper

I 2014 var 89 pct. af de jobparate omfattet af en aktiv indsats, mens det gjaldt for 69 pct. af de aktivitetsparate voksne.¹ Aktiveringsgraden for de jobparate var på 30 pct., og for de aktivitetsparate var den på 18 pct. Kommunerne peger i interviewene på, at der er en gruppe af aktivitetsparate voksne, som det er vanskeligt at aktivere, dels fordi de har massive og komplekse problemstillinger, og dels fordi de kan være svære at få kontakt med.

Knap en tredjedel af de jobparate arbejder for deres kontanthjælp efter 3 måneder

Reformen stiller krav om, at jobparate skal have et virksomhedsrettet tilbud inden for de første 3 måneder. Ved udgangen af 2014 sker det for 38 pct. af målgruppen. I interviewene fremhæver kommunerne, at de har fokus på og arbejder med at opbygge den nødvendige kapacitet af virksomhedsrettede tilbud til at leve op til lovgivningens krav.

Godt to tredjedele af de aktivitetsparate voksne får et aktivt tilbud inden for 6 måneder

63 pct. af de aktivitetsparate voksne påbegynder et aktivt tilbud inden for 6 måneder. Efter 7 måneder er andelen steget til 68 pct. Kommunerne peger selv på, at en del af målgruppen ikke er i stand til at deltage i et aktivt tilbud på dette tidspunkt og derfor i stedet tilbydes mentorstøtte.

Kommunerne peger på, at der er behov for at øge mentorkapaciteten

De gennemgåede sager viser, at 22 pct. af de aktivitetsparate voksne har fået et tilbud om mentor i 2014. Der er tale om, at 16 pct. har fået mentor parallelt med anden indsats, mens 6 pct. har fået mentor som eneste indsats. Kommunerne peger selv på, at de har arbejdet med at øge kapaciteten af mentorer til de aktivitetsparate voksne, men at der fortsat er en del af målgruppen, der hverken får et aktivt tilbud eller en mentor.

¹ Målingen er foretaget på borgere med minimum 26 ugers anciennitet i 4. kvartal 2014, og der er målt ét år tilbage

Der arbejdes ikke systematisk med realkompetencevurderinger og FVU-test og -kurser

Kommunerne peger på, at realkompetencevurdering af ufaglærte er et af de elementer i reformen, som man ikke er kommet langt med i implementeringen. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at under en femtedel af kommunerne arbejder systematisk med realkompetencevurdering af ufaglærte voksne. Det kan f.eks. være via aftaler med uddannelsesinstitutioner om deltagelse på informationsmøder, hvor de fortæller om realkompetencevurderingen samt medvirker til at udpege borgere, som skal tilbydes en sådan. Kommunerne peger desuden selv på, at der mangler systematik i læse-, skrive- og regnetest for voksne og opfølgning på henvisningen til kurser.

2.3.4 Tværgående og koordinerende indsats for de udsatte voksne

Kommunerne har øget fokus på helhedsorienteret og tværfaglig indsats for de udsatte

Ca. en tredjedel af de aktivitetsparate voksne har modtaget en tværfaglig indsats uden for beskæftigelsesområdet i 2014. Knap halvdelen af de tværfaglige indsatser er på sundhedsområdet, mens ca. en tredjedel er på socialområdet, og ca. 16 pct. er på børne-/familieområdet. Spørgeskemaundersøgelsen og interview peger på, at samarbejdet om den tværfaglige indsats er inde i en positiv udvikling. Men kun en femtedel af kommunerne angiver, at de i høj grad har øget brugen af tværfaglige indsatser for de aktivitetsparate voksne. Den primære udfordring er ifølge kommunerne, at der ikke er tilstrækkelig kapacitet og adgang til de nødvendige indsatser i de andre forvaltninger, ligesom der fortsat er udfordringer med at få samarbejdet om den helhedsorienterede og tværfaglige indsats til at fungere i praksis.

Den hidtidige sagsbehandler har fået rollen som koordinerende sagsbehandler

Stort set alle de medvirkende kommuner oplyser, at den hidtidige sagsbehandler i jobcentret har fået rollen som koordinerende sagsbehandler over for de aktivitetsparate voksne. I interviewene har mange kommuner peget på, at sagsbehandlerne også før reformen havde en koordinerende rolle, og de oplever derfor ikke, at den koordinerende sagsbehandler har betydet den helt store forandring i indsatsen. Kun 10 pct. af kommunerne vurderer, at implementeringen af den koordinerende sagsbehandler udgør en stor forandring i indsatsen for de voksne.

Knap halvdelen af borgerne oplever, at de har en koordinerende sagsbehandler

Kommunerne oplyser i interviewene, at de i langt de fleste tilfælde giver de aktivitetsparate voksne en koordinerende sagsbehandler. De oplyser samtidig, at de har prioriteret implementeringen af den koordinerende sagsbehandler for de unge højere end for de voksne, og at der ikke altid er tydelighed omkring, at den voksne har en koordinerende sagsbehandler. 44 pct. af de aktivitetsparate voksne angiver selv, at de har fået en koordinerende sagsbehandler, mens 43 pct. svarer, at de ikke har fået en koordinerende sagsbehandler.

3. Overordnet status på implementeringen af reformen

I dette kapitel beskrives status på implementeringen af tværgående elementer i reformen og i indsatsen for kontanthjælpsgrupperne set under ét.

I boksen nedenfor vises hovedresultaterne vedr. den overordnede status på implementeringen af reformen.

Hovedresultater om den overordnede status på implementeringen:

- Reformens nye rammer for indsatsen er ikke fuldt ud opfyldt ved udgangen af 2014.
- Alle skal med reformen have en første samtale i jobcentret inden for den første uge. Det sker for ca. halvdelen af de unge og for 40 pct. af de voksne. Efter en måned har henholdsvis 82 og 72 pct. fået den første samtale.
- De unge skal have det første tilbud inden for en måned, hvilket på tværs af ungegrupperne sker for 58 pct. Den største andel, der får et tilbud inden for den første måned, findes blandt de åbenlyst uddannelsesparate (69 pct.), mens den laveste andel findes blandt de aktivitetsparate unge (43 pct.). Efter 2 måneder har 86 pct. af de åbenlyst uddannelsesparate fået et tilbud, mens det for de uddannelsesparate og aktivitetsparate unge er henholdsvis 71 pct. og 50 pct.
- 32 pct. af de åbenlyst uddannelsesparate får et virksomhedsrettet tilbud inden for den første måned, som reformen stiller krav om. Efter 2 måneder er andelen 53 pct. For de jobparate er kravet et virksomhedsrettet tilbud inden for 3 måneder. Der sker for 38 pct. af målgruppen. Efter 4 måneder er andelen 48 pct.
- Selvom kommunerne ikke ved udgangen af 2014 lever fuldt ud op til reformens rammer om tidspunkter for afholdelse af samtaler og afgivelse af tilbud, peger kommunerne selv på, at der har været en positiv udvikling i opfyldelsen målt hen over 2014. Dette bekræftes til dels af registerdata.
- Volumen og intensitet i samtaler og indsatser på kontanthjælpsområdet har samlet set kun ændret sig marginalt som følge af implementeringen af reformen. Ændringen er størst for de voksne.
- Flertallet af borgerne finder, at der er et stærkt fokus på uddannelse eller job i deres samtaler og aktive tilbud.
- Hovedparten af borgerne i målgruppen oplyser, at de har fået udarbejdet en plan for at komme i job eller uddannelse, at de har været involveret i at udarbejde planen, og at der er et individuelt fokus i planen.
- Kommunerne vurderer selv, at de er kommet længst med at implementere uddannelsespålæg, nytteindsats, mentorindsats og visitation. Omvendt vurderer kommunerne, at de kommet mindre langt med implementeringen af uddannelsesrettede indsatser, jobrettede samtaler, koordinerende sagsbehandlere, tværfaglige tilbud og realkompetencevurdering.
- Kommunerne peger på, at de hurtigt har fastlagt procedurer for at leve op til reformkravene, men at den endelige implementering vil indebære en udviklingsproces, der udvikler kompetencer, indsatser, metoder og samarbejde om indsatsen.

3.1. Indsatsen for kontanthjælpsgrupperne ved udgangen af 2014

Evalueringen viser, at kontanthjælpsgrupperne tilbydes forskellige indsatser, der er differentierede med hensyn til intensitet, dækningsgrad og inddragelse af virksomheder.

I det følgende belyses reformens betydning for indsatsen for kontanthjælpsgrupperne. Indsatsen er målt i slutningen af 2014 for at tage højde for, at der har været en indkøringsperiode med implementering af reformen.

Reformens rammer for indsatsen er ikke fuldt ud opfyldt ved udgangen af 2014

Kontanthjælpsreformen har medført nogle nye rammer for indsatsen for kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere.

Alle skal med reformen have en første samtale med jobcentret inden for den første uge. Det sker for ca. halvdelen af uddannelseshjælpsmodtagerne og for 40 pct. af kontanthjælpsmodtagerne, jf. Tabel 3.1.

Tabel 3.1: Tidspunkt for første samtale, 4. kvartal 2014

	Uddannelseshjælp	Kontanthjælp
Andel der får første samtale inden for en uge	51%	40%
Andel der får første samtale inden for 1 måned	82%	72%

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Efter en måned har 82 pct. af uddannelseshjælpsmodtagerne og 72 pct. af kontanthjælpsmodtagerne fået den første samtale i jobcentret.

Tabel 3.2: Status på opfyldelsen af reformens nye rammer for indsatsen ved udgangen af 2014

	Åbenlys udd.parat	Udd. parat	Akt.parat ung	Jobparat	Akt.parat voksen	I alt
Aktiveringsgrad**	37%	33%	27%	30%	18%	25%
Dækningsgrad for personer med minimum 26 ugers anciennitet*	80%	87%	78%	89%	69%	75%
Antal samtaler i de første 3 måneder*	2,2	2,3	1,8	2,3	1,5	2,0
Andel af ungegrupperne, der påbegynder et aktivt tilbud inden for 1 måned*	69%	58%	43%	-	-	58%
Andel af ungegrupperne, der påbegynder et aktivt tilbud inden for 2 måneder*	86%	71%	50%	-	-	70%
Andel af åbenlyst udd.parate unge, der påbegynder et virksomhedsrettet tilbud (inkl. nytteindsats) inden for 1 måned*	32%	-	-	-	-	32%
Andel af åbenlyst udd.parate unge, der påbegynder et virksomhedsrettet tilbud (inkl. nytteindsats) inden for 2 måneder*	53%	-	-	-	-	53%
Andel af jobparate, der påbegynder et virksomhedsrettet tilbud (inkl. nytteindsats) inden for 3 måneder*	-	-	-	38%	-	38%
Andel af jobparate, der påbegynder et virksomhedsrettet tilbud (inkl. nytteindsats) inden for 4 måneder*	-	-	-	48%	-	48%
Andel af aktivitetsparate voksne, der påbegynder et aktivt tilbud inden for 6 måneder*	-	-	-	-	63%	63%
Andel af aktivitetsparate voksne, der påbegynder et aktivt tilbud inden for 7 måneder*	-	-	-	-	68%	68%
Andel af aktiveringspauser der er over 4 uger efter første tilbud*	18%	26%	38%	-	-	25%

Kilde: *DREAM, **jobindsats.dk og egne beregninger

Anm.: Aktiveringsgraden er opgjort som antallet af fuldtidsaktiverede i procent af antallet af fuldtidsmodtagere i 2014. Dækningsgraden angiver, hvor mange borgere der er berørt af en aktiv indsats (ekskl. mentor). Dækningsgraden er opgjort for personer, der er berørt af kontant- eller uddannelseshjælp i 4. kvartal og som minimum har 26 ugers anciennitet. Dækningsgraden er målt et år tilbage.

Andelen der påbegynder et tilbud inden for 1 måned/2 måneder er opgjort for personer, som påbegynder et forløb på kontant- eller uddannelseshjælp i 4. kvartal 2014 efter en periode på mindst 4 uger uden kontant- eller uddannelseshjælp (DREAM).

Antal samtaler i de første 3 måneder og andelen af jobparate der påbegynder et virksomhedsrettet tilbud inden for 3 måneder/4 måneder er opgjort for personer, som påbegynder et forløb på kontant- eller uddannelseshjælp i 3. kvartal i 2014 efter en periode på mindst 4 uger uden kontant- eller uddannelseshjælp (DREAM). Endvidere er der i opgørelsen af antal samtaler i de første 3 måneder kun medtaget borgere, der opnår 3 måneders ledighed.

Andelen af aktivitetsparate voksne, der påbegynder et aktivt tilbud inden for 6 måneder/7 måneder er opgjort for personer, som påbegynder et forløb på kontant- eller uddannelseshjælp i 2. kvartal 2014 efter en periode på mindst 4 uger uden kontant- eller uddannelseshjælp.

Andelen af aktiveringspauser der er over 4 uger efter første tilbud er opgjort for unge, som påbegynder et forløb på uddannelseshjælp i 3. kvartal 2014 efter en periode på mindst 4 uger uden uddannelseshjælp, og som når at gennemføre tilbuddet i 2014.

Reformen har også medført nogle nye rammer for tidspunktet for – og for nogle målgrupper også indholdet i – den aktive indsats. De unge skal have det første tilbud inden for en måned, hvilket på tværs af ungegrupperne sker for 58 pct., jf. Tabel 3.2. Der er dog forskelle mellem de enkelte grupper. Den største andel, der får et tilbud inden for den første måned, findes blandt

de åbenlyst uddannelsesparate (69 pct.), mens den laveste andel findes blandt de aktivitetsparate unge (43 pct.).

Efter 2 måneder er andelen, der har fået det første tilbud, steget for alle ungegrupperne. Men halvdelen af de aktivitetsparate unge har endnu ikke fået et tilbud efter 2 måneder. Det skal bemærkes, at der i denne gruppe er borgere, der af forskellige årsager ikke er i stand til at deltage i et aktivt tilbud, hvilket alt andet lige vil betyde en lavere andel end de øvrige ungegrupper. Disse borgere skal i stedet tilbydes en mentor. Det er dog ikke muligt at måle brugen af mentor ud fra registerdata.

For de åbenlyst uddannelsesparate er reformenes rammer yderligere skærpet, idet der er krav om, at gruppen skal have et virksomhedsrettet tilbud inden for en måned. Dette sker for 32 pct. af målgruppen. Efter 2 måneder er andelen steget til 53 pct.

Reformen har desuden fokus på at sikre, at de unge får en kontinuerlig indsats, hvor der maksimalt går 4 uger mellem hvert tilbud. For de åbenlyst uddannelsesparate er knap en femtedel af aktiveringspauserne efter det første tilbud af mere end 4 ugers varighed, mens det gælder for ca. en fjerdedel af pauserne for de uddannelsesparate unge og 38 pct. af pauserne for de aktivitetsparate unge, jf. Tabel 3.2. Mentor indgår ikke i denne opgørelse.

Reformen stiller krav om, at jobparate voksne skal have en virksomhedsrettet indsats inden for de første 3 måneder. Ved udgangen af 2014 var dette opfyldt for 38 pct. af målgruppen. Efter 4 måneder havde 48 pct. fået et virksomhedsrettet tilbud.

De aktivitetsparate voksne skal som udgangspunkt have et aktivt tilbud inden for 6 måneder, hvilket sker for knap to tredjedele af målgruppen (ekskl. mentorstøtte). Efter 7 måneder er andelen kun steget i begrænset omfang. Som ved de aktivitetsparate unge gælder det, at der i gruppen er borgere, der af forskellige årsager ikke er i stand til at deltage i et aktivt tilbud, og som derfor i stedet skal have tilbud om mentor.

Samlet set har 75 pct. af kontanthjælpsgrupperne været omfattet af en aktiv indsats (ekskl. mentor) i 2014². De jobparate har den højeste dækningsgrad på 89 pct., mens de aktivitetsparate voksne har den laveste dækningsgrad på 69 pct. I gennemsnit har kontanthjælpsgrupperne været i aktivering i en fjerdedel af tiden. Spændvidden i aktiveringsgraden går fra 37 pct. for de åbenlyst uddannelsesparate unge til 18 pct. for de aktivitetsparate voksne.

Med denne indsats er reformens nye rammer til indsatsen ikke opfyldt på alle områder ved udgangen af 2014. Registerdata viser dog, at der på en række områder har været en positiv udvikling i opfyldelsen af de nye krav, jf. nedenfor.

² Målingen er foretaget på borgere med minimum 26 ugers anciennitet i 4. kvartal 2014, og der er målt ét år tilbage

Der har i løbet af 2014 været en positiv udvikling i opfyldelsen af reformens nye rammer

Selvom kommunerne ved udgangen af 2014 ikke fuldt ud lever op til reformens rammer om tidspunkter for afholdelse af samtaler og afgivelse af tilbud, peger kommunerne selv på, at der er en positiv udvikling i opfyldelsen målt hen over 2014.

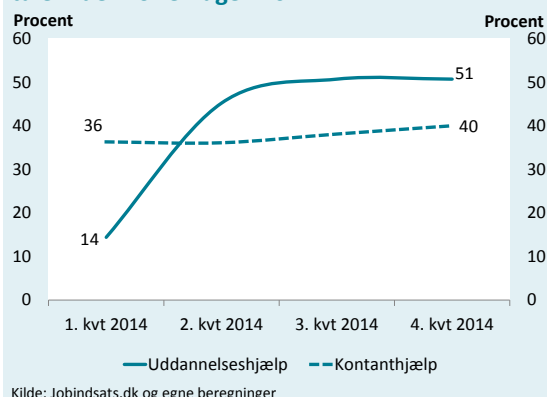
Dette bekræftes til dels af registerdata, der bl.a. viser, at andelen, der får den første samtale inde for en uge, har været stigende i 2014. Det gælder især for uddannelseshjælpsmodtagerne, hvor andelen er steget fra 14 til 51 pct., jf. Figur 3.1.

På samme måde kan man for nogle målgrupper se en positiv udvikling henover 2014 i anvendelsen af virksomhedsrettede tilbud.

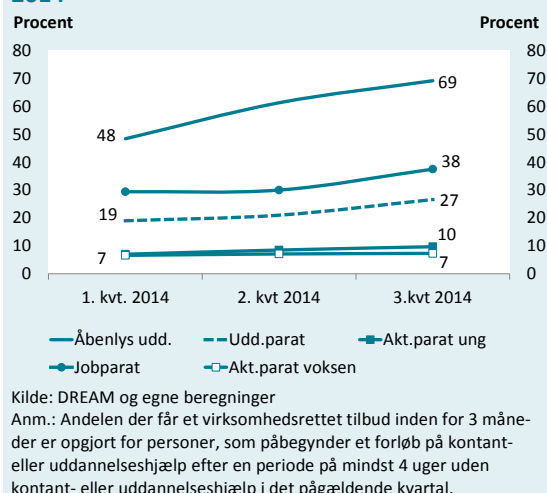
For de åbenlyst uddannelsesparate unge er andelen, der har fået et virksomhedsrettet tilbud inden for 3 måneder, steget fra 48 pct. til 69 pct., jf. Figur 3.2. Lovgivningen stiller krav om, at gruppen skal i virksomhedsrettet tilbud inden for én måned, så kommunerne er ikke helt i mål endnu, men udviklingen går i den rigtige retning.

For de jobparate stiller lovgivningen krav om, at de skal i virksomhedsrettet tilbud efter 3 måneder. Også her er der en stigning hen over 2014, fra 29 pct. til 38 pct.

Figur 3.1: Udviklingen i andel der får første samtale inden for en uge i 2014

Figur 3.2: Udviklingen i andel der får et virksomhedsrettet tilbud inden for 3 måneder i 2014

3.2. Kontanthjælpsreformens betydning for indsatsrettelæggelsen

Evalueringen viser, at implementeringen af reformen stort set ikke har ændret på volumen og intensitet af samtaler og indsats fra 2013 til 2014 for de unge. For de voksne er der i lidt højere grad sket en intensivning af indsatsen.

Volumen og intensitet i samtaler og indsats på kontanthjælpsområdet har samlet set kun ændret sig marginalt som følge af implementeringen af reformen, dvs. fra 2013 til 2014.

For de unge har reformen stort set ikke haft nogen betydning for volumen og intensitet i indsatsen, jf. Tabel 3.3. På nogle områder er der sket en lille stigning i intensiteten. Det gælder f.eks. andelen der får det første tilbud inden for en måned samt dækningsgraden for personer med mere end 26 ugers anciennitet.

På andre områder er der sket et lille fald i intensiteten. Det gælder bl.a. antallet af samtaler pr. kvartal og andelen i virksomhedsrettet aktivering. Desuden er afgangsraten til selvforsørgelse faldet en smule for de unge.

Tabel 3.3: Tilrettelæggelse af samtaler og indsatser fordelt på alder, ultimo 2013 og ultimo 2014

	Unge			Voksne			I alt		
	4. kvrt. 2013	4. kvrt. 2014	Udv.†	4. kvrt. 2013	4. kvrt. 2014	Udv.†	4. kvrt. 2013	4. kvrt. 2014	Udv.†
Samtaler per kvartal***	1,3	1,3	-3%	1,1	1,0	-8%	1,2	1,1	-7%
Andel der får første tilbud inden for 1 måned*	53%	55%	2%	33%	34%	1%	44%	46%	2%
Andel der får første tilbud inden for 3 måneder*	79%	80%	1%	51%	58%	7%	67%	71%	4%
Aktiveringsgrad**	33%	33%	0%	21%	21%	0%	25%	25%	0%
Dækningsgrad for personer med minimum 26 ugers anciennitet*	80%	81%	2%	68%	72%	4%	72%	75%	3%
Virksomhedsrettet aktivering (berørte)*	29%	27%	-2%	28%	32%	3%	29%	30%	1%
Afgangsrate til selvforsørgelse*	19%	15%	-4%	6%	5%	-1%	11%	9%	-2%

Kilde: *DREAM, **jobindsats.dk, *** DREAM og jobindsats.dk

Anm.: †Udviklingen er opgjort i procentpoint – bortset for samtaler per kvartal, der er opgjort som den procentvise udvikling. Samtaler per kvartal er opgjort som antallet af samtaler per fuldtidsperson i 4. kvartal i det pågældende år.

Andel der får første tilbud inden for 1 uge eller måned er opgjort for personer, som påbegynder et forløb på kontant- eller uddannelseshjælp i 4. kvartal i henholdsvis 2013 og 2014 efter en periode på mindst 4 uger uden kontant- eller uddannelseshjælp.

Andel der får første tilbud inden for 3 måneder er opgjort for personer, som påbegynder et forløb på kontant- eller uddannelseshjælp i 3. kvartal i henholdsvis 2013 og 2014 efter en periode på mindst 4 uger uden kontant- eller uddannelseshjælp.

Aktiveringsgraden er opgjort som antallet af fuldtidsaktiverede i procent af antallet af fuldtidsmodtagere i 2013 og 2014.

Dækningsgraden angiver, hvor mange borgere der er berørt af en aktiv indsats (ekskl. mentor). Dækningsgraden er opgjort for personer, der er berørt af kontant- eller uddannelseshjælp i 4. kvartal og som minimum har 26 ugers anciennitet. Dækningsgraden er målt et år tilbage.

Virksomhedsrettet aktivering er opgjort som andelen af berørte, der har været berørt af virksomhedsrettet aktivering (inkl. nytteindsats) i 2013 eller 2014.

Afgangsraten er opgjort som andelen af ydelsesmodtagerne, som er selvforsørgende 13 uger efter måletidspunktet i 4. kvartal i henholdsvis 2013 og 2014. Selvforsørgelse dækker over beskæftigelse, uddannelse eller selvforsørgelse på anden vis.

For de voksne har reformen i lidt højere grad betydet en øget volumen og intensitet i indsatsen. F.eks. får en større andel det første tilbud inden for 3 måneder. Desuden er dækningsgraden steget, og det samme gælder andelen der har været i virksomhedsrettet aktivering.

At reformen indtil nu har haft størst betydning for de voksne hvad angår volumen og intensitet i indsatsen skyldes bl.a., at mange kommuner forud for reformen prioriterede ungegrupperne højt, og at kontanthjælpsreformen i høj grad bygger videre på de senere års reformer af ungeindsatsen.

3.3. Borgernes vurdering af indsatsen

Evalueringen viser, at flertallet af borgerne føler sig involveret i tilrettelæggelsen af indsatsen, at indsatsen har et individuelt fokus samt et stærkt fokus på job eller uddannelse.

Som led i evalueringen er borgerne blevet spurgt om deres oplevelse af indholdet i samtaler og aktive tilbud. Tilkendegivelserne fra borgerne viser, at der generelt er en positiv vurdering af indholdet i og processen for indsatsen i 2014.

På tværs af kontanthjælpsgrupperne melder borgerne om følgende oplevelse af indhold og proces i indsatsen:

- Et flertal af borgerne oplever, at der er fokus på job eller uddannelse. Vurderingen er især positiv blandt uddannelsesparate, aktivitetsparate unge og jobparate voksne. Blandt aktivitetsparate voksne melder hver tredje, at de oplever et stærkt fokus på job eller uddannelse.
- Hovedparten af borgerne oplyser, at de har en fremadrettet plan for at komme i job eller uddannelse. Det gælder ca. to tredjedele af de uddannelsesparate unge, de aktivitetsparate unge og de jobparate voksne, men kun godt en tredjedel af de aktivitetsparate voksne.

- Et flertal i alle kontanthjælpsgrupperne tilkendegiver, at de er involveret i indgåelsen af fremadrettede aftaler om handlinger og aktiviteter, der kan få dem i job eller uddannelse.
- Over to tredjedele af borgerne i alle kontanthjælpsgrupperne vurderer, at deres samtaler og aktive tilbud har et individuelt fokus.

I den gennemførte borgersurvey er borgerne ligeledes blevet bedt om at vurdere deres udbytte af indsatsen, herunder af samtaler og aktive tilbud. De indhentede vurderinger fra borgerne tyder på, at der er potentialer for at styrke og målrette indholdet i samtaler og indsatser over for borgerne.

Potentialerne kommer til udtryk ved at:

- Under halvdelen af borgerne i alle kontanthjælpsgrupperne vurderer, at de via deres samtaler og aktiviteter har fået en bedre viden om deres job- og uddannelsesmuligheder.
- Mellem en fjerdedel og en tredjedel af borgerne i alle kontanthjælpsgrupperne vurderer, at de via indsatsen har fået øget deres kvalifikationer til at komme i job eller uddannelse.
- Under halvdelen af borgerne i alle kontanthjælpsgrupperne vurderer, at de gennemførte aktiviteter har bragt dem tættere på job eller uddannelse.

3.4. Kommunernes vurdering af implementeringen af reformen

Evalueringen viser, at kommunerne ser en stor værdi i reformen, og halvdelen af kommunerne melder om, at de i høj grad har fået en bedre indsats som følge af reformens implementering. Samtidig peger kommunerne selv på, at de ikke er helt i mål med implementeringen af alle reformens elementer, og at en fuld implementering vil indebære en udviklingsproces.

Det er kommunernes vurdering, at implementeringen af reformen har betydet en række gvinster for kontanthjælpsindsatsen.

I spørgeskemaundersøgelsen peger kommunerne selv på, at implementeringen især har styrket deres uddannelsesfokus over for de unge. Derudover peger mange kommuner på, at der foreløbigt i implementeringen kun er opnået et begrænset samarbejde med uddannelsesinstitutionerne om klargøring til og fastholdelse af unge i uddannelse.

Derudover peger kommunerne på, at implementeringen i nogen grad har styrket jobfokus over for de jobparate borgere. Mange kommuner har dog en vurdering af, at implementeringen foreløbigt ikke har skabt store forandringer på dette punkt, da man i forvejen har haft stor fokus på virksomhedsrettede tilbud og jobsøgningsforløb til målgruppen i de senere år.

Det er kommunernes vurdering, at implementeringen af reformen i nogen grad har styrket visitationen af borgere til indsats. Der peges i den sammenhæng på, at der særligt på ungeområdet er kommet et skærpet fokus på visitation og målretning af den efterfølgende indsats.

Et flertal blandt de medvirkende kommuner vurderer, at implementeringen i nogen grad har givet nye muligheder og redskaber i indsatsen. Der peges især på, at nytteindsatsen, visitationen af unge og mentorindsatsen har givet nye muligheder i indsatsen, og at der på disse områder er skabt forandringer i indsatsen.

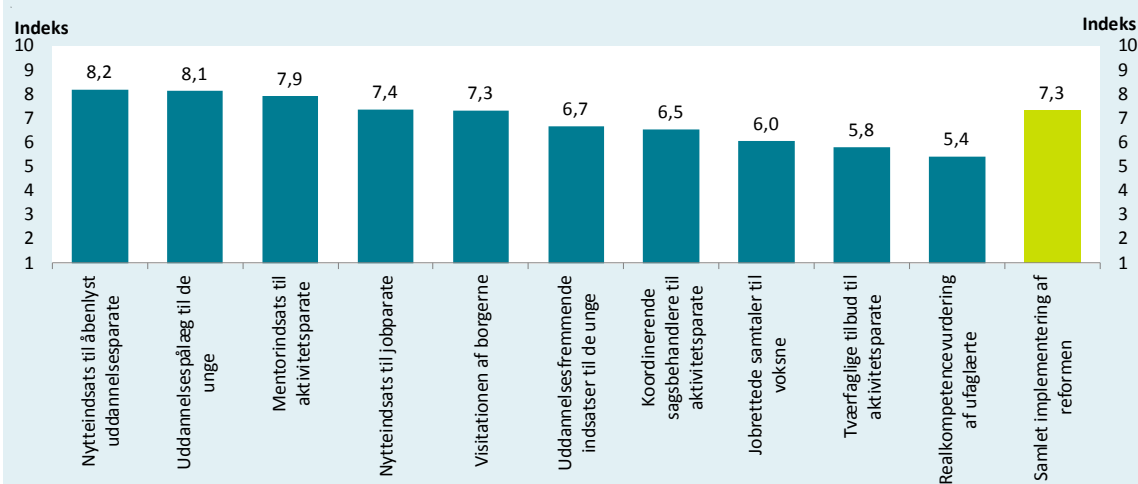
Mange kommuner finder, at implementeringen i nogen grad har bidraget til at styrke samarbejdet om indsatsen på kontanthjælpsområdet. Der peges fra kommunerne side bl.a. på, at indførelsen af koordinerende sagsbehandlere har givet jobcentrene en ny platform for at sætte den tværfaglige indsats på dagsordenen i dialogen med aktørkredsen på kontanthjælpsområdet.

På en skala fra 1-10 giver kommunerne sig selv 7,3 point, når de skal bedømme, hvor langt de er kommet med implementering af reformen efter 1 år.

Kommunernes vurdering af status er udtryk for følgende tre forhold:

- At kommunerne har fastlagt procedurer inden for stort set alle reformens elementer, og at man fortsat arbejder på at udmønte og udvikle kvaliteten og indholdet inden for de nye rammer.
- At kommunerne har prioriteret at implementere dele af reformen først, mens andre dele af reformen er taget fat på senere.
- At dele af reformimplementeringen indebærer en længere proces, hvor der arbejdes med at udvikle kompetencer, systematikker, metoder, indsatser og samarbejde.

Figur 3.3: Kommunernes vurdering af, hvor langt de er nået med implementeringen af reformens elementer

Kilde: Scoren er beregnet ud fra data fra både spørgeskemaundersøgelse og interview med kommunerne (n = 52)

Anm. Skalaen har følgende pointtrin:

1-2 point: Vi har kun i meget begrænset omfang taget fat på implementeringen

3-4 point: Vi er i gang med implementeringen, men der er et stykke vej, før vi er i mål

5-6 point: Vi er godt på vej, men arbejder fortsat med implementeringen

7-8 point: Vi er næsten i mål, men mangler at få hjørner på plads

9-10 point: Vi er i mål med implementeringen, og det fungerer godt

Der er betydelige forskelle i status på implementeringen af reformens enkelte elementer. Kommunerne peger selv på, at man er længst med implementeringen på følgende områder:

- Nytteindsats til åbenlyst uddannelsesparate
- Uddannelsespålæg til unge
- Mentorindsats til de aktivitetsparate
- Nytteindsats til jobparate

De positive vurderinger er udtryk for, at man i mange kommuner har prioriteret at etablere en dækkende kapacitet af nytteindsats. Mange kommuner peger i interviewene på, at der er arbejdet med at udvikle nyttiggørende indsatser inden for serviceområderne i et bredt kommunalt regi.

Derudover peger de fleste kommuner på, at man er kommet langt med at bruge uddannelsespålæg i ungeindsatsen, da de unge udgør et stærkt prioriteret indsatsområde, og da reformen i høj grad bygger videre på de senere års reformer af ungeindsatsen.

Endelig har mange kommuner prioriteret etablering af mentorkapacitet, herunder både interne og eksterne mentorer med bred rækkevidde over for kontanthjælpsgrupperne.

Kommunerne peger på, at implementeringen ikke er nået så langt på følgende områder:

- Uddannelsesfremmende indsatser til de unge
- Koordinerende sagsbehandlere til de aktivitetsparate
- Jobrettede samtaler til de jobparate
- Tværfaglige tilbud til de aktivitetsparate
- Realkompetencevurdering af ufaglærte

Kommunerne peger i interviewene på, at man generelt har rammesat disse elementer af reformen hurtigt, men at udmøntningen af kvalitet og indhold inden for de nye rammer ikke har været blandt de højest prioriterede områder. Der peges derudover på, at flere af disse områder kræver mere tid til udvikling af kompetencer, holdninger og indsatser.

4. Implementering af reformen for uddannelsesparate unge

I dette afsnit gøres status på implementeringen af reformen for de åbenlyst uddannelsesparate og de uddannelsesparate unge. I boksen nedenfor vises hovedresultaterne vedr. status på implementeringen af reformen for de uddannelsesparate unge.

Hovedresultater om implementering af reformen for de uddannelsesparate unge:

- 87 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at de har etableret en ungeenhed eller et ungeteam, som arbejder specialiseret med indsatsen for de unge. Ca. 10 pct. har desuden styrket uddannelsesfokus ved at flytte indsatsen for de unge ud i et uddannelsesmiljø på en uddannelsesinstitution.
- De gennemgåede sager viser, at 95 pct. af de unge i målgruppen har modtaget et uddannelsespålæg i et eller flere af de 3 trin. Der sættes eksplicitte frister ved afgivelsen af uddannelsespålægget, og fristerne er ofte lange og forlænges ofte.
- Omkring en fjerdedel af de uddannelsesparate unge har fået et uddannelsespålæg inden for én uge i 2014. Dermed er kommunerne foreløbigt et stykke vej fra at indfri det nye krav i reformen.
- Reformen stiller krav om, at de åbenlyst uddannelsesparate senest efter en måned skal arbejde for deres ydelse i en nytteindsats eller virksomhedsrettet indsats. Dette sker for 32 pct. af målgruppen. Efter 2 måneder er andelen steget til 53 pct. Kommunerne peger i interviewene på, at det har taget lidt tid at få opbygget en tilstrækkelig kapacitet af virksomhedsrettede tilbud, herunder nytteindsats.
- Det har været vanskeligt ud fra sagsgennemgangen at få et udtømmende billede af brugen og rettidigheden af læse-, skrive- og regnetest og kurser til de uddannelsesparate unge pga. forskellighed i kommunernes registreringspraksis. I de sager, hvor der er registreret en test, er 48 pct. gennemført inden for en måned.
- Sagsgennemgangen viser, at målgruppen i høj grad deltager i aktive tilbud, som har et direkte uddannelsesklargørende formål. Men knap halvdelen af de interviewede kommuner peger dog på, at de endnu ikke er helt færdige med at udvikle viften af uddannelsesrettede indsats, som er nødvendig for at møde målgruppens indsatsbehov.
- Både interview og spørgeskemaundersøgelse i kommunerne viser, at der fortsat er behov for at styrke informationsudveksling og samarbejde med uddannelsesinstitutionerne om overlevering og fastholdelse af de unge.
- Spørgeskemaundersøgelsen viser, at stort set alle kommuner sætter ind med uddannelsesvejledning til unge allerede i barselsperioden. Derimod er kommunerne knap så langt med at sikre enlige forsørgere hjælp af studiestartskoordinatorer ved overgang til uddannelse.

4.1. Reformens rammesætning af indsatsen for uddannelsesparate unge

Det er et grundlæggende formål med reformen, at uddannelsesparate unge skal mødes med krav om og hjælp til at gå i gang med en uddannelse. De unge skal stå til rådighed for uddannelse, og de modtager uddannelseshjælp på samme ydelsesniveau som SU.

Uddannelsesparate unge skal have et uddannelsespålæg ved første samtale, som skal afholdes inden for en uge fra den unges henvendelse om hjælp.

Uddannelsesparate unge skal efter den første visitationssamtale have mindst to samtaler inden for tre måneder fra første henvendelse til kommunen om hjælp.

Indsatsen skal iværksættes senest efter en måned. Den unge skal tilbydes en indsats kontinuerligt, og der må højst gå 4 uger fra et tilbud slutter, til et nyt starter.

Indsatsen kan bestå af forskellige uddannelsesunderstøttende tiltag og gives med henblik på, at den unge hurtigst muligt påbegynder og gennemfører en uddannelse på almindelige vilkår.

Åbenlyst uddannelsesparate unge skal med det samme søge optagelse på en uddannelse og forsøge sig selv frem til uddannelsesstart. Alternativt skal de senest efter en måned arbejde for deres ydelse i nytteindsats eller virksomhedsrettet indsats.

Den unge skal understøttes i at komme godt i gang med den ordinære uddannelse. Derfor skal kommunen underrette uddannelsesinstitutionen, når vedkommende skal starte på en uddannelse.

Hvis behovet er der, kan den unge få tilknyttet en mentor. Mentoren kan både hjælpe med overgangen til ordinær uddannelse og undervejs i uddannelsen.

Unge enlige forsørgere skal mødes tidligt med et uddannelsesfokus. Der skal tilbydes uddannelsesvejledning i barselsperioden, og der er etableret et 3-årigt forsøg med en mentor i form af en studiestartskordinator, der skal støtte den unge forsørger i overgangen til uddannelse. Kommunerne får mulighed for at give økonomisk tilskud til udgifter i forbindelse med studiestart og til at give anden økonomisk støtte, der skal sikre indkomsten for enlige forsørgere, fx hvis den unge står uden forsørgelsesgrundlag i en periode eller går ned i indkomst under en praktikperiode. Der er endvidere udmeldt en pulje til studiestartsnetværk for unge forsørgere i overgangen fra offentlig forsørgelse til uddannelse.

For at styrke uddannelsesfokus over for de uddannelsesparate unge kan kommunen flytte indsatsen ud i et uddannelsesmiljø eller samle indsatsen på tværs af forvaltninger.

4.2. Organisering af indsatsen for de uddannelsesparate unge

Hovedparten af kommunerne har etableret en ungeenhed eller et ungeteam, som arbejder specialiseret med indsatsen for de unge.

Den valgte organisering styrker uddannelsesfokus og -vejledning

Der peges fra kommunerne på, at der er opnået et styrket uddannelsesfokus ved, at ungeindsatsen i dag typisk er organiseret i en ungeenhed eller et ungeteam, som arbejder specialiseret med uddannelsesvejledningen og ofte i samarbejde med UU.

Boks 4.1: De centrale krav i lovgivningen til indsatsen for de uddannelsesparate unge

- De uddannelsesparate unge skal have en samtale senest en uge efter første henvendelse. Derefter skal de have mindst to yderligere samtaler inden for de første tre måneder.
- De uddannelsesparate unge skal have et uddannelsespålæg ved første samtale, der i tre trin pålægger den unge at finde, søge optagelse på og starte på en uddannelse med fastsatte frister.
- Efter de første tre måneder skal målgruppen have samtaler i det omfang, det er nødvendigt for at sikre uddannelsesfokus og fremdrift ift. arbejdet med uddannelsesoplægget
- Senest en måned efter første henvendelse skal uddannelsesparate unge påbegynde et aktivt tilbud. Aktiveringen skal herefter være kontinuerlig, og der må højst være 4 uger mellem hvert tilbud.
- Indsatsen skal gennemføres med henblik på, at den unge hurtigst muligt påbegynder og gennemfører en ordinær uddannelse.
- De åbenlyst uddannelsesparate unge skal forsøge sig selv frem til uddannelsesstart eller senest efter en måned arbejde for deres ydelse i en nytteindsats eller virksomhedsrettet indsats.
- Unge forsørgere skal have uddannelsesvejledning i de sidste tre måneder af barselsperioden, og kan få tilbudt en mentor i form af en studiestartskordinator i overgangen til uddannelse.
- Enlige forsørgere kan have mulighed for forskellige former for at søge om økonomisk støtte ifm. opstart af eller under en uddannelse på almindelige vilkår

Kilde: LBK nr.990 af 12/09/2014, bemærkninger til lovforslaget, LBK nr. 1193 af 13/11/2014 og BEK nr. 1566 af 23/12/2014

I spørgeskemaundersøgelsen angiver ca. halvdelen af kommunerne, at sagsbehandlerne sidder fysisk sammen med vejledere fra UU.

Derudover peger en del kommuner i interviewene på, at de ofte har et uformelt samarbejde med UU om uddannelsesvejledningen i form af trepartssamtaler eller henvisninger af de unge til UU mhp. uddannelsesvejledning.

En række kommuner – ca. 10 pct. – har desuden styrket uddannelsesfokus ved at flytte indsatsen for de unge ud i et uddannelsesmiljø på en uddannelsesinstitution, hvor vejledningen tykisk gives i samarbejde mellem en række aktører fra ungeindsatsen.

4.3. Brug af uddannelsespålæg til de uddannelsesparate unge

Evalueringen viser, at 95 pct. af de uddannelsesparate unge får et uddannelsespålæg, men kun ca. en fjerdedel får pålægget inden for den første uge.

Der er fokus på uddannelsespålæg til målgruppen

Sagsgennemgangen underbygger, at der er et stærkt uddannelsesfokus i indsatsen over for de uddannelsesparate unge, idet 95 pct. af de unge i målgruppen har modtaget et uddannelsespålæg i et eller flere af de 3 trin.

Sagsgennemgangen viser, at sagsbehandlerne sætter eksplicitte frister ved afgivelsen af uddannelsespålægget. Det fremgår samtidigt af sagerne, at fristerne ofte er lange og ofte forlænges. I ca. 40 pct. af sagerne er fristen for trin 1 på 4-12 måneder, og i ca. 50 pct. af sagerne forlænges den fastsatte frist for trin 1.

De lange frister betyder, at den overvejende del af målgruppen foreløbigt kun har modtaget trin 1 af uddannelsespålægget, som pålægger den unge at finde en eller flere relevante uddannelser.

I interviewene peger kommunerne samstemmende på, at medarbejderne har et positivt syn på brugen af uddannelsespålæg og ser gode effekter i at give de unge opgaver mellem samtalerne. Samtidig peger en del kommuner på, at man ikke ser gevinster af at forcere den unges uddannelsesparathed via fristerne, da det vurderes at føre de unge til at træffe uholdbare valg af uddannelse.

Boks 4.2: Kommunernes vurdering af organisering af og samarbejde om uddannelsesvejledningen

- 87 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at de har etableret en ungeenhed eller et ungeteam, hvor de uddannelsesparate er tilknyttet.
- I 52 pct. af de adspurgte kommuner sidder sagsbehandlerne fysisk sammen med UU.
- 9 pct. af kommunerne har tilknyttet en ungeenhed ved en uddannelsesinstitution.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de ansvarlige for de uddannelsesparate unge i landets kommuner (n = 23)

Boks 4.3: Afgivelse af uddannelsespålæg til de uddannelsesparate unge

- De gennemgåede sager viser, at 95 pct. af de unge har fået et uddannelsespålæg.
- I hovedparten af de gennemgåede sager (73 pct.) har den unge udelukkende fået trin 1.
- I 10 pct. af sagerne har den unge fået uddannelsespålæggets trin 1 og trin 2.
- I 17 pct. af sagerne har den unge fået uddannelsespålæggets trin 1, 2 og 3.
- I ca. 95 pct. af sagerne er der registreret en frist for den unges aktiviteter i trin 1:
 - Frist under 1 mdr.: 19 pct.
 - Frist på 1-3 mdr.: 34 pct.
 - Frist på 4-6 mdr.: 28 pct.
 - Frist på 7-12 mdr.: 13 pct.
- I 53 pct. af de gennemgåede sager er den unges frist for uddannelsespålæggets trin 1 blevet forlænget.

Kilde: Gennemgang af sager blandt uddannelsesparate unge (n = 184)

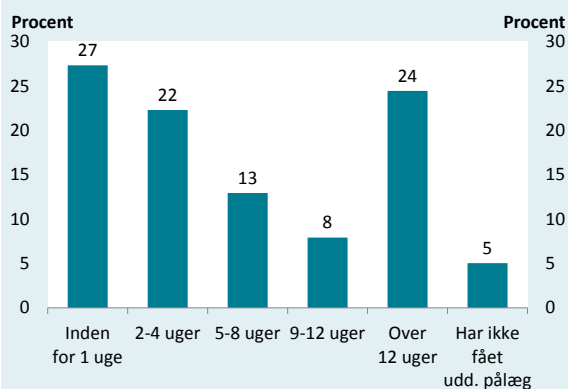
Omkring en fjerdedel modtager uddannelsespålægget inden for en uge

Reformen indebærer, at unge uden uddannelse skal have et uddannelsespålæg i den første uge af ledighedsforløbet, hvor den uddannelsesfremmende indsats for den unge fastlægges.

De gennemgåede sager viser, at kun omkring en fjerdedel af de uddannelsesparate unge har fået et uddannelsespålæg inden for den første uge i 2014. Dermed er kommunerne foreløbigt et stykke vej fra at indfri det nye krav i reformen.

Efter en måned har ca. halvdelen af de uddannelsesparate modtaget et uddannelsespålæg. Men for ca. en fjerdedel af målgruppen går der mere end 3 måneder, før de modtager pålægget.

Figur 1: Tidspunkt for afgivelse af uddannelsespålæg til uddannelsesparate unge

Kilde: Sags gennemgang for uddannelsesparate unge (n = 184)

De unge oplever et uddannelsesfokus i samtalerne

Den gennemførte borgersurvey tyder på, at uddannelsespålægget understøtter et stærkt fokus på uddannelse.

To tredjedele af de unge peger f.eks. på, at der stilles krav til og lægges planer for uddannelsessøgningen, og 60 pct. oplever, at der tales om konkrete uddannelser, der kan søges.

De unges positive vurderinger understøttes af kommunernes egne vurderinger fra interview og spørgeskemaundersøgelser. To tredjedele af de medvirkende kommuner peger i spørgeskemaundersøgelsen på, at der er sket store forandringer af ungeindsatsen, og at de i høj grad har styrket deres uddannelsesvejledning til målgruppen under implementeringen.

Boks 4.4: De uddannelsesparate unges egne udsagn om indholdet i samtalerne og indsatsen

- 79 pct. oplever et stærkt fokus på uddannelse.
- 66 pct. oplever, at der stilles krav til og lægges planer for uddannelsessøgningen.
- 65 pct. oplever, at der tales om egne kvalifikationer i forhold til at komme i uddannelse.
- 65 pct. oplever, at der tales om hvad der skal til for at gennemføre en uddannelse.
- 60 pct. oplever, at der tales om konkrete uddannelser, der kan søges.

Kilde: Borgersurvey blandt uddannelsesparate unge (n = 245)

4.4. Intensitet i samtaler og indsats for de uddannelsesparate unge

Evalueringen viser, at indsatsen over for de uddannelsesparate unge og åbenlyst uddannelsesparate er tidlig og intensiv, og op mod to tredjedele får det første tilbud inden for en måned. I gennemsnit var målgruppen i aktivering i ca. en tredjedel af tiden i 2014.

De uddannelsesparate unge får 2,3 samtaler inden for de første 3 måneder

Intentionen med reformen er, at de unge skal have den første samtale med jobcentret inden for en uge, og derefter skal de have yderligere 2 samtaler inden for de første 3 måneder.

Registerdata viser, at de åbenlyst uddannelsesparate får 2,2 samtaler inden for de første 3 måneder, mens de uddannelsesparate får 2,3 samtaler. Dermed lever kommunerne ikke fuldt ud op til lovgivningens krav om på området.

I interviewene peger kommunerne på, at der er fokus på et tidligt og intensivt samtaleforløb med de unge, men at der både har været styrings- og kapacitetsmæssige udfordringer i forhold til at nå at afholde tilstrækkeligt mange samtaler med hele målgruppen.

Ca. to tredjedele af de åbenlyst uddannelsesparate får tilbud indenfor en måned

Ca. to tredjedele af de åbenlyst uddannelsesparate får det første tilbud inden for en måned. Reformen stiller krav om, at denne gruppe senest efter en måned skal arbejde for deres ydelse i en nytteindsats eller virksomhedsrettet indsats. Det sker for 32 pct. af målgruppen. Efter 2 måneder en andelen steget til 53 pct. Kommunerne peger i interviewene på, at det har taget lidt tid at få opbygget en tilstrækkelig kapacitet af virksomhedsrettede tilbud, herunder nytteindsats, men meldingen fra kommunerne er samtidig, at man efterhånden er på plads med det.

Boks 4.5: Tilrettelæggelse af indsatsen for uddannelsesparate/åbenlyst uddannelsesparate, ultimo 2014

- I de første tre måneder af ydelsesperioden blev gennemført 2,2 samtaler med åbenlyst uddannelsesparate unge og 2,3 samtaler med uddannelsesparate unge.
- 69 pct. af de åbenlyst uddannelsesparate fik det første tilbud inden for en måned. For de uddannelsesparate unge var andelen 58 pct. Efter 2 måneder havde hhv. 86 og 71 pct. fået et tilbud.
- 32 pct. af de åbenlyst uddannelsesparate påbegyndte et virksomhedsrettet tilbud inden for den første måned. Efter 2 måneder er 53 pct. påbegyndt et virksomhedsrettet tilbud.
- De åbenlyst uddannelsesparate unge deltog i gennemsnit i aktivering i 37 pct. af tiden i 2014, mens de uddannelsesparate var aktiveret i 33 pct. af tiden.
- Samlet deltog 80 pct. af de åbenlyst uddannelsesparate unge og 87 pct. af de uddannelsesparate unge i et aktivt tilbud i 2014.

Kilde: DREAM og jobindsats.dk. Nogle af tallene i boksen vedrører hele 2014. For opgørelsesmetode og tidspunkt, se anmærkningstekst til tabel 3.2.

Set over 2014 har 80 pct. af de åbenlyst uddannelsesparate unge deltaget i aktive tilbud en eller flere gange. I gennemsnit deltog de åbenlyst uddannelsesparate unge i aktive tilbud i 37 pct. af tiden, svarende til 19 uger.

Mere end halvdelen af de uddannelsesparate unge får et tilbud inden for en måned

Blandt de uddannelsesparate får 58 pct. det første tilbud inden for en måned. Efter 2 måneder har 71 pct. fået et tilbud.

I alt var 87 pct. af målgruppen i aktive tilbud i 2014. I gennemsnit var de uddannelsesparate aktive i 33 pct. af tiden.

4.5. Brug af læse-, skrive- og regnetest og kurser for uddannelsesparate unge

Evalueringen viser, at kommunerne har fastlagt procedurer for vurdering og afvikling af læse-, skrive- og regnetest af de unge, og at langt de fleste kommuner foretager vurderingen i forbindelse med visitationen. Det er dog ikke alle unge i målgruppen, der får en test.

Med reformen har unge, der kun har grundskolen bag sig, ret og pligt til at få testet og udviklet deres læse-, skrive- og regnekompetencer inden for den første måned.

Læse-, skrive og regnetest

Interviewene peger på, at kommunerne hurtigt har fastlagt procedurer for vurdering og afvikling af læse-, skrive- og regnetest af de unge, og de fleste kommuner oplyser, at vurderingen foretages allerede i forbindelse med visitationssamtalen.

Stort set alle de medvirkende kommuner i evalueringen peger på, at de har et stærkt fokus på kravet om og behovet for test af læse-, skrive- og regnekompetencer. Det bekræftes af de unge i borgersurveyen, hvor 44 pct. af de uddannelsesparate unge angiver at have deltaget i en test af deres læse-, skrive- og regnekompetencer.

Kommunerne har meget forskellige erfaringer med, om det lykkes at få de unge til at deltage i en test af deres læse-, skrive- og regnekompetencer. Men interviewene peger på, at der er størst succes hermed i kommuner, der har indbygget testen som en del af et uddannelsesafklarende forløb, hvorimod der ofte er udfordringer med at sikre den unges deltagelse i test som en enkeltstående aktivitet.

Læse-, skrive- og regnekurser

Det har ikke med de tilgængelige sagsdata været muligt at belyse, hvor stor en andel af de gennemførte test, der har vist et behov for efterfølgende undervisning.

Ifølge den gennemførte borgersurvey deltager halvdelen af de testede unge efterfølgende i et kursus. Det svarer til hver femte af den samlede gruppe af uddannelsesparate unge.

Godt halvdelen af kommunerne melder i spørgeskemaundersøgelsen om, at man konsekvent får visiteret til undervisning i forlængelse af testen, hvis testen viser et behov. I interviewene peger nogle kommuner på, at deres praksis er kun at bevilge et kursus, hvis den unge er motiveret for det, og der vurderes at være et uddannelsesperspektiv i et kursus. Årsagen hertil er, at der for en del af målgruppen ofte er behov for at tilbyde kurset på et senere tidspunkt, hvor udsigterne til et udbytte for den unge er større.

Tidspunkt for læse-, skrive- og regnetest og kurser

I ca. halvdelen af de gennemgåede sager er der ingen registrering af, at den unge har fået en læse-, skrive- og regnetest, selvom vedkommende tilhører målgruppen. Ifølge de interviewede kommuner skyldes det bl.a., at testen kan være indarbejdet i et vejlednings- og afklaringsforløb og ikke registreres som en særskilt aktivitet i sagsbehandlingssystemet. Det har dermed været vanskeligt ud fra sagsgennemgangen at få et udtømmende billede af brugen og rettidigheden af læse-, skrive- og regnetest til de uddannelsesparate unge.

Det fremgår dog af de sager, hvor der er foretaget registrering af en læse-, skrive- og regnetest, at den i flertallet af sagerne ikke afvikles inden for den første måned, som reformen foreskriver.

Boks 4.6: De unges egne udsagn om deltagelse i læse-, skrive- og regnetest og -undervisning

- 44 pct. af de uddannelsesparate unge angiver, at de har deltaget i læse/skrive/regne-test.
- 20 pct. af de uddannelsesparate unge angiver, at de har deltaget i læse/skrive/regne-kursus.
- 20 pct. af de uddannelsesparate unge mener, at de ikke læser eller regner godt nok til at påbegynde en uddannelse.

Kilde: Borgersurvey blandt uddannelses- og aktivitetsparate unge (n = 480)

Boks 4.7: Kommunernes vurdering af brug af undervisning i læse-, skrive- og regnekompetencer for uddannelsesparate unge

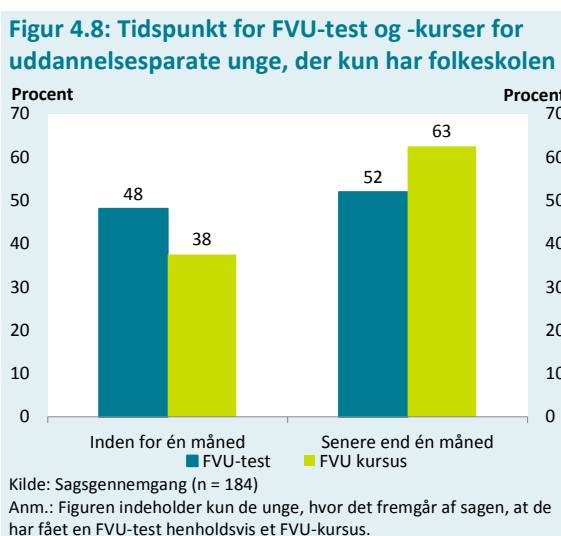
- 55 pct. af kommunerne oplyser, at de konsekvent visiterer til undervisning, hvis testen viser et behov for det.
- 14 pct. af kommunerne vurderer, at de i høj grad lykkes med at få gennemført undervisning af de testede unge.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner (n = 23)

De gennemgåede sager i evalueringen viser, at 48 pct. af de afviklede test er gennemført inden for en måned, og at 38 pct. af de afviklede kurser er påbegyndt inden for en måned.

I interviewene peger kommunerne på, at de har fastlagt procedurer for vurdering og afvikling af læse-, skrive- og regnetest og -kurser, men at de har oplevet vanskeligheder med at få de unge til at gennemføre test og kurser som aftalt.

4.6. Indsatser og tilbud til de uddannelsesparate unge

Evalueringen viser, at kommunerne er i gang med at udvikle og målrette uddannelsesfremmende indsatser til målgruppen, herunder uddannelsesfremmende vejledning, virksomhedsforløb og opkvalificering. Kommunerne peger selv på, at der er potentiale for at styrke de uddannelsesrettede indsatser yderligere.

De medvirkende kommuner peger i interviewene på, at implementeringen af reformen har sat yderligere skub i udviklingen af uddannelsesfremmende indsatser, som blev påbegyndt med de politiske ungepakker fra 2009-2012.

Langt hovedparten af de medvirkende kommuner peger på, at de har arbejdet intensivt med både indhold i og kapacitet af indsatsen med henblik på at møde målgruppens indsatsbehov. I spørgeskemaundersøgelsen angiver 90 pct. af kommunerne, at de i 2014 har udviklet nye uddannelsesfremmende aktiviteter og har styrket samarbejdet med UU eller uddannelsesinstitutioner om klargøringen af de unge til uddannelse.

Evalueringen viser, at indsatsen for uddannelsesparate i dag domineres af uddannelsesfremmende forløb. En gennemgang af sager viser, at hovedparten af de uddannelsesparate deltager i introduktion/afklaring til uddannelse, udvikling af faglige kompetencer, faglige kurser, læse-, stave- og regnekurser eller brobygning til uddannelse.

De medvirkende kommuner peger på, at der er arbejdet på at fremme et uddannelsesperspektiv i de virksomhedsrettede forløb. Det understøttes af både sagsdata og borgerinterviewene i evalueringen. Langt hovedparten af de virksomhedsrettede forløb har til formål at afklare de unges uddannelsesvalg eller at udvikle faglige kompetencer inden for det valgte område.

I interviewene oplyser kommunerne, at der grundlæggende er to modeller for afviklingen af tilbud om uddannelsesafklaring.

I den ene model, som praktiseres i et flertal af kommunerne, varetages uddannelsesafklaringen i interne vejledningsforløb af kommunale sagsbehandlere og vejledere fra jobcenter, UU og evt. socialafdelingen.

I den anden model visiteres de unge til uddannelsesafklaring i vejledningsforløb hos eksterne leverandører, hvor der ud over uddannelsesvejledningen også arbejdes på at finde afklarende virksomhedspraktikker.

I interviewene gør kommunerne opmærksom på, at der i et vist omfang er både brobygnings- og mentoraktiviteter integreret i vejledningsforløbene til målgruppen, som ikke registreres i de kommunale sagsbehandlingsystemer.

Borgersurveyen understøtter dette, da en fjerdedel af de adspurgte unge svarer, at de har deltaget i forløb, hvor de har fulgt undervisningen på en uddannelsesinstitution som led i de aktive tilbud, jf. boks 4.10. Tilsvarende svarer en fjerdedel af de unge, at de har fået tilbudt mentorstøtte fra jobcentret.

Tilbuddene er målrettet de unges indsatsbehov

Den høje grad af uddannelsesafklaring i de aktive tilbud skal ifølge kommunerne ses i lyset af, at mange uddannelsesparate unge er uafklarede om valget af uddannelse eller mangler motivation for uddannelse.

Dette bekræftes af den gennemførte survey, hvor hver tredje af de uddannelsesparate peger på uafklarethed som årsagen til deres manglende uddannelse, og hvor op mod halvdelen angiver at foretrække et uafglært job frem for uddannelse.

Borgersurveyen viser, at de uddannelsesparate i høj grad føler sig involveret i beslutningerne om indholdet i de aktive tilbud. Knap 80 pct. af de unge angiver, at de har medvirket til at fastlægge indholdet i indsatsen, og ca. 70 pct. af de unge angiver, at jobcentret har taget udgangspunkt i den unges indsatsbehov.

Boks 4.9: Indholdet i aktiveringsindsatsen over for uddannelsesparate unge

- **Vejledning/afklaring – 42 pct.**
 - Introduktion/klargøring til uddannelse: 67 pct.
 - Udvikling af personlige kompetencer: 25 pct.
 - Udvikling af faglige kompetencer: 8 pct.
- **Virksomhedspraktik – 36 pct.**
 - Afprøvning af fagområde: 53 pct.
 - Udvikling af faglige kompetencer: 34 pct.
 - Udvikling af personlige kompetencer: 13 pct.
- **Faglig opkvalificering – 29 pct.**
 - Faglige kurser: 62 pct.
 - Læse-, skrive- og regnekurser: 24 pct.
 - Danskundervisning: 14 pct.
- **Læse-, skrive- og regnetest – 21 pct.**
- **Mentor – 14 pct.**
 - Helhedsorienteret støtte: 62 pct.
 - Klargøring til uddannelse: 38 pct.
- **Brobygning til uddannelse – 10 pct.**
- **Nytteindsats – 7 pct.**
- **Løntilskudsansættelse – 5 pct.**
- **Helbredsorienteret indsats – 4 pct.**
- **Jobsøgning/CV – 2 pct.**
- **Øvrige indsats – 6 pct.**

Kilde: Gennemgang af sager blandt uddannelsesparate unge (n = 184)
Anm: Opgørelsen viser andelen af målgruppen, der har deltaget i aktive tilbud i 2014, fordelt på tilbudstyper

Boks 4.10: De uddannelsesparasites egne udsagn om indholdet i deres aktive tilbud i ledighedsforløbet

- 48 pct. har deltaget i virksomhedsforløb for at vælge uddannelse.
- 45 pct. har fået hjælp til at vælge uddannelse.
- 44 pct. har fået uddannelsesvejledning.
- 44 pct. har deltaget i læse-, skrive og regnetest.
- 28 pct. har fået hjælp til økonomi, bolig, helbred.
- 25 pct. har modtaget mentorstøtte.
- 25 pct. har fulgt undervisning på en udd.inst.
- 20 pct. har deltaget i læse- og skriveundervisning.

Kilde: Borgersurvey blandt uddannelsesparate unge (n = 245)

Samtidig understøtter borgersurveyen, at flertallet af de uddannelsesparate unge har deltaget i uddannelsesafklaring i forbindelse med de aktive tilbud.

Kommunerne ser et behov for at styrke og udvikle de uddannelsesfremmende indsatser

De fleste kommuner vurderer også selv, at de som led i implementeringen af reformen har styrket deres tilbud om uddannelsesafklaring og –rådgivning. Alligevel peger op mod halvdelen af kommunerne i interviewene på, at det for alvor vil styrke uddannelsesafklaringen, hvis det i højere grad lykkes at inddrage uddannelsesinstitutionerne mere direkte i den klagende indsats. Der peges fra kommunernes side på, at der ofte er brug for specifik viden og information om konkrete uddannelser, herunder indhold, krav, forudsætninger, varighed, optag mv., og at det kan være vanskeligt for både jobcenter og UU at tilegne sig en viden på dette detaljeringniveau.

Af denne grund peger knap halvdelen af de interviewede kommuner på, at de endnu ikke er helt færdige med at udvikle viften af uddannelsesrettede indsatser, som er nødvendig for at møde målgruppens indsatsbehov.

Der er ifølge kommunerne især behov for at udvikle flere brobygningsforløb og uddannelsespraktikker i samarbejde med uddannelsesinstitutioner, hvor de unge får mulighed for at snuse til eller følge undervisningen på en eller flere uddannelser i en periode.

En del kommuner peger desuden på, at der er behov for at udvide paletten af faglige opkvalificeringsforløb til målgruppen, herunder flere lokale tilbud.

Derudover peger en del kommuner på, at der er behov for at udvikle specifikke tilbud til bestemte målgrupper, fx økonomisk rådgivning, psykologisk bistand, misbrugsforebyggende forløb mv.

4.7. Fastholdelse af uddannelsesparate i overgangen til uddannelse

Evalueringen viser, at stadig flere kommuner sætter fokus på fastholdelse af unge i uddannelse. Mange kommuner ønsker dog en styrket dialog med UU og uddannelsesinstitutionerne om udvikling af fastholdelsessamarbejdet.

Fokus på at unge gennemfører deres uddannelse

Kontanthjælpsreformen har fokus på at styrke de unges gennemførelse af uddannelse – dels via en styrket forberedelse af de unge til uddannelse og dels via en styrket overlevering af de unge til uddannelsessystemet. Reformen sigter bl.a. på, at der er kontakt til uddannelsesinstitutionen vedr. den unge, og herunder at uddannelsesinstitutionen får beskrevet frafaldsrisikoen via modtagelse af den unges uddannelsespålæg fra jobcentret.

De medvirkende kommuner peger i interviewene på, at der i stigende grad er fokus på fastholdelse af de unge i deres pålagte uddannelser. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at stadig flere kommuner investerer i en større mentorkapacitet. En række kommuner har valgt at tilknytte en eller flere fastholdelsesmentorer til ungeindsatsen, mens andre kommuner foretager mentorkøb af uddannelsesinstitutionerne, hvor jobcentret bestiller og betaler uddannelsesinstitutionerne for at levere mentortimer. I spørgeskemaundersøgelsen svarer ca. to tredjedele af kommunerne, at de har øget brugen af mentorstøtte til frafaldstruede unge.

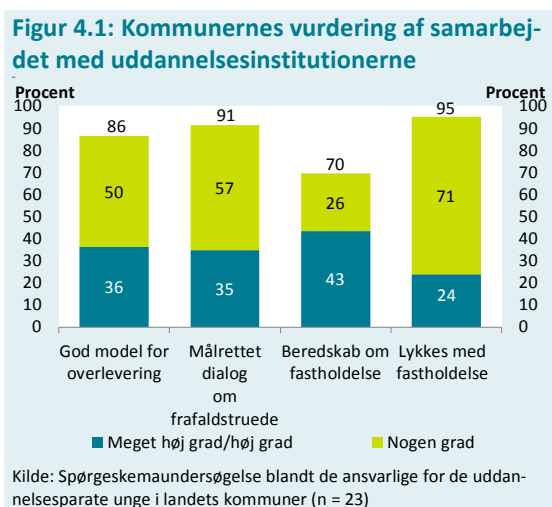
Derudover oplyser en del kommuner, at de har taget skridt til at styrke dialog og samarbejde med både UU og uddannelsesinstitutionerne om fastholdelsen af de unge. Der peges fra kommunerne på, at der er behov for at sikre en målrettet kommunikation om den unge i overleveringen til uddannelsesinstitutionerne, og at der med fordel kan aftales et formaliseret beredskab omkring unge, der måtte være frafaldstruede.

Der er fortsat behov for at styrke informationsudvekslingen

Ca. hver tredje kommune tilkendegiver i spørgeskemaundersøgelsen, at de i høj grad har en god model for overlevering af de unge til uddannelsessystemet, og at de i høj grad har en målrettet dialog om de frafaldstruede unge med uddannelsesinstitutionerne.

Knap halvdelen af kommunerne vurderer, at de i høj grad har et beredskab sammen med UU og uddannelsesinstitutionerne, der kan samles om at fastholde unge i konkrete frafaldssituationer.

I interviewene peger kommunerne på, at reformen har haft en stærk betydning for at sætte ekstra skub på samarbejdet, men at det også nogle steder er en mere kompleks proces, da samarbejdet involverer mange aktører – både forskellige uddannelsesinstitutioner og i visse geografiske egne også flere kommuner.

I interviewene peger kommunerne på forskellige forklaringer på, at informationsudvekslingen med uddannelsesinstitutionerne ikke er helt på plads.

Bl.a. tilkendegiver en del kommuner, at det er en faglig udfordring at vurdere frafaldsrisikoen hos de unge, da frafaldskilderne ikke altid er synlige, og da man savner understøttende værktøjer til at foretage vurderingen.

Adskillige kommuner påpeger desuden på, at der er eller har været tekniske vanskeligheder forbundet med udvekslingen af de unges uddannelsespålæg. Derudover nævner mange kommuner i interviewene, at der er en betydelig afsender/modtager-problematik i forbindelse med informationsudvekslingen. Der peges fra kommunernes side bl.a. på, at man er usikker på hvem, der modtager risikovurderingen på uddannelsesinstitutionen, og om risikovurderingen anvendes.

På den baggrund viser evalueringen, at der fremadrettet vil være behov for at styrke informationsudvekslingen via en formalisering af samarbejdet. Kommunerne peger selv på, at formaliseringen af samarbejdet med fordel kan sigte på gensidigt at synliggøre afsender og modtager af informationerne, og at der er en fælles forståelse af grundlaget for risikovurderingen. Derudover peger kommunerne på, at der med fordel kan udvikles screeningsværktøjer, der styrker vurderingen af frafaldsrisikoen hos de unge.

4.8. Særlige indsatser for enlige forsørgere

Evalueringen viser, at kommunerne sætter ind med uddannelsesvejledning til unge allerede i barselsperioden. Derimod er kommunerne ikke så langt med at implementere studiestarts-kordinator til enlige forsørgere.

Med reformen er der indført nye tiltag, der skal understøtte unge og enlige forsørgere i at påbegynde og gennemføre en uddannelse. Det indebærer, at unge forsørgere allerede i slutningen af barselsperioden tilbydes uddannelsesvejledning. Derudover har de enlige forsørgere ret til støtte fra en studiestarts-kordinator, som efter optaget på en uddannelse kan hjælpe den unge med at håndtere de særlige udfordringer, der er for enlige forsørgere i overgangen fra uddannelseshjælp til uddannelse.

Som led i evalueringen er de medvirkende kommuner interviewet om status på implementeringen af disse særlige tiltag over for enlige forsørgere.

Stort set alle de medvirkende kommuner peger på, at der er implementeret en velfungerende løsning, der sikrer de unge forsørgere uddannelsesvejledning allerede under barselsperioden. Den gængse løsning er, at de unge forsørgere orienteres om mulighederne for vejledning under barselsperioden og gives en initiativforpligtelse til at tage kontakt til egen sagsbehandler, hvis de ønsker at gøre brug af vejledningen.

De fleste af de medvirkende kommuner peger på, at man ikke på nuværende tidspunkt er kommet langt med implementeringen af forsøget med tilbud om studiestarts-kordinatorer til enlige forsørgere. Ca. 15 pct. af kommunerne vurderer, at de har etableret en systematisk og velfungerende model med studiestarts-kordinatorer, mens de øvrige kommuner efter eget udsagn ikke er på plads med en fast model. Enkelte kommuner peger på, at de har enlige forsørgere som målgruppe for mentorstøtte, og at mentorerne løser en stor del af opgaverne, som er tiltænkt studiestarts-kordinatorerne.

Det har ikke med de tilgængelige sagsdata været muligt at belyse brugen af vejledning og studiestarts-kordinatorer til unge forsørgere.

4.9. Kommunernes vurdering af status på implementeringen

Evalueringen viser, at kommunerne efter egen vurdering er kommet langt med at implementere et uddannelsesfokus i indsatsen for de uddannelsesparate unge. Samtidig peger kommunerne selv på, at man ikke er i mål med alle elementer af reformen.

Som en del af evalueringsgrundlaget har mploy indhentet kommunernes egne vurderinger af status på arbejdet med reformen. I den forbindelse er indhentet viden om, hvordan kommunerne har arbejdet med reformens forskellige elementer, og hvor langt kommunerne efter egen opfattelse er kommet med implementeringen på nuværende tidspunkt.

På en skala fra 1-10 giver kommunerne sig selv 7,8 point, når de bedømmer deres implementering af reformen for de uddannelsesparate efter ét år.

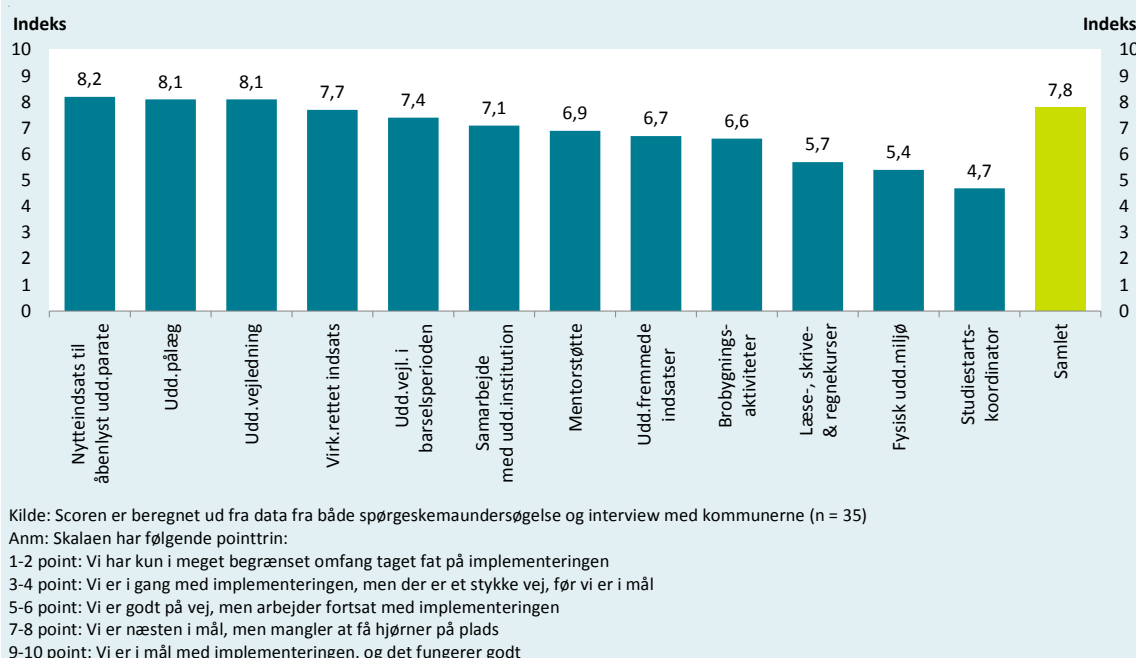
Ifølge kommunernes egen vurdering er man længst med at implementere følgende dele af reformen for de uddannelsesparate unge:

- Nytteindsatsen til de åbenlyst uddannelsesparate
- Uddannelsespålæg
- Uddannelsesvejledning til uddannelsesparate og enlige forsørgere
- Virksomhedsrettede tilbud

Mange kommuner peger på, at man før og efter reformen har haft et fokus på at udvikle uddannelsesvejledningen af de unge og et samarbejde med øvrige aktører om vejledningen. Desuden fremhæver kommunerne, at man har set uddannelsespålægget som en mulighed for at styrke uddannelsesfokus og –vejledning yderligere over for målgruppen. Det er derfor vurderingen fra langt hovedparten af kommunerne, at man har haft succes med at implementere et uddannelsesfokus over for de unge.

Figur 4.2: Kommunernes vurdering af, hvor langt de er nået med implementeringen af reformens elementer for uddannelsesparate unge

Det er ligeledes vurderingen fra hovedparten af kommunerne, at man er lykkedes med at få nytteindsats og virksomhedsrettede tilbud på plads til målgruppen. Der peges på, at der har været succes med at fremme et uddannelsesafklarende formål i de virksomhedsrettede tilbud til de uddannelsesparate unge.

Kommunerne peger på, at der fortsat er behov for et udviklingsarbejde på en række områder, hvor implementeringen af de uddannelsesrettede elementer ikke er i mål endnu:

- Samarbejde med uddannelsesinstitutionerne
- Mentorstøtte til de uddannelsesparate
- Uddannelsesfremmende indsatser
- Brobygningsaktiviteter
- Læse-, skrive- og regnekurser
- Etablering af uddannelsesmiljø
- Studiestartskordinator til enlige forsørgere

Overordnet peger kommunerne på, at der er et stærkt udviklings- og implementeringsfokus på disse områder, men at implementeringen af en uddannelsesfremmende indsats og en styrket fastholdelsesindsats indebærer en længere proces, hvor tilbud, indsatser og samarbejde udvikles i samarbejde med bl.a. uddannelsesinstitutionerne.

5. Implementering af reformen for aktivitetsparate unge

I dette afsnit gøres status på implementeringen af reformen for de aktivitetsparate unge. I boksen nedenfor vises hovedresultaterne af evalueringen.

Hovedresultater om implementeringen af reformen for de aktivitetsparate unge:

- 83 pct. af de aktivitetsparate unge har fået et uddannelsespålæg. Sagsgennemgangen viser, at der i stort set alle sager alene er givet trin 1 i pålægget, og at der arbejdes med lange frister. I 13 pct. af de gennemgåede sager er uddannelsespålægget afgivet inden for den første uge af ledighedsforløbet.
- Knap halvdelen af de aktivitetsparate unge (43 pct.) får det første tilbud inden for en måned, som loven foreskriver.
- I interviewene fremhæver kommunerne, at kravet om personlige samtaler og tidlig aktiveringsindsats for de aktivitetsparate unge kan være en udfordring, da nogle af de unge i målgruppen i perioder har svært ved at møde frem og derfor udebliver fra samtaler og tilbud.
- I de sager, hvor der er foretaget registrering af en læse-, skrive- og regnetest, er kun 5 pct. givet inden for den første måned. 11 pct. af de registrerede kurser er påbegyndt inden for den første måned.
- Sagsgennemgangen viser, at jobcentret anvender en bred vifte af aktiveringsforløb for de aktivitetsparate unge. 40 pct. af målgruppen får mentorstøtte, og ca. hver fjerde i målgruppen deltager i faglig opkvalificering. Derudover deltager ca. en fjerdedel af målgruppen i afklaring/vejledning, mens hver ca. femte i målgruppen deltager i virksomhedspraktik.
- Sagsgennemgangen viser, at 40 pct. af de aktivitetsparate unge har fået et tilbud om mentorstøtte i 2014. 26 pct. har fået mentor sammen med deltagelse i andre aktiveringstilbud, mens 14 pct. har fået mentor som eneste tilbud. Hovedparten af støtten er givet som helhedsorienteret støtte med fokus på at understøtte den unge i dagligdagen og understøtte progression mod uddannelse.
- 42 pct. af de aktivitetsparate unge i 2014 har iflg. sagsgennemgangen fået en tværfaglig indsats uden for beskæftigelsesområdet. Der kan derudover være tværfaglige indsatser i andre forvaltninger, som ikke er registreret i jobcentret. Ca. halvdelen af de registrerede tværfaglige indsatser er på socialområdet. Lidt over en tredjedel er på sundhedsområdet, og ca. 10 pct. er på børne/familieområdet.
- Sagsgennemgangen viser, at meget få kommuner specifikt registrerer, at borgeren har fået en koordinerende sagsbehandler. Kommunerne oplyser imidlertid i interviewene, at de i langt de fleste tilfælde giver de aktivitetsparate unge en koordinerende sagsbehandler. Dette understøttes af, at 70 pct. af de aktivitetsparate unge i borgersurveyen svarer bekræftende på, at de har fået en koordinerende sagsbehandler.

5.1. Reformens rammesætning af indsatsen for de aktivitetsparate unge

Målet for de aktivitetsparate unge er uddannelse. Men gruppen har større udfordringer end de unge, der er uddannelsesparate, hvad enten der er tale om sociale, sundhedsmæssige eller helt andre problemer. Derfor skal der arbejdes gradvist hen i mod, at den aktivitetsparate unge bliver i stand til at påbegynde og gennemføre en uddannelse.

De aktivitetsparate unge skal have et uddannelsespålæg ved første samtale, der skal afholdes inden for en uge efter den unges henvendelse om hjælp, og de skal mødes med en uddannelsesrettet indsats, der understøtter den unges vej til ordinær uddannelse.

Indsatsen skal iværksættes senest en måned efter, at den unge første gang har henvendt sig til kommunen – og der må derefter højst gå 4 uger, fra et tilbud slutter, til et nyt starter. Indsatsen kan bestå af forskellige uddannelsesunderstøttende tiltag og skal tage udgangspunkt i den unges individuelle behov og understøtte, at den unge hurtigst muligt påbegynder og gennemfører en uddannelse på almindelige vilkår.

Aktivitetsparate unge skal have tilbudt en koordinerende sagsbehandler umiddelbart, når de visiteres som aktivitetsparat. Den koordinerende sagsbehandler skal sikre, at indsatsen er helhedsorienteret og tværfaglig, og at den er koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder. Funktionen som koordinerende sagsbehandler kan overdrages til en anden enhed i kommunen end jobcentret, men denne kan dog ikke træffe afgørelser efter beskæftigelseslovgivningen.

Særligt udsatte aktivitetsparate unge har ret og pligt til mentorstøtte i perioder, hvor de ikke kan deltage i andre aktive tilbud. Mentorstøtten skal gives for en periode på 6 måneder, og der skal som minimum være ugentlig kontakt mellem mentoren og den unge. Mentorstøtten kan kun afbrydes, når den unge kan deltage i et andet aktivt tilbud igen.

For at styrke uddannelsesfokus over for målgruppen kan kommunen flytte indsatsen ud i et uddannelsesmiljø eller samle indsatsen på tværs af forvaltninger.

5.2. Uddannelsespålæg til de aktivitetsparate unge

Evalueringen viser, at kommunerne giver uddannelsespålæg til de aktivitetsparate unge og generelt er positive over for brugen af uddannelsespålægget. Der peges dog på, at uddannelsespålægget kan være vanskeligt at anvende til visse grupper af unge aktivitetsparate.

Der er fokus på uddannelsespålæg til målgruppen

83 pct. af de aktivitetsparate unge har fået et uddannelsespålæg. Sagsgennemgangen viser, at der i stort set alle sager alene er givet trin 1 i pålægget, og at der arbejdes med lange frister i uddannelsespålægget for de aktivitetsparate unge.

Hovedparten af kommunerne har i interviewene været positive over for brugen af uddannelsespålægget for de aktivitetsparate unge, fordi det er med til at styrke fokus på uddannelse og italesætte, at målet er uddannelse.

Boks 5.1: De centrale krav i lovgivningen til indsatsen for de aktivitetsparate unge

- Alle unge skal have en samtale senest en uge efter første henvendelse. Derefter skal de aktivitetsparate unge have samtaler mindst hver anden måned
- Der skal afgives et uddannelsespålæg ved første samtale, der i tre trin pålægger den unge at finde, søge optagelse på og starte på en uddannelse med fastsatte frister
- Samtalerne skal sikre uddannelsesfokus og fremdrift ift. uddannelsespålægget
- Alle unge skal påbegynde indsats senest en måned efter første henvendelse. Derefter skal tilbydes en indsats kontinuerligt, og der må højst være 4 uger mellem hver indsats
- Indsatsen skal gives med henblik på, at den unge hurtigst muligt påbegynder og gennemfører en ordinær uddannelse
- Aktivitetsparate unge skal have tilbudt en koordinerende sagsbehandler umiddelbart, når de visiteres som aktivitetsparate
- De aktivitetsparate unge, der ikke kan deltage i andre tilbud, skal have en mentor for en periode på 6 måneder
- Unge aktivitetsparate enlige forsørgere har samme støttemuligheder, som de uddannelsesparate enlige forsørgere (se afsnit 4.1)
- Aktivitetsparate unge, der udskrives fra psykiatrisk indlæggelse, skal tilbydes mentorstøtte

Kilde: LBK nr.990 af 12/09/2014 og bemærkninger til lovforslaget

Der er dog også en gruppe af kommuner, som stiller spørgsmål ved, om uddannelsespålægget virker og giver mening for alle de aktivitetsparate unge.

Kommunerne peger i den forbindelse på, at der er grupper af aktivitetsparate unge, der har så massive problemer og udfordringer, at der er behov for at arbejde med et andet fokus og give mere tid, inden der formuleres et mål om uddannelse, og inden der stilles krav om, at den unge skal komme med forslag til uddannelse.

Kommunerne vurderer, at et for tidligt uddannelsespålæg og et for massivt fokus på uddannelse kan virke modsat af det tilsigtede og kan være med til at bremse en positiv progression mod uddannelse. Der efterspørges derfor en mulighed for at udvikle på uddannelsespålægget, så der kan arbejdes mere differentieret med det afhængigt af den enkelte aktivitetsparate unge.

13 pct. af målgruppen modtager uddannelsespålægget inden for den første uge

I 13 pct. af de gennemgåede sager er uddannelsespålægget afgivet inden for den første uge af ledighedsforløbet. Derudover har en tilsvarende andel af målgruppen fået uddannelsespålægget inden for 2-4 uger.

For ca. en tredjedel af målgruppen er der tale om, at uddannelsespålægget er givet senere end efter 3 måneder af ledighedsforløbet

Den manglende rettidighed i afgivelsen er bl.a. udtryk for, at kommunerne ikke i alle tilfælde får afviklet den første samtale inden for en uge.

Derudover peger en del kommuner i interviewene på, at man i opstartsfasen har været forsigtige med at formulere uddannelsespålægget tidligt i forløbet for den del af de unge, som ikke er afklarede om uddannelsesvalget eller har personlige problemer. Der peges dog fra kommunerne på, at dette typisk ikke har forsinket den uddannelsesfremmende indsats, herunder uddannelsesafklarende vejledning eller virksomhedspraktik.

De aktivitetsparate unge oplever uddannelsesfokus i indsatsen

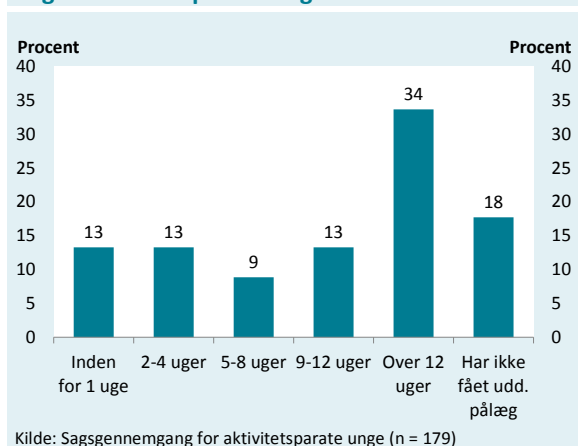
Den gennemførte sags gennemgang og borgersurvey tyder på, at uddannelsespålægget understøtter fokus på uddannelse for målgruppen.

Boks 5.2: Afgivelse af uddannelsespålæg til de aktivitetsparate unge

- De gennemgåede sager viser, at 83 pct. af de aktivitetsparate unge har fået et uddannelsespålæg.
- Af de unge, der har fået uddannelsespålæg, har 94 pct. udelukkende fået trin 1.
- I ca. 92 pct. af sagerne er der registreret en frist for den unges aktiviteter ifm. trin 1:
 - Frist under 1 mdr.: 6 pct.
 - Frist på 1-3 mdr.: 8 pct.
 - Frist på 4-6 mdr.: 22 pct.
 - Frist på 7-12 mdr.: 22 pct.
 - Frist på over 12 mdr.: 34 pct.
- I 63 pct. af de gennemgående sager er den unges frist for trin 1 i uddannelsespålægget forlænget.

Kilde: Gennemgang af sager blandt aktivitetsparate unge (n = 179)

Figur 2: Tidspunkt for afgivelse af uddannelsespålæg til aktivitetsparate unge

I tre fjerdedele af de gennemgåede sager for aktivitetsparate unge er der - i større eller mindre omfang - fastsat mål og delmål for de unges forløb og vej frem mod uddannelse.

Dette billede bekræftes af borgersurveyen, hvor to tredjedele af de aktivitetsparate unge oplever, at jobcentret har et stærkt fokus på uddannelse, og at de konkret er blevet bedt om at komme med forslag til uddannelser, de kunne tænke sig at gå i gang med.

Over halvdelen af de unge oplever derudover, at de får god rådgivning om uddannelsesmuligheder, hvad de selv skal gøre for at komme i uddannelse, samt at de får den nødvendige støtte for at komme i uddannelse.

De unges positive vurderinger af uddannelsesfokus i indsatsen understøttes af kommunernes egne vurderinger.

Boks 5.3: De aktivitetsparate unges egne udsagn om uddannelsesfokus og -rådgivning

- 65 pct. oplever et stærkt fokus på uddannelse.
- 63 pct. af de unge er blevet bedt om at komme med forslag til uddannelser.
- 66 pct. har talt om kvalifikationer ift. uddannelse.
- 57 pct. har talt om, hvad der skal til for, at den unge kan gennemføre en uddannelse.
- 57 pct. oplever god rådgivning om, hvad den unge skal gøre for at komme i uddannelse, og 51 pct. oplever god rådgivning om uddannelsesmuligheder.
- 46 pct. har talt om konkrete uddannelser.
- 53 pct. oplever at få den nødvendige støtte til at komme i uddannelse.
- 44 pct. oplever, at de får aktiviteter, der bringer dem nærmere uddannelse, og 42 pct. oplever at få god opkvalificering til uddannelse.

Kilde: Borgersurvey (n = 235)

I spørgeskemaundersøgelsen vurderer 61 pct. af kommunerne, at kontanthjælpsreformen i høj grad har betydet et styrket fokus på uddannelse for aktivitetsparate unge.

Hovedparten af kommunerne vurderer selv, at de har meget fokus på uddannelse i samtalerne og på at inddrage og give ansvar til de aktivitetsparate unge med henblik på, at styrke ejerskabet til forløbet. Der arbejdes i stigende omfang med uddannelsesplaner med mål og delmål for den enkelte unges vej mod uddannelse. Og uddannelsesplanen samt målet om uddannelse og de delmål, der skal føre dertil, udgør omdrejningspunktet for samtalen og er udgangspunktet for de indsatser, der iværksættes for de unge.

Ud over et stærkt fokus på uddannelse via samtalerne, har kommunerne også styrket uddannelsesfokus via organiseringen af indsatsen. I 87 pct. af kommunerne er indsatsen for de unge aktivitetsparate organiseret i en særlig ungeenhed eller et ungeteam, hvor de unge mødes med et uddannelsesfokus og en uddannelsesfremmende indsats.

I 52 pct. af kommunerne er UU fysisk placeret sammen med eller udgør en del af ungeteamet/ungeenheden. Kommuner peger i interviewene samstemmende på, at muligheden for at trække på UU's viden om den unge og om uddannelsesområdet er med til at styrke uddannelsesfokus i indsatsen for de aktivitetsparate unge.

I interviewene peger kommunerne på, at de stadig ikke er i mål. Det er fortsat muligt at videreudvikle og styrke uddannelsesfokus og den uddannelsesfremmende indsats for de aktivitetsparate unge.

Der peges på, at der fortsat er behov for at videreudvikle samtalerne med de aktivitetsparate unge og i den forbindelse at få vejledningen og motivationen for uddannelse til at stå endnu stærkere i samtalerne. Der peges også på et behov for at videreudvikle samarbejdet med UU og uddannelsesinstitutionerne om vejledning og motivation til uddannelse.

5.3. Intensitet i samtaler og indsats for de aktivitetsparate unge

Evalueringen viser, at knap halvdelen af de aktivitetsparate unge får det første tilbud inden for en måned, og målgruppen er i gennemsnit i aktivering i ca. en fjerdedel af tiden i 2014.

Knap halvdelen af de aktivitetsparate unge (43 pct.) får det første tilbud inden for en måned. Kommunerne lever dermed ikke fuldt ud op til lovgivningens krav på området. Efter 2 måneder er andelen steget til 50 pct.

78 pct. af de aktivitetsparate unge har modtaget en indsats i 2014 (ekskl. mentor), og gruppen var samlet set i aktivering i 27 pct. af tiden.

I interviewene fremhæver kommunerne, at kravet om en tidlig aktiveringsindsats for de aktivitetsparate unge kan være en udfordring, da nogle af de unge i målgruppen i perioder har svært ved at møde frem og derfor udebliver fra tilbud.

Boks 5.4: Indsats for aktivitetsparate unge, ultimo 2014

- I de første tre måneder af ydelsesperioden blev i gennemsnit gennemført 1,8 samtaler med de aktivitetsparate unge
- 43 pct. af de aktivitetsparate unge fik det første tilbud inden for en måned. Efter 2 måneder havde 50 pct. fået det første tilbud.
- 78 pct. af de aktivitetsparate unge deltog i aktivering i løbet af 2014 (ekskl. mentor).
- Samlet set deltog de aktivitetsparate unge i aktivering i gennemsnit 27 pct. af tiden i 2014.

Kilde: DREAM og jobindsats.dk. Nogle af tallene i boksen vedrører hele 2014. For opgørelsesmetode og tidspunkt, se anmærkningstekst til tabel 3.2.

5.4. Brug af læse-, skrive- og regnetest og kurser til aktivitetsparate unge

Evalueringen viser, at kommunerne har fastlagt procedurer for vurdering og afvikling af læse-, skrive- og regnetest af de unge, og at langt de fleste kommuner foretager vurderingen i forbindelse med visitationen. En tredjedel af ungegruppen angiver selv, at de har fået en test, mens 10 pct. angiver, at de har modtaget undervisning i læse-, skrive- og regnekompetencer.

Med reformen har unge, der kun har grundskolen bag sig, ret og pligt til at få testet og udviklet deres læse-, skrive- og regnekompetencer inden for den første måned.

Læse-, skrive- og regnetest

Kommunerne peger i interview og spørgeskemaundersøgelse på, at de hurtigt har fastlagt procedurer for vurdering og afvikling af læse-, skrive- og regnetest af de unge, og de fleste kommuner oplyser, at vurderingen foretages allerede i forbindelse med visitationssamtalen.

Stort set alle de medvirkende kommuner i evalueringen peger på, at de har et stærkt fokus på behovet for test af læse-, skrive- og regnekompetencer. Og det bekræftes af de unge i borgersurveyen, hvor 37 pct. af de aktivitetsparate unge angiver at have deltaget i en test af deres læse-, skrive- og regnekompetencer.

Boks 5.5: De aktivitetsparate unges egne udsagn om deltagelse i læse-, skrive- og regnetest og -undervisning

- 37 pct. af de aktivitetsparate unge angiver, at de har deltaget i læse/skrive/regne-test
- 10 pct. af de aktivitetsparate unge angiver, at de har deltaget i læse/skrive/regne-kursus.
- 45 pct. af de aktivitetsparate unge mener, at de ikke læser eller regner godt nok til at påbegynde en uddannelse.

Kilde: Borgersurvey blandt uddannelses- og aktivitetsparate unge (n = 480)

Kommunerne har meget forskellige erfaringer med, om det lykkes at få de aktivitetsparate unge til at deltage i en test af deres læse-, skrive- og regnekompetencer. Men evalueringen peger på, at der er størst succes hermed i kommuner, der har indbygget testen som en del af et uddannelsesafklarende forløb, hvorimod der ofte er udfordringer med at sikre den unges deltagelse i test som en enkeltstående aktivitet.

Læse-, skrive- og regnekurser

Det har ikke med de tilgængelige sagsdata været muligt at belyse hvor stor en andel af de gennemførte test, der har vist et behov for efterfølgende undervisning.

Ifølge den gennemførte borgersurvey deltager knap 25 pct. af de testede i et efterfølgende kursus, hvilket svarer til hver tiende i den samlede målgruppe. Borgersurveyen viser, at 45 pct. af de aktivitetsparate unge selv vurderer, at de ikke læser eller regner godt nok til at kunne gennemføre en uddannelse.

Godt halvdelen af kommunerne melder om, at man konsekvent får visiteret til undervisning i forlængelse af testen. En del kommuner tilkendegiver dog, at deres praksis er kun at bevilge et kursus, hvis den unge er motiveret for det, og der vurderes at være et uddannelsesperspektiv i et kursus. Årsagen er, at der for en del af målgruppen ofte er behov for at tilbyde kurset på et senere tidspunkt, hvor udsigterne til et udbytte for den unge er større.

Boks 5.6: Kommunernes vurdering af brug af undervisning i læse-, skrive- og regnekompetencer for unge

- 55 pct. af kommunerne oplyser, at de konsekvent visiterer til undervisning, hvis testen viser et behov for det.
- 14 pct. af kommunerne vurderer, at de i høj grad lykkes med at få gennemført undervisning af de testede unge.

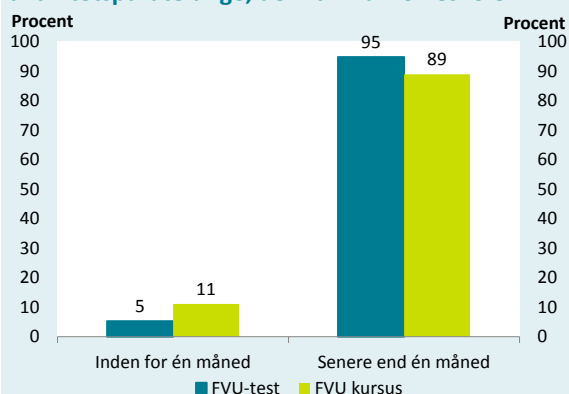
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner (n = 30)

Enkelte kommuner peger på, at de har udviklet egne FVU-lignende forløb, som kan håndtere aktivitetsparate unge med komplekse problemer, mens der arbejdes med at udvikle deres læse-, skrive- og regnekompetencer.

Tidspunkt for læse-, skrive-, regnetest og kurser

I ca. halvdelen af de gennemgåede sager har der ikke været en registrering af, at den unge har fået en læse-, skrive- og regnetest, selvom den unge tilhører målgruppen. Ifølge de interviewede kommuner skyldes det bl.a., at testen i mange kommuner er indarbejdet i et vejlednings- og afklaringsforløb og ikke registreres som en særskilt aktivitet i sagsbehandlingssystemet. Det har dermed været vanskeligt ud fra sagsgennemgangen at få et udtømmende billede af brugen og rettidigheden af læse-, skrive- og regnetest til de unge.

Figur 5.7: Tidspunkt for FVU-test og -kurser for aktivitetsparate unge, der kun har folkeskolen

Kilde: Sagsgennemgang (n = 179)

Anm.: Figuren indeholder kun de unge, hvor det fremgår af sagen, at de har fået en FVU-test henholdsvis et FVU-kursus.

Det fremgår dog af sagerne, hvor der er foretaget registrering af en læse-, skrive- og regnetest, at den ofte ikke afvikles inden for den første måned, som reformen foreskriver.

For de aktivitetsparate unge ligger kun 5 pct. af de registrerede test inden for den første måned af ledigheden, og 11 pct. af de registrerede kurser er påbegyndt inden for den første måned.

I interviewene peger kommunerne på, at de har fastlagt procedurer for vurdering og afvikling af læse-, skrive- og regnetest mv., men at de har oplevet vanskeligheder med at få de unge til at gennemføre testen som aftalt.

5.5. Indsatser og tilbud til de aktivitetsparate unge

Evalueringen viser, at mange aktivitetsparate unge modtager aktiveringsforløb, der peger frem mod uddannelse. I forløbene er der fokus på at håndtere forskellige personlige, faglige og afklaringsmæssige problemstillinger ift. uddannelse.

Sagsgennemgangen viser, at jobcentret anvender en bred vifte af aktiveringsforløb for de aktivitetsparate unge. Det afspejler, at gruppen af aktivitetsparate unge er en sammensat gruppe, hvor der er stor forskel på de unges barrierer og ressourcer ift. uddannelse, og hvor der derfor er forskel på, hvilke indsatser der kan understøtte en positiv progression frem mod uddannelse.

40 pct. af de aktivitetsparate unge deltager i mentorstøtte. Mentorstøtten dækker her både over forløb, hvor mentor gives sammen med anden indsats, og hvor mentor er det eneste tilbud, fordi den unge ikke kan deltage i anden aktivering.

Godt hver fjerde i målgruppen deltager i faglig opkvalificering, herunder faglige kurser og læse-, skrive- og regnekurser. Sagsgennemgangen viser, at de faglige kurser til målgruppen oftest består af STU-, VUC- eller AMU-forløb. Ca. 5 pct. af målgruppen deltager i brobygningsforløb til uddannelse.

Hver fjerde af de aktivitetsparate unge får vejlednings- og afklaringsforløb, som typisk har til formål at udvikle personlige kompetencer eller at introducere/klargøre til uddannelse.

Kommunerne peger på, at de aktivitetsparate unge ofte har en række personlige problemstillinger og ofte er uafklarede ift. uddannelse. Og at det derfor er nødvendigt at arbejde med disse områder for at skabe en positiv progression for den aktivitetsparate unge frem mod uddannelse.

Ca. hver femte af de aktivitetsparate unge deltager i virksomhedspraktik. Formålet med forløbene er typisk at afprøve fagområder forud for uddannelsesvalg, udvikle personlige kompetencer, udvikle faglige kompetencer. I interviewene peger kommunerne på, at virksomhedsprak-

Boks 5.8: Indholdet i aktiveringsindsatsen over for aktivitetsparate unge

- **Mentor – 40 pct.**
 - Helhedsorienteret støtte: 72 pct.
 - Fastholde i tilbud: 16 pct.
 - Introduktion til arbejdsplads: 7 pct.
 - Introduktion til uddannelse: 2 pct.
 - Andet: 3 pct.
- **Faglig opkvalificering – 27 pct.**
 - Faglige kurser: 85 pct.
 - Læse-, skrive- og regnekurser: 15 pct.
- **Vejledning/afklaring – 27 pct.**
 - Udvikling af personlige kompetencer: 55 pct.
 - Introduktion/klargøring til uddannelse: 36 pct.
 - Udvikling af faglige kompetencer: 9 pct.
- **Virksomhedspraktik – 22 pct.**
 - Afprøvning af fagområde: 38 pct.
 - Udvikling af personlige kompetencer: 36 pct.
 - Udvikling af faglige kompetencer: 26 pct.
- **Læse-, skrive- og regnetest – 10 pct.**
- **Helbredsorienteret indsats – 8 pct.**
- **Brobygning til uddannelse – 5 pct.**
- **Løntilskudsansættelse – 4 pct.**
- **Øvrige indsatser: 8 pct.**

Kilde: Gennemgang af sager blandt aktivitetsparate unge (n = 179)
Anm: Opgørelsen viser andelen af målgruppen, der har deltaget i aktive tilbud i 2014, fordelt på tilbudstyper

tikker både bruges uddannelsesforberedende og uddannelsesafklarende, hvilket underbygger sagsgennemgangens afdækning af indholdet i virksomhedspraktikkerne.

Generelt vurderer kommunerne i interviewene, at de har en rimelig bred vifte af tilbud til de aktivitetsparate unge. Hovedparten af kommunerne ser dog et stort behov for at styrke samarbejdet med uddannelsesinstitutioner om forløb til de unge aktivitetsparate. Herunder at øge antallet af brobygningsforløb til uddannelse samt at målrette brobygningsforløbenes indhold og opbygning mere mod de aktivitetsparate unge. Her er det ofte en udfordring, at uddannelsesinstitutionerne ikke er vant til og måske heller ikke er gearret til at håndtere forløb for de aktivitetsparate unge.

5.6. Brug af mentor til aktivitetsparate unge

Evalueringen viser, at mentorindsatsen er en central del af indsatsen for de aktivitetsparate unge. Mentor bruges til at understøtte de unge i at deltage i aktivering og som enkeltstående tilbud til de unge, der ikke kan deltage i anden aktivering. Kommunerne og de unge er positive over for mentorindsatsen.

De aktivitetsparate unge kan som før reformen gives tilbud om mentorstøtte med henblik på at opnå eller fastholde aktiviteter, tilbud, ordinær uddannelse mv. Som noget nyt har kontanthjælpsreformen åbnet mulighed for, at unge, som i perioder ikke kan deltage i andre tilbud på grund af personlige forhold, i stedet skal gives tilbud om mentorstøtte, indtil den unge igen kan deltage i tilbud.

Sagsgennemgangen viser, at 40 pct. af de aktivitetsparate unge har fået et tilbud om mentorstøtte i 2014.

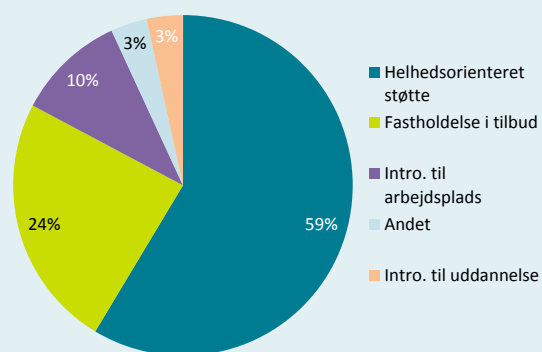
Ca. en fjerdedel har fået mentor sammen med deltagelse i andre aktiveringstilbud. Over halvdelen af disse mentorforløb er givet som helhedsorienteret støtte med fokus på at understøtte den unge i dagligdagen og understøtte progression mod uddannelse. En fjerdedel af forløbene er givet med henblik på at fastholde den unge i et tilbud, og en tiendedel er givet med henblik på introduktion til en arbejdsplads.

14 pct. af de aktivitetsparate unge har iflg. sagsgennemgangen fået mentor som eneste indsats i 2014. Hovedparten af mentorstøtten er givet som en helhedsorienteret støtte.

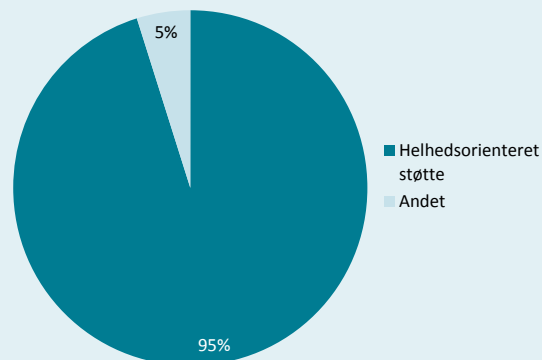
I interviewene giver kommunerne udtryk for, at mentor er en meget vigtig del af indsatsen for de aktivitetsparate unge.

Figur 5.1: Status på brugen af mentorstøtte

26 pct. har fået mentor sammen med anden indsats

14 pct. har fået mentor, som eneste indsats

Kilde: Gennemgang af sager blandt aktivitetsparate unge (n = 179)

Kommunerne peger på, at de aktivitetsparate unge ofte er sårbare og ofte har svært ved at holde fast i vejen frem mod uddannelse. Der er derfor ofte brug for en mentor, som har hyppig kontakt til, og som kan opbygge tætte relationer til den unge.

Mentor kan arbejde meget konkret med de mål og delmål, der er formuleret i den unges plan, og kan bidrage med nyttig viden til sagsbehandlerne om den unges udvikling ved skriftlige tilbagemeldinger og/eller ved deltagelse i samtaler sammen med den unge.

Kommunernes positive vurdering af mentorindsatsen bekræftes af interviewene med de unge. De unge er generelt meget positive over for at få tilknyttet en mentor. De oplyser, at deres mentor typisk hjælper med at komme ud af hjemmet, at få struktur i hverdagen, at få overblik over og taget hånd om praktiske opgaver, at deltage i aktiviteter samt at give et tilpas skub til at komme videre.

Særligt om mentor som eneste tilbud

I interviewene og spørgeskemaundersøgelsen angiver stort set alle kommuner, at de ser muligheden for at give mentor som eneste indsats som en positiv nyskabelse i indsatsen for målgruppen. Kommunerne peger på, at de nye muligheder for at bruge mentor til de unge, der ikke kan deltage i anden indsats, betyder, at flere aktivitetsparate unge er i gang med en indsats nu end før reformen. Ifølge sagsgennemgangen har ca. 90 pct. af målgruppen enten fået et aktivt tilbud eller en mentor i 2014.³

Kommunerne oplyser, at det typisk er de unge med psykiske problematikker og/eller nedsat kognitivt eller socialt funktionsniveau, som får mentor som eneste tilbud.

Selvom kommunerne generelt er meget positive over for brugen af mentor til de unge, der ikke kan deltage i tilbud, er der flere kommuner, der har peget på, at der er en lille gruppe af unge, hvor det ikke giver mening at give mentorstøtte.

Det er særligt i de tilfælde, hvor den unge har andre støttepersoner omkring sig fx efter Servicelovens § 85. Kommunerne ser det som en udfordring, at der i lovgivningen ikke er undtagelser for at give mentor i sådanne tilfælde. Enkelte kommuner har forsøgt at finde løsninger herpå ved fx at købe sig til mentorstøtten hos den person, der i forvejen giver den unge støtte efter Servicelovens § 85.

Udskrivningsmentorer

Interview og spørgeskemaundersøgelse viser, at implementering af udskrivningsmentorer til borgere, der udskrives efter psykiatrisk indlæggelse, er et af de områder, hvor man ikke er kommet så langt i implementeringen. I de kommuner, hvor der er arbejdet med at implementere udskrivningsmentor, varetages funktionen som regel af jobcentrets interne mentorer. Men i nogle kommuner er funktionen lagt andetsteds, f.eks. i socialafdelingen.

Organisering af mentorindsatsen

I spørgeskemaundersøgelsen angiver 87 pct. af kommunerne, at de anvender interne mentorer til de aktivitetsparate unge, dvs. mentorer ansat i kommunen. Det bekræftes i interviewene, hvor mange kommuner oplyser, at de i forbindelse med reformen har etableret et internt mentorkorps.

³ Baseret på 179 sager fordelt på 13 kommuner.

Typisk er de interne mentorkorps placeret fysisk sammen med de unges sagsbehandlere, hvilket letter kommunikation, samarbejde og giver indblik i og forståelse for hinandens rammer og opgaver. Interne mentorer har typisk også et godt kendskab til organisationen, tilbudsmuligheder mv.

Kommunerne anvender eksterne mentorer i tilfælde, hvor der enten er fyldt op hos de interne mentorer, eller hvor der er behov for en særlig viden fx om psykiatriske diagnoser, autisme, kognitive vanskeligheder eller lignende.

Derudover anvendes virksomhedsmentorer, f.eks. i forbindelse med virksomhedspraktik, og enkelte kommuner anvender også frivillige mentorer til de unge. Flere kommuner oplyser, at de pt. enten er i gang med eller overvejer at udvide brugen af frivillige mentorer i indsatsen for de aktivitetsparate unge.

Et par af de interviewede kommuner har lagt mentorfunktionen for de udsatte unge, der ikke kan deltage i andre tilbud, hos de koordinerende sagsbehandlere. Ifølge disse kommuner har det bl.a. den fordel, at det begrænser antallet af personer, den unge skal forholde sig til.

Kommunerne fremhæver, at en mentors opgaver ofte spænder meget vidt, og at det derfor er centralt at definere og aftale opgaver og roller for mentor, herunder hvad mentorindsatsen mere specifikt indeholder og består i. Det gælder både generelt og i forhold til den enkelte borger, der modtager en mentorindsats.

En del kommuner har etableret såkaldte mentorudvalg, som dels behandler og tager stilling til, hvilken form for mentor den enkelte unge har brug for, og som dels står for at udpege mentor og udarbejde en konkret opgavebeskrivelse for mentor. I andre kommuner sker udpegningen af mentor samt opgavebeskrivelsen i en dialog og et samarbejde mellem sagsbehandlerne og det interne mentorkorps.

Brugen af kompetenceudvikling for mentorer varierer på tværs af kommuner. Nogle kommuner har givet deres mentorer et uddannelsesforløb eller enkeltstående kursusdage, andre har endnu ikke tilbudt mentorerne kompetenceudvikling, men har planer om at gøre det.

5.7. Tværfaglig og koordineret indsats til de aktivitetsparate unge

Evalueringen viser, at kontanthjælpsreformen har været med til at åbne yderligere op for de unges adgang til tværfaglige indsatser på social- og sundhedsområdet. Kommunerne peger dog på, at der er behov for yderligere kapacitet og målretning af den tværfaglige indsats, og at der er behov for at videreudvikle samarbejdet herom i kommunerne.

En af intentionerne med reformen er, at de mest udsatte unge skal have en helhedsorienteret og tværfaglig indsats, der kan hjælpe dem videre i livet, så de på sigt kan komme i gang med en uddannelse.

Sagsgennemgangen viser, at 42 pct. af de aktivitetsparate unge i 2014 har fået en tværfaglig indsats uden for beskæftigelsesområdet. Der er her tale om de tværfaglige indsatser, som er registreret i sagerne i jobcentret, og tallet tegner derfor ikke det fulde billede af brugen af tværfaglige indsatser.

Ca. halvdelen af de registrerede tværfaglige indsatser er på socialområdet. Lidt over en tredjedel er på sundhedsområdet, og ca. 10 pct. er på børne-/familieområdet.

Interviewene med kommunerne viser, at stort set alle kommuner har arbejdet med at udvikle og implementere en tværfaglig og koordineret indsats for de aktivitetsparate unge. Mange kommuner arbejdede også tværfagligt før reformen, men reformen har øget fokus og opmærksomhed på behovet.

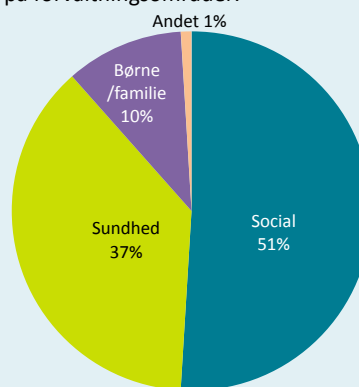
Derudover har førtidspensions- og fleksjobreformen sammen med kontanthjælpsreformen også gjort det mere "legalt" og almindeligt at tænke helhedsorienteret og tværfagligt i jobcentret og i de andre forvaltninger.

Ca. halvdelen af kommunerne vurderer, at de i høj grad oplever et godt samarbejde med de øvrige forvaltninger i kommunen om tværfaglig indsats for aktivitetsparate unge.

Flere kommuner peger på, at det fortsat kan være svært at få den tværfaglige indsats til at fungere i praksis, hvis der f.eks. mangler rammer og procedurer for arbejdet. Mange kommuner vurderer, at de er godt på vej i forhold til at få udbygget og udviklet samarbejdet, men at der stadig er hjørner, der skal arbejdes med, for at det fungerer optimalt.

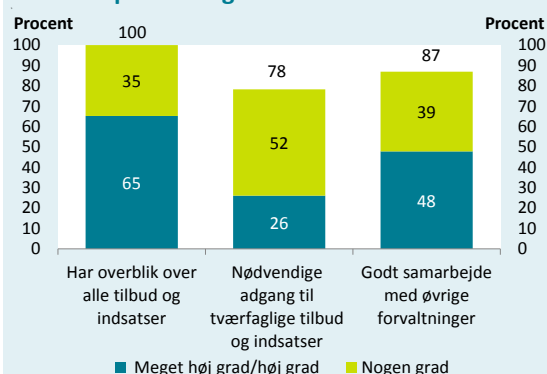
Figur 5.2: Kommunernes anvendelse af tværfaglige indsatser til de aktivitetsparate unge

- 42 pct. af de aktivitetsparate unge har siden reformens ikrafttræden fået en tværfaglig indsats
- De tværfaglige indsatser fordeler sig på følgende måde på forvaltningsområder:

Kilde: Gennemgang af sager blandt aktivitetsparate unge (n = 179)

Figur 5.3: Kommunernes vurdering af status på samarbejdet om den tværfaglige indsats for de aktivitetsparate unge

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de ansvarlige for de aktivitetsparate unge i kommunerne (n = 30)

Ca. to tredjedele af kommunerne vurderer, at de i høj grad har overblik over de tværfaglige tilbud og indsatser, som de kan bruge til aktivitetsparate unge. Det er dog kun 26 pct. af kommunerne, der vurderer, at de i høj grad har den nødvendige adgang til de tværfaglige indsatser, som de har behov for til målgruppen. Det skal bl.a. ses i sammenhæng med, at behovet for tværfaglige indsatser er stort. Kommunerne vurderer, at mange af de aktivitetsparate unge har psykiske og/eller sociale udfordringer, der kræver en tværfaglig indsats.

Generelt vurderer kommunerne, at man er godt på vej med at sikre en tværfaglig og koordineret indsats for de aktivitetsparate unge, men at der fortsat er behov for at udvide kapaciteten og videreudvikle samarbejdet om indsatsen.

5.8. Brug af koordinerende sagsbehandler til aktivitetsparate unge

Evalueringen viser, at en gruppe af kommuner er nået langt med at definere og udmønte rollen som koordinerende sagsbehandler og med at skabe gode rammer for de koordinerende sagsbehandlere. Men en anden gruppe af kommuner ser ikke de store forandringer i rollen som koordinerende sagsbehandlere og har typisk valgt at gøre de almindelige sagsbehandlere til koordinerende sagsbehandlere.

Aktivitetsparate unge skal tilbydes en koordinerende sagsbehandler, umiddelbart når den unge vurderes som aktivitetsparat. Den koordinerende sagsbehandler skal sikre, at den unge får en helhedsorienteret indsats, der er tværfaglig og koordineret på tværs af kommunale forvaltninger og andre myndigheder. Funktionen som koordinerende sagsbehandler kan overdrages til andre enheder i kommunen end jobcentret. I givet fald kan den koordinerende sagsbehandler ikke træffe beslutninger efter beskæftigelseslovgivningen.

Sagsgennemgangen viser, at meget få kommuner specifikt registrerer, at borgeren har fået en koordinerende sagsbehandler. Kommunerne oplyser imidlertid i interviewene, at de i langt de fleste tilfælde giver de aktivitetsparate unge en koordinerende sagsbehandler. De har imidlertid ikke været opmærksomme på, at der skulle ske en registrering heraf.

Kommunernes oplysninger om, at der er givet en koordinerende sagsbehandler, understøttes af, at 70 pct. af de aktivitetsparate unge i borgersurveyen svarer bekræftende på, at de har fået en koordinerende sagsbehandler.

I hovedparten af kommunerne har man valgt at definere de tidligere "almindelige sagsbehandlere" i jobcentret som koordinerende sagsbehandlere.

I enkelte kommuner overdrages funktionen som koordinerende sagsbehandler til fx en medarbejder i kommunens socialafdeling eller familieafdeling, hvis dette giver bedst mening for den unge. Men det sker relativt sjældent.

Evalueringen viser, at kommunerne har forskelligt syn på og tilgang til implementeringen af den koordinerende sagsbehandler.

Ifølge spørgeskemaundersøgelsen vurderer halvdelen af kommunerne, at den koordinerende sagsbehandler i høj grad er en positiv nyskabelse i indsatsen. Og samtidig peger en tredjedel af kommunerne på, at implementeringen af den koordinerende sagsbehandler i høj grad udgør en stor forandring i indsatsen, mens to tredjedele mener, at rollen som koordinerende sagsbehandler i høj grad stiller nye krav til medarbejderne.

En del kommuner oplyser i interviewene, at de har haft stort fokus på og har arbejdet meget med at implementere den koordinerende sagsbehandler, og at de har arbejdet med tydeligt at definere og afgrænse roller og opgaver for de koordinerende sagsbehandlere for de aktivitetsparate unge.

Ca. en fjerdedel af kommunerne har gennemført kompetenceudvikling for medarbejderne, og godt en femtedel har valgt at give sagsbehandlerne færre sager for bedre at kunne varetage rollen som koordinerende sagsbehandler.

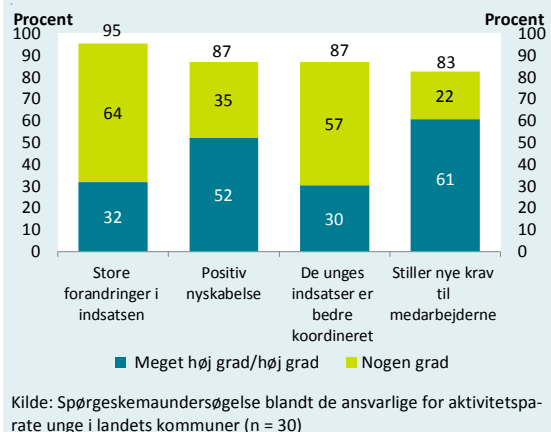
Og endelig er der en gruppe af kommuner, som ønsker og ser et behov for at udvikle og arbejde mere intensivt med den koordinerende sagsbehandler, men som enten først er ved at tage hul på det, eller som ikke er nået til det endnu.

I den forbindelse fremhæver kommunerne bl.a., at lovgivningen ikke giver en klar beskrivelse af den koordinerende sagsbehandlers opgaver og roller, og at det kan være svært at finde et entydigt svar på, hvor vidtrækkende opgaven og rollen med at koordinere skal være. Arbejdet med at definere opgaver og roller ses som en forudsætning for at få velfungerende koordinerende sagsbehandlere og som en forudsætning for, at man fremadrettet kan overdrage funktionen til andre enheder end jobcentret.

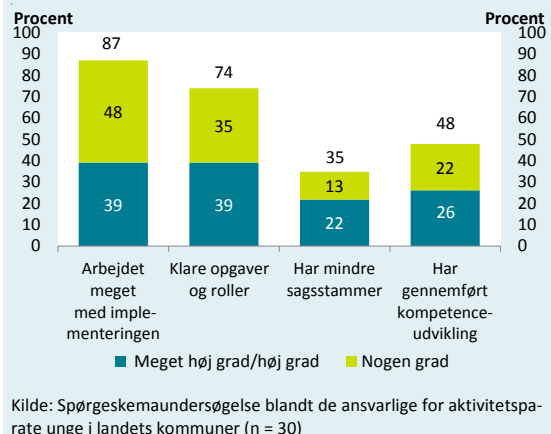
Hovedparten af kommunerne peger derudover på, at der skal skabes bedre rammer for den koordinerende sagsbehandlers arbejde. Det kan bl.a. handle om tydelige snitflader og ansvarsfordeling mellem mentor og andre aktører samt om bedre rammer for samarbejde og koordination på tværs af forvaltninger via samarbejdsaftaler, arbejdsgange og procedure, mv.

Endelig peger mange kommuner på, at funktionen som koordinerende sagsbehandler stiller nye krav til medarbejderne og kræver andre kompetencer end før reformen. Der er primært behov for at styrke medarbejdernes kompetencer i forhold til samtalemetoder og –teknikker som fx coaching, den løsningsfokuserede samtale eller den anerkendende tilgang mv. Derudover peges der på et behov for at styrke medarbejdernes kompetencer ift. at koordinere sagerne på tværs af forvaltninger og øvrige aktører, der indgår i indsatsen.

Figur 5.4: Kommunernes vurderinger af den koordinerende sagsbehandler

Figur 5.5: Kommunernes implementering af den koordinerende sagsbehandler

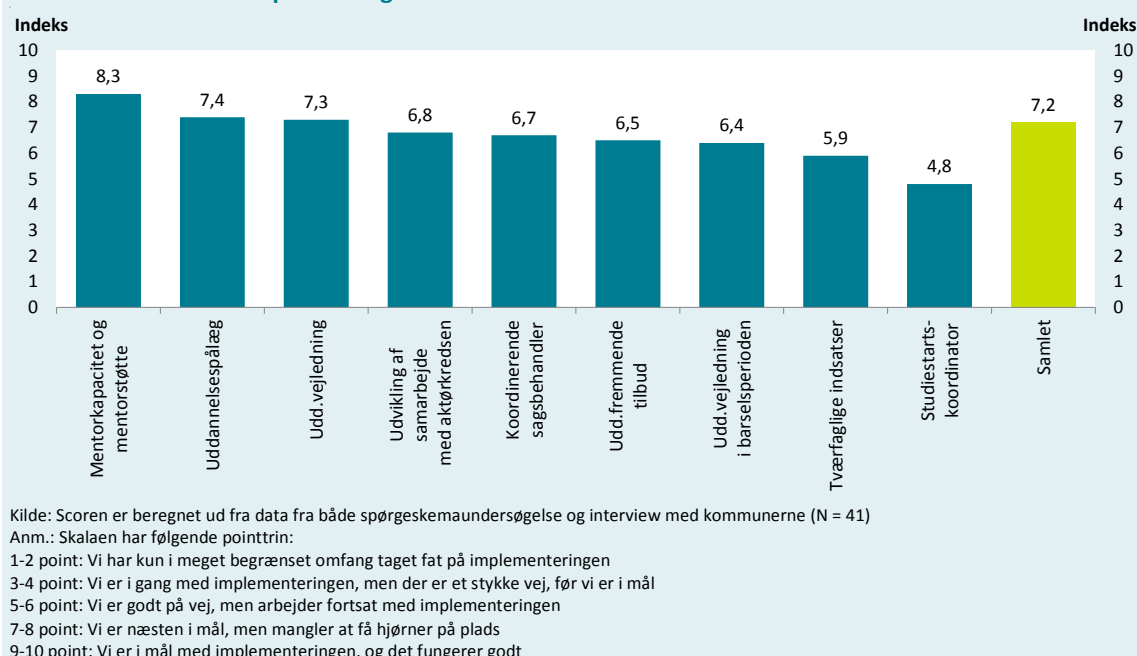
5.9. Kommunernes vurdering af status på implementeringen

Evalueringen viser, at kommunerne efter egen vurdering er kommet langt med at implementere kontanthjælpsreformen for de aktivitetsparate unge.

På en skala fra 1 til 10 giver kommunerne sig selv 7,2 point, når de vurderer, hvor langt de er nået med at implementere kontanthjælpsreformen for de aktivitetsparate unge efter 1 år.

Når scoren ikke er helt i top, skyldes det, at kommunerne vurderer, at der dels er elementer i reformen, som ikke fuldt ud er implementeret endnu, og dels at der er behov for at videreudvikle og styrke indholdet, kvaliteten og samarbejdet om forskellige elementer i indsatsen for de aktivitetsparate unge.

Figur 5.6: Kommunernes vurdering af, hvor langt de er nået med implementeringen af reformens elementer for aktivitetsparate unge

Generelt er kommunerne positive over for kontanthjælpsreformens intentioner, krav og redskaber ift. de aktivitetsparate unge. Kommunerne peger på, at det er meningsfuldt at arbejde med et uddannelsesfokus for de aktivitetsparate unge, og at reformen understøtter og giver gode rammer for at tilrettelægge en uddannelsesrettet indsats for de unge aktivitetsparate.

Ifølge kommunernes egen vurdering er man længst med at implementere følgende dele af reformen for de aktivitetsparate unge:

- Mentorkapacitet og mentorstøtte
- Uddannelsespålæg og uddannelsesvejledning
- Samarbejdet med andre aktører i indsatsen
- Koordinerende sagsbehandler

Kommunerne har haft fokus på og prioriteret opbygningen af mentorindsatsen for de unge aktivitetsparate i implementeringen af reformen. Kommunerne vurderer generelt, at det er lykket at få etableret en god kapacitet på området og at få målrettet mentorindsatsen mod de unges behov.

Kommunerne har også haft fokus på at implementere et uddannelsesfokus i indsatsen for de aktivitetsparate unge. Kommunerne vurderer, at de er nået relativt langt ift. at etablere et uddannelsesfokus i den måde, de møder de unge på, i vejledningen af de unge og i indsatsen for de aktivitetsparate unge.

Endelig vurderer kommunerne, at de nået relativt langt med at implementere et samarbejde med aktørkredsen i indsatsen og implementere den koordinerende sagsbehandler for de aktivitetsparate unge.

Kommunerne peger på, at de i implementeringen af reformens elementer for de aktivitetsparate unge er knap så langt på følgende områder:

- Uddannelsesfremmende indsatser
- Tværfaglige indsatser
- Uddannelsesvejledning i barselsperiode
- Studiestartskordinator

Der er i kommunerne fokus på at udvikle og udvide arbejdet med at implementere disse elementer. Det handler bl.a. om at få etableret og styrket samarbejdet med andre aktører om uddannelsesfremmende og tværfaglige indsatser for de aktivitetsparate unge både internt i kommunerne og med uddannelsesinstitutioner mv. Flere kommuner er også i en proces med hensyn til at kvalificere indholdet i samtalerne bl.a. ved at kompetenceudvikle medarbejderne og arbejde med forskellige metoder og samtaleteknikker.

Endelig er der enkeltelementer i reformen - uddannelsesvejledning i barselsperioden og studiestartskordinator - hvor kommunerne selv vurderer, at der er et stykke vej, inden at disse elementer er fuldt implementeret.

6. Implementering af reformen for jobparate borgere

I dette afsnit gøres status på implementeringen af reformen for de jobparate voksne og de unge under 30 år med en kompetencegivende uddannelse. I boksen nedenfor er oplistet de væsentligste budskaber om implementering af reformen for de jobparate voksne og de unge med uddannelse.

Hovedresultater om implementeringen af reformen for jobparate:

- Godt en tredjedel af de jobparate får en virksomhedsrettet indsats, inkl. nytteindsats, inden for 3 måneder. Kommunerne peger i interviewene på, at det har taget noget tid at få opbygget den nødvendige kapacitet af virksomhedsrettede tilbud til at leve op til lovgivningens krav om, at jobparate senest efter tre måneder skal påbegynde en virksomhedsrettet indsats
- Sagsgennemgangen viser, at ca. 60 pct. af de jobparate har registreret jobsøgningsaktiviteter i jobloggen, heraf har 35 pct. registreret i jobloggen inden for den seneste måned. I borgersurveyen angiver 84 pct. af de jobparate, at der bliver talt om jobloggen i samtalerne
- Ifølge sagsgennemgangen er der i ca. 40 pct. af sagerne foretaget en formidlingsindsats for borgeren. I langt hovedparten af sagerne er der tale om en indirekte formidling, hvor borgerne f.eks. er blevet opfordret til at tage kontakt til en konkret arbejdsgiver, som søger medarbejdere, men hvor jobcentret ikke er involveret i selve rekrutteringsprocessen.
- Kommunerne giver selv udtryk for, at brugen af jobformidling bl.a. udfordres af manglende systematik og kvalitet i CV-registreringerne. Sagsgennemgangen viser, at der i ca. en tredjedel af sagerne ikke fremgår drøftelser eller aftaler vedrørende CV'et
- Sagsgennemgangen viser, at hovedparten af de jobparate borgere deltager i virksomhedsrettede forløb. En betydelig del af målgruppen deltager i vejlednings- og afklaringsforløb samt jobsøgning (25 pct.), mens færre deltager i faglige opkvalificeringsforløb (15 pct.).
- Spørgeskemaundersøgelsen viser, at et mindretal af kommunerne (16 pct.) vurderer, at de i høj grad systematisk tilbyder ufaglærte voksne realkompetencevurdering, og interviewene bekræfter dette billede. Det hænger bl.a. sammen med, at man generelt bevilger mindre opkvalificering for målgruppen, og at man derfor ikke har prioriteret brugen af realkompetencevurdering.

6.1. Reformens rammesætning af indsatsen for jobparate borgere

Et af reformens bærende principper er, at alle jobparate voksne og unge med en uddannelse skal i arbejde. Jobparate voksne skal efter visitationssamtalen, der skal afholdes senest en uge efter henvendelsen om hjælp, have to yderligere samtaler inden for tre måneder med fokus på en intensiv indsats for at komme tilbage i arbejde.

Efterfølgende skal jobparate voksne have mindst fire samtaler årligt. Samtalerne skal understøtte jobsøgningen, herunder have fokus på konkrete job. Jobparate voksne skal dokumentere deres jobsøgning i en joblog på Jobnet.

Jobparate voksne skal senest efter tre måneder fra henvendelsen have et virksomhedsrettet tilbud i form af nytteindsats, virksomhedspraktik eller løntilskud. Herefter skal jobparate have efterfølgende tilbud efter seks måneder i form af vejledning og opkvalificering eller et virksomhedsrettet tilbud.

Nytteindsats indføres som noget nyt med reformen og består af samfundsnyttige arbejdsopgaver hos offentlige arbejdsgivere og kan have en varighed på 13 uger.

Voksne har ret til tilbud om virksomhedspraktik, som de selv har fundet, når betingelserne herfor er opfyldt. Ufaglærte voksne har desuden ret til at få et tilbud om realkompetencevurdering.

Jobparate voksne skal udarbejde et CV med fyldestgørende oplysninger om tidligere beskæftigelse, uddannelse, kvalifikationer mv. CV'et skal lægges ind i Jobnet inden for tre uger fra henholdsvis tilmelding eller henvendelse om hjælp.

Borgeren skal dokumentere jobsøgningen på en joblog. Jobloggen kan give borgeren et overblik og er en hjælp til at holde styr på jobsøgningsaktiviteter. Jobloggen er også et redskab for jobcentret i dialogen med borgeren om jobsøgningen.

Hvis de jobparate voksne ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, kan jobcentret med skærpede sanktionsregler trække kontanthjælpen i 3 dage eller ved gentagne tilfælde i 3 måneder, hvor borgeren dagligt dokumenterer sin aktive medvirken i indsatsen.

Boks 6.1: De centrale krav i lovgivningen til indsatsen for de jobparate voksne

- Jobparate voksne skal have en samtale senest en uge efter første henvendelse.
- Derefter skal de jobparate voksne have to yderligere samtaler inden for de første tre måneder og efterfølgende fire samtaler inden for 12 kalendermåneder.
- De jobparate voksne skal have samtaler med fokus på jobsøgning og konkrete job med henblik på at komme tilbage i arbejde
- De jobparate voksne skal dokumentere deres jobsøgning i en joblog på Jobnet.dk.
- Senest tre måneder efter første henvendelse skal de jobparate voksne påbegynde en virksomhedsrettet indsats, inkl. nytteindsats.
- Efter første tilbud skal jobparate voksne tilbydes efterfølgende tilbud senest efter seks måneder.
- Den tilbudte nytteindsats til målgruppen kan have en varighed på op til 13 uger.
- Jobparate voksne har ret til tilbud om virksomhedspraktik, som de selv har fundet, såfremt betingelserne herfor er opfyldt.
- Med reformen får jobparate voksne uden erhvervskompetencegivende uddannelse en ret til tilbud om realkompetencevurdering.
- De jobparate voksne skal udarbejde et CV og lægge det på Jobnet inden for de første tre uger.

Kilde: LBK nr.990 af 12/09/2014 og bemærkninger til lovforslaget

6.2. Intensitet i samtaler og indsats for de jobparate borgere

Evalueringen viser, at godt en tredjedel af målgruppen påbegynder et virksomhedsrettet forløb inden for 3 måneder. Samlet er gruppen i aktivering i ca. 30 pct. af tiden.

Intentionen med reformen er, at jobparate voksne skal have den første samtale med jobcentret inden for en uge, og derefter skal de have yderligere 2 samtaler inden for de første 3 måneder.

Registerdata viser, at de jobparate får 2,3 samtaler inden for de første 3 måneder. Dermed lever kommunerne ikke fuldt ud op til lovgivningens krav om på området.

I interviewene peger kommunerne på, at der er fokus på et tidligt og intensivt samtaleforløb med de jobparate, men at der både har været styrings- og kapacitetsmæssige

Boks 6.2: Indsatsen for jobparate, ultimo 2014

- I de første tre måneder af ydelsesperioden blev i gennemsnit gennemført 2,3 samtaler med de jobparate
- 38 pct. af de jobparate påbegyndte et virksomhedsrettet tilbud inden for de første 3 måneder. Efter 4 måneder var 48 pct. påbegyndt et virksomhedsrettet tilbud.
- I løbet af 2014 deltog 89 pct. af de jobparate i aktivering.
- I 2014 deltog de jobparate borgere i aktivering i 30 pct. af tiden.

Kilde: DREAM og jobindsats.dk. Nogle af tallene i boksen vedrører hele 2014. For opgørelsesmetode og tidspunkt, se anmærkningstekst til tabel 3.2.

ge udfordringer i forhold til at nå at afholde tilstrækkeligt mange samtaler med hele målgruppen.

Godt en tredjedel af de jobparate får en virksomhedsrettet indsats, inkl. nytteindsats, inden for 3 måneder. Efter 4 måneder er andelen steget til 48 pct.

Kommunerne peger i interviewene på, at de har fokus på og arbejder med at opbygge den nødvendige kapacitet af virksomhedsrettede tilbud til at leve op til lovgivningens krav om, at jobparate senest efter tre måneder skal i nytteindsats, virksomhedspraktik eller en løntilskudsansættelse.

89 pct. af de jobparate har modtaget en indsats i 2014, og gruppen var samlet set i aktivering i 30 pct. af tiden.

6.3. Brug af jobloggen i samtalerne med de jobparate

Evalueringen viser, at kommunerne har etableret jobfokus i indsatsen. Blandt andet har jobloggen været med til at skærpe fokus på job, og kommunerne bruger jobloggen aktivt som dialogværktøj i samtalerne. Men der skal fortsat arbejdes med at få borgerne til at anvende værktøjet.

Den gennemførte borgersurvey underbygger, at kommunerne har etableret et jobfokus i samtalerne med de jobparate borgere. Langt hovedparten af de adspurgte borgere oplever, at jobsamtalerne har fokus på CV, jobmuligheder, jobsøgning og joblog. Desuden peger mere end halvdelen af de adspurgte på, at samtalerne har fokus på konkrete virksomheder, der mangler medarbejdere.

Samtidig peger mange af de jobparate borgere på, at de har et udbytte af jobsamtalerne – fx i form af bedre CV, bedre jobsøgning og styrkede kvalifikationer. Mange peger desuden på, at jobcentre stiller gode krav til deres jobsøgning.

Borgersurveyen tyder også på, at der er behov for at arbejde videre med reformens intentioner. Det kommer til udtryk ved, at kun 30-40 pct. af de jobparate borgere finder, at jobcentret er god til at skaffe jobsamtaler, at opkvalificere til job og tilbyde jobrettede aktiviteter.

Kommunerne peger selv på, at et væsentligt element i den jobrettede indsats er de løbende samtaler med borgerne. For at understøtte et systematisk jobfokus har en del jobcentre udviklet samtalskabeloner, samtaleguides, tjeklister mv., som sikrer fokus på bl.a. CV, jobsøgning og joblog.

Mange kommuner fremhæver, at jobloggen som et nyt værktøj har været med til at skærpe fokus på job. Kommunerne peger samtidigt på, at de er kommet sent i gang med brugen af jobloggen, bl.a. som følge af IT-mæssige opstartsvanskeligheder.

Boks 6.3: De jobparate borgeres oplevelse af indholdet i jobsamtalerne

- 84 pct. oplever, at der tales om joblog
- 81 pct. oplever, at der tales om kvalifikationer i forhold til job
- 72 pct. oplever, at der drøftes CV og ansøgninger
- 71 pct. oplever, at der tales jobsøgningsmetoder og laves en plan for jobsøgning
- 58 pct. oplever, at der tales om konkrete virksomheder, der mangler medarbejdere

Kilde: Borgersurvey (n = 309)

Kommunerne bruger jobloggen som dialogværktøj i samtalerne

De fleste kommuner bruger jobloggen aktivt i samtalerne og ser den som et dialogværktøj, der kan sætte jobsøgning i centrum. Dette understøttes af borgersurveyen, hvor 84 pct. angiver, at der bliver talt om jobloggen i samtalerne. Men kommunerne er stadig i en udviklingsproces på området.

Kommunerne peger på, at der dels er behov for, at sagsbehandlere bliver mere konkrete i brugen af jobloggen ved fx at foretage vurderinger af borgerens hidtidige jobsøgning og at lave planer for den fremtidige jobsøgning.

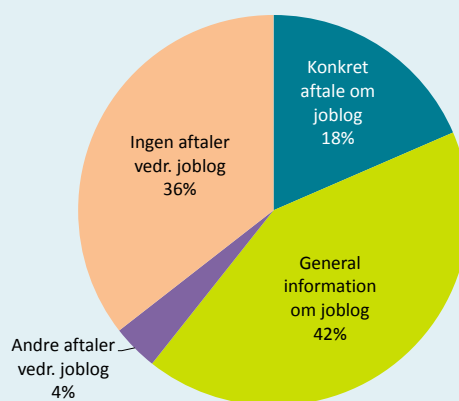
Dels oplever mange kommuner, at der fortsat skal arbejdes intensivt med at få borgerne til at se værdien af jobloggen og til at anvende jobloggen aktivt.

En gennemgang af sager for jobparate borgere viser, at ca. 62 pct. har registreret jobsøgningsaktiviteter i jobloggen, heraf har 35 pct. registreret i jobloggen inden for den seneste måned.

Det er dermed et år efter reformens ikrafttræden under halvdelen af de jobparate borgere, der anvender jobloggen systematisk til at dokumentere deres jobsøgning.

Boks 6.4: Status på brug af joblog

- Sagsgennemgangen viser, at der er registreret drøftelser eller aftaler vedr. brugen af joblog i 64 pct. af sagerne

- Sagsgennemgangen viser, at 62 pct. af borgerne har registreret jobsøgningsaktiviteter i jobloggen, heraf har 35 pct. registreret i jobloggen inden for den seneste måned.
- Borgersurveyen viser, at 84 pct. af de adspurgte borgere oplever, at der er talt om jobloggen i samtalerne

Kilde: Borgersurvey (n = 309) og sagsgennemgang (n = 212)

6.4. Brugen af jobformidling over for de jobparate

Evalueringen viser, at kommunerne har øget deres fokus på jobformidling som led i reformen, men at formidlingsindsatsen er udfordret af manglende kvalitet i borgernes CV'er samt af en begrænset synlighed af jobåbninger.

Evalueringen peger på, at implementeringen af reformen har medført et øget fokus på jobformidling og på betydningen af CV'et som udsøgningsværktøj.

En gennemgang af sager for jobparate viser, at der i ca. 40 pct. af sagerne er foretaget en formidlingsindsats for borgeren, jf. boks 6.5. I langt hovedparten af sagerne er der tale om en indirekte formidling, hvor borgerne enten er blevet opfordret til at tage kontakt til en konkret arbejdsgiver, som søger medarbejdere, eller hvor der er registreret andre aftaler som fx deltagelse i et rekrutteringsprojekt eller deltagelse i en jobmesse.

Borgersurveyen viser, at knap 60 pct. af de jobparate borgere har fået udpeget konkrete virksomheder, der søger medarbejdere. Det tegner et mere positivt billede af formidlingsindsatsen end sagsgennemgangen, og det kan til dels skyldes, at ikke alle aftaler systematisk bliver registreret på sagen.

Ca. tre fjerdedele af kommunerne vurderer selv, at de har øget deres jobformidling af målgruppen som følge af implementeringen af kontanthjælpsreformen. Det er dog kun hver tredje kommune, der ser væsentlige forandringer på dette punkt som følge af reformen.

Men evalueringen peger på, at der fortsat er et udviklingspotentiale på området.

Kommunerne giver selv udtryk for, at brugen af jobformidling bl.a. udfordres af manglende systematik og kvalitet i CV-registreringerne. I den forbindelse angiver flere kommuner, at reformen har betydet øget fokus på løbende at drøfte og optimere borgernes CV. Sagsgennemgangen understøtter, at der bliver talt CV med de jobparate ved samtalerne, enten via konkrete aftaler om fx opdatering af CV'et eller via en mere generel vejledning om brugen af CV'et.

Sagsgennemgangen viser dog også, at der fortsat er ca. en tredjedel af sagerne, hvor der ikke fremgår drøftelser eller aftaler vedrørende CV'et, jf. boks 6.6.

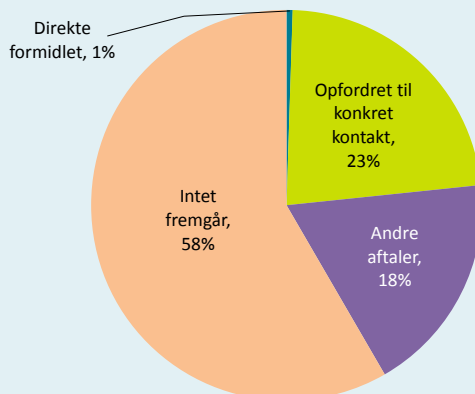
Omkring tre fjerdedele af borgerne oplever selv, at der bliver talt om CV i samtalerne. Også på dette område tegner borgerne et mere positivt billede end sagsgennemgangen, hvilket kan skyldes, at drøftelser og aftaler vedrørende CV'et ikke systematisk registreres på sagen.

Kommunerne peger på, at jobformidlingen i en vis udstrækning også udfordres af, at medarbejderne ikke altid har adgang til aktuelle jobåbninger som følge af en lav synlighed af jobåbninger på arbejdsmarkedet eller manglende intern vidensdeling.

Kommunerne peger desuden på, at der fremadrettet vil være behov for at udvikle arbejdsprocesserne i jobformidlingen og finde løsninger, der bedre kan synliggøre jobåbninger internt, så jobåbningerne integreres mere systematisk i jobsamtalerne.

Boks 6.5: Status på brug af jobformidling

- Sagsgennemgangen viser, at der i ca. 40 pct. af sagerne er foretaget en formidlingsindsats for borgeren

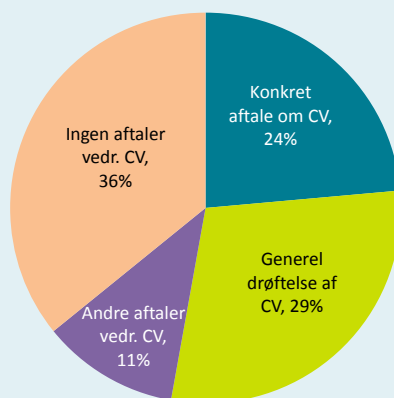

- Borgersurveyen viser, at 58 pct. af de jobparate borgere i samtalerne har fået udpeget virksomheder, der mangler arbejdskraft

Kilde: Borgersurvey (n = 309) og sagsgennemgang (n = 212)

Boks 6.6: Status på brug af CV

- Sagsgennemgangen viser, at der er registreret drøftelser eller aftaler vedr. CV i 64 pct. af sagerne

- Borgersurveyen viser, at 72 pct. af de jobparate oplever, at der tales CV i samtalerne

Kilde: Borgersurvey (n = 309) og sagsgennemgang (n = 212)

6.5. Indsatser og tilbud til de jobparate

Evalueringen viser, at over halvdelen af de igangsatte forløb er virksomhedsrettede. Vejlednings- og afklaringsforløb samt jobsøgning udgør også en væsentlig del af forløbene, mens der er få faglige opkvalificeringsforløb for målgruppen.

Sagsgennemgangen viser, at hovedparten af målgruppen deltager i virksomhedsrettede forløb. Den mest benyttede indsats er virksomhedspraktik, som primært er givet med henblik på udvikling af arbejdsidentitet eller udvikling af faglige kompetencer. Men derudover får en betydelig del af målgruppen også nytteindsats og løntilskud.

Mange kommuner peger på, at man ikke er helt i mål med den virksomhedsrettede indsats, da der fortsat arbejdes på at øge kapaciteten af virksomhedsrettede tilbud til målgruppen. Desuden fremhæver en del kommuner, at der arbejdes på en øget målretning af de virksomhedsrettede tilbud til målgruppens behov, herunder bl.a. branchemæssigt.

Hver fjerde af de jobparate kontanthjælpsmodtagere deltager i vejledning og afklaring. Forløbene har primært til formål at afklare faglige kompetencer og jobmuligheder.

Ca. en femtedel af målgruppen deltager i jobsøgningsforløb, der typisk har til formål at understøtte den lediges jobsøgning via arbejde med jobmål, ansøgninger og CV.

Sagsgennemgangen viser, at ca. hver syvende i målgruppen deltager i faglig opkvalificering - herunder især AMU-forløb og i mindre grad læse-, skrive- og regnekurser samt danskundervisning. Flere kommuner angiver, at de kun tilbyder faglig opkvalificering, hvis der er en arbejdsgivererklæring om ansættelse. Andre har udpeget strategiske vækstområder, som de tilbyder opkvalificering i forhold til. Kun meget få kommuner tilbyder en bredere vifte af opkvalificering til målgruppen.

Surveyen blandt de jobparate borgere bekræfter billedet af, at indsatsen hovedsageligt består af virksomhedsrettede tilbud og vejlednings- og jobsøgningsforløb.

Boks 6.7: Indholdet i aktiveringsindsatsen over for jobparate kontanthjælpsmodtagere

- **Virksomhedspraktik – 44 pct.**
 - Udvikling af arbejdsidentitet: 50 pct.
 - Udvikling af faglige kompetencer: 47 pct.
 - Udvikling af personlige kompetencer: 3 pct.
- **Vejledning/afklaring – 25 pct.**
 - Udvikling af faglige kompetencer: 34 pct.
 - Klargøring til beskæftigelse/uddannelse: 27 pct.
 - Udvikling af personlige kompetencer: 23 pct.
 - Andet: 16 pct.
- **Nytteindsats – 24 pct.**
- **Jobsøgning/CV – 21 pct.**
- **Faglig opkvalificering – 15 pct.**
 - Faglige kurser: 74 pct.
 - Læse-, skrive- og regnekurser: 18 pct.
 - Danskundervisning: 8 pct.
- **Løntilskudsansættelse – 14 pct.**
- **Læse-, skrive- og regnetest – 4 pct.**
- **Øvrige indsatser – 2 pct.**

Kilde: Gennemgang af sager blandt jobparate kontanthjælpsmodtagere (n = 212)

Anm.: Opgørelsen viser andelen af målgruppen, der har deltaget i aktive tilbud i 2014, fordelt på tilbudstyper

Boks 6.8: De jobparate borgeres egne udsagn om indholdet i deres aktive tilbud i ledighedsforløbet

- Virksomhedsrettede forløb (72 pct.)
- Vejlednings-/jobsøgningsforløb (72 pct.)
- Opkvalificeringsforløb (16 pct.)
- Læse-, skrive- og regnetest (13 pct.)
- Læse-, skrive- og regnekursus (11 pct.)

Kilde: Borgersurvey (n = 309)

Anm.: Opgørelsen viser fordelingen af aktive tilbud over hele ledighedsforløbet for jobparate borgere.

6.6. Realkompetencevurdering af ufaglærte voksne

Evalueringen viser, at realkompetencevurdering af ufaglærte er et af de områder, hvor kommunerne er længst fra at være i mål med implementering af reformen.

Med reformen har ufaglærte voksne, der er fyldt 30 år, ret til at deltage i forløb, hvor de får vurderet deres realkompetencer. En realkompetencevurdering bruges typisk i forbindelse med ansøgning om merit i relation til en konkret uddannelse. Resultatet af en realkompetencevurdering kan dog samtidig bruges i forbindelse med jobsøgning. Vurderingen skal foretages af en godkendt uddannelsesinstitution.

Det har ikke via sagsgennemgangen været muligt at belyse, i hvilken grad de jobparate får en sådan realkompetencevurdering. Det skyldes, at kommunerne også arbejder med andre former for realkompetenceafklaringer, som ikke foretages af en godkendt uddannelsesinstitution, og at det har været vanskeligt at se af sagen, om det har været den ene eller anden type realkompetencevurdering/-afklaring.

Desuden fremgår realkompetencevurderinger ikke altid af sagen, fx fordi det indgår som en del af et vejlednings- og afklaringsforløb. Kommunerne peger imidlertid selv på, at realkompetencevurdering af ufaglærte er et af de områder, hvor de er længst fra at være i mål.

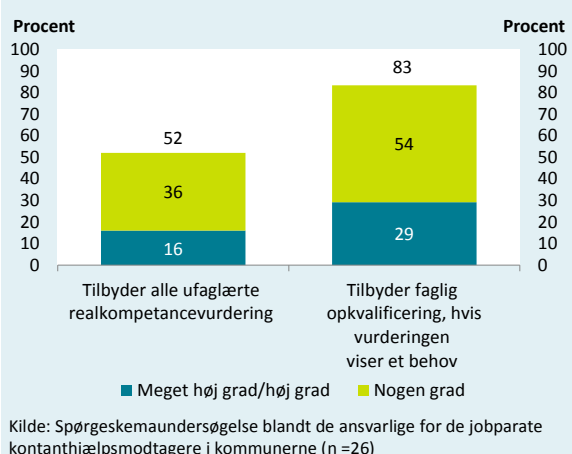
Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 16 pct. af kommunerne vurderer, at de i høj grad systematisk tilbyder ufaglærte voksne realkompetencevurdering. Andelen baserer sig på svar fra ca. en fjerdedel af kommunerne, men interviewene bekræfter dette billede. Det hænger bl.a. sammen med, at man generelt bevilger mindre opkvalificering for målgruppen, og at man derfor ikke har prioriteret brugen af realkompetencevurdering.

Evalueringen viser også, at der i nogle kommuner er usikkerhed om, hvad en realkompetencevurdering i lovmæssig forstand indebærer.

Fx har nogle kommuner forklaret den manglende implementering af realkompetencevurderinger med, at medarbejderne har svært ved at drøfte realkompetencer med borgerne, fordi de ikke har den fornødne tid i samtalerne, og fordi de ikke har tilstrækkeligt kendskab til arbejdsmarkedet og til jobfunktioner. Og hos flere af interviewpersonerne er der en opfattelse af, at det er en opgave, som jobcentret selv skal løfte.

I de kommuner, der arbejder systematisk med realkompetencevurdering, foregår henvisningen eksempelvis i forbindelse med en samtale med borgeren, eller den kan foregå som led i et vejlednings- og afklaringsforløb, hvor man laver en indledende vurdering af, om borgeren er i målgruppen for en realkompetencevurdering, og hvor man informerer om formålet med og processen for vurderingen.

Figur 6.9: Kommunernes vurdering af brug af realkompetencevurdering

Samlet set peger evalueringen på, at der er et stykke vej før kommunerne er i mål med implementering af realkompetencevurdering af ufaglærte

6.7. Kommunernes vurdering af status på implementeringen

Evalueringen viser, at kommunerne efter egne vurderinger er godt på vej med implementeringen af reformen for de jobparate, men at de fortsat arbejder på at nå helt i mål.

På en skala fra 1-10 giver kommunerne sig selv 6,9 point, når de vurderer, hvor langt de er kommet med at implementere reformen for de jobparate.

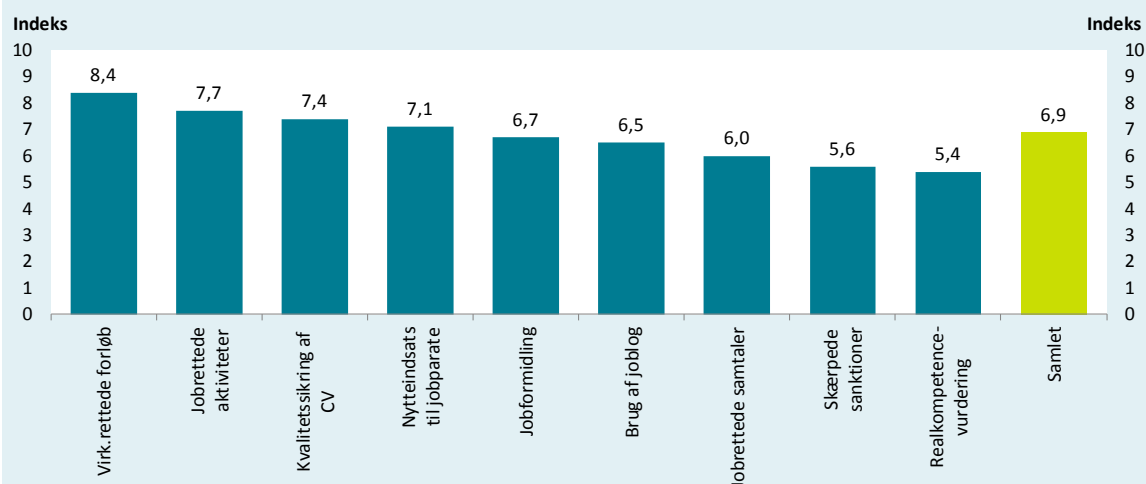
Mange kommuner peger selv på, at de er kommet sent i gang med den jobrettede del af reformen, fordi de har prioriteret at arbejde med andre dele af reformen først. Undtagelsen er nytteindsats, der som et helt nyt redskab har haft en relativ høj prioritet i implementeringen.

Samtidig peger nogle kommuner på, at de allerede inden reformen havde en høj grad af jobfokus i indsatsen for målgruppen, og at reformen på mange områder blot har været en videreførelse af det, som man var i gang med i forvejen.

Kommunerne vurderer selv, at implementeringen er længst på følgende områder:

- Virksomhedsrettede forløb
- Jobrettede aktiviteter
- Nytteindsats
- Kvalitetssikring af CV

Figur 6.1: Kommunernes vurdering af, hvor langt de er nået med implementeringen af reformens elementer for de jobparate

Kilde: Scoren er beregnet ud fra data fra både spørgeskemaundersøgelse og interview med kommunerne (n = 39)

Anm. Skalaen har følgende pointtrin:

1-2 point: Vi har kun i meget begrænset omfang taget fat på implementeringen

3-4 point: Vi er i gang med implementeringen, men der er et stykke vej, før vi er i mål

5-6 point: Vi er godt på vej, men arbejder fortsat med implementeringen

7-8 point: Vi er næsten i mål, men mangler at få hjørner på plads

9-10 point: Vi er i mål med implementeringen, og det fungerer godt

Kommunerne peger på, at man tidligt har haft fokus på at etablere nytteindsats og en øget kapacitet af virksomhedsrettede tilbud. Men de nye krav om virksomhedsrettede tilbud efter senest tre måneder lægger stort pres på den virksomhedsrettede indsats og udplaceringen af jobparate ledige. Bl.a. af denne grund oplyser mange kommuner, at de er i færd med at opruste den virksomhedsrettede indsats – både ved at ansætte flere virksomhedskonsulenter og ved at udvikle dialogen med virksomhederne.

Det er samtidig kommuners vurdering, at man ikke er helt i mål med at etablere nytteindsats, herunder at få fastlagt gode og effektive modeller for brugen af redskabet. Kommunerne vurderer desuden, at der er arbejdet intensivt med at styrke brugen af jobrettede aktiviteter. Hos mange kommuner er der dog en erkendelse af, at der er behov for yderligere udvikling af indsatsen på dette område.

Kommunerne peger på, at implementeringen ikke er nået så langt på følgende områder:

- Jobformidling
- Brug af jobloggen
- Jobrettede samtaler
- Skærpede sanktioner
- Realkompetencevurderinger af jobparate

Mange kommuner giver i interviewene udtryk for, at tankerne bag disse elementer er gode, men at man fortsat ikke er helt på plads med at integrere alle redskaber og metoder i samtalerne, og at der er potentiale for at styrke det jobrettede fokus i samtalerne yderligere. Her peger kommunerne især på, at der er brug for at udvikle medarbejdernes viden om arbejdsmarkedet og om konkrete jobåbninger. Der er også behov for at udvikle jobformidlingsindsatsen.

7. Implementering af reformen for aktivitetsparate voksne

I dette afsnit gøres status på implementeringen af reformen for de aktivitetsparate voksne og de unge med en kompetencegivende uddannelse. I boksen nedenfor vises evalueringens hovedresultater for målgruppen.

Hovedresultater om implementeringen af reformen for de aktivitetsparate voksne:

- Knap to tredjedele af de aktivitetsparate voksne får et aktivt tilbud inden for 6 måneder. Efter 7 måneder er andelen steget til 68 pct. I 2014 har samlet 69 pct. af de aktivitetsparate voksne været i aktive tilbud (ekskl. mentorstøtte).
- Kommunerne peger i interviewene på, at der er en gruppe af aktivitetsparate voksne, som det er vanskeligt at aktivere. Det skyldes dels, at borgerne har massive og meget komplekse problemer, der gør det vanskeligt at igangsætte en aktiveringsindsats, og dels at nogle af borgerne kan være svære at få kontakt med.
- Sagsgennemgangen viser, at jobcentret anvender en bred vifte af aktiveringsforløb for de aktivitetsparate voksne, som afspejler, at målgruppen er sammensat, og at der er stor forskel på borgernes barrierer og ressourcer. Godt hver tredje i målgruppen får vejledning og afklaringsforløb, og ca. hver fjerde i målgruppen deltager i virksomhedsrettede forløb.
- Sagsgennemgangen viser, at godt en femtedel af de aktivitetsparate voksne har fået et tilbud om mentor i 2014. 16 pct. har fået mentor sammen med anden indsats. Over halvdelen af disse forløb er givet med fokus på at introducere og fastholde borgeren i tilbud. 6 pct. har fået mentor som eneste tilbud med fokus på at holde tæt kontakt til og understøtte borgeren i dagligdagen indtil borgeren er klar til aktivering.
- Knap en tredjedel af de aktivitetsparate voksne har ifølge sagsgennemgangen fået en tværfaglig indsats uden for beskæftigelsesområdet i 2014. Ca. halvdelen af de registrerede indsatser er på sundhedsområdet. En tredjedel er på socialområdet og 16 pct. er på børne-/familieområdet.
- Sagsgennemgangen viser, at meget få kommuner specifikt registrerer, at borgeren har fået en koordinerende sagsbehandler. Kommunerne oplyser i interviewene, at de i langt de fleste tilfælde giver de aktivitetsparate voksne en koordinerende sagsbehandler, men at der ikke altid er tydelig omkring det. Det understøttes af, at kun 44 pct. af de aktivitetsparate voksne i borgersurveyen kan svare bekræftende på, at de har fået en koordinerende sagsbehandler.

7.1. Reformens rammesætning af indsatsen for aktivitetsparate voksne

Reformens bærende principper for de aktivitetsparate voksne og unge med uddannelse er centreret om, at ingen må overlades til sig selv og en passiv hverdag. Reformen har som intention, at aktivitetsparate voksne skal have en helhedsorienteret og tværfaglig indsats, der retter sig mod job.

Indsatsen til de aktivitetsparate voksne skal tage udgangspunkt i den enkeltes udfordringer og behov og kan eksempelvis handle om hjælp til sociale udfordringer som økonomi eller bolig-situation eller helbredsproblemer.

Indsatsen skal rette sig mod arbejdsmarkedet og – hvis muligt – foregå på en almindelig arbejdsplads. Det helhedsorienterede betyder, at denne indsats ofte skal gives samtidig med, at kommunen parallelt hjælper borgeren i forhold til øvrige udfordringer.

Aktivitetsparate voksne har ret til en koordinerende sagsbehandler umiddelbart, når de visiteres som aktivitetsparat.

Den koordinerende sagsbehandler har ansvaret for at koordinere borgerens indsats på tværs af kommunens forvaltninger og andre institutioner. Det skal sikre, at der er kontinuitet og sammenhæng i indsatsen, og at den aktivitetsparate støttes til at realisere sit mål om uddannelse eller arbejde. Funktionen som koordinerende sagsbehandler kan overdrages til en anden enhed i kommunen end jobcentret, men denne kan dog ikke træffe afgørelser efter beskæftigelseslovgivningen.

Efter den første samtale, der skal afholdes senest en uge efter henvendelsen om hjælp, skal der afholdes mindst fire samtaler inden for 12 kalendermåneder med fokus på progression frem mod job.

Der skal iværksættes en indsats efter senest efter 6 måneder fra henvendelsen, og herefter skal de aktivitetsparate voksne have tilbud efter senest 12 måneder.

Aktivitetsparate voksne har ret til mentorstøtte med henblik på at opnå eller fastholde aktiviteter. Derudover har aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der ikke kan deltage i andet tilbud, ret og pligt til tilbud om mentorstøtte, indtil borgeren kan påbegynde andet tilbud. Der skal gives tilbud om mentorstøtte for en periode på seks måneder, der evt. skal forlænges, og der skal som minimum være ugentlig kontakt mellem mentor og den aktivitetsparate.

7.2. Intensitet i samtaler og indsats for de aktivitetsparate voksne

Evalueringen viser, at knap to tredjedele af de aktivitetsparate voksne får et aktivt tilbud inden for 6 måneder. I alt har 69 pct. af de aktivitetsparate voksne deltaget i et aktivt tilbud i 2014.

Knap to tredjedele af de aktivitetsparate voksne får et aktivt tilbud inden for 6 måneder. Andelen stiger kun i begrænset omfang efter 7 måneder.

I 2014 har samlet 69 pct. af de aktivitetsparate voksne været i aktive tilbud (ekskl. mentorstøtte). Og i gennemsnit deltog målgruppen i aktivering i 18 pct. af tiden.

Kommunerne peger i interviewene på, at der er en gruppe af aktivitetsparate voksne, som det er vanskeligt at aktivere.

Boks 7.1: De centrale krav i lovgivningen til indsatsen for de aktivitetsparate voksne

- Aktivitetsparate voksne skal have en samtale senest en uge efter første henvendelse. Derefter skal der afvikles fire samtaler inden for 12 kalendermåneder
- I samtalerne skal der være fokus på progression frem mod job
- De aktivitetsparate voksne skal påbegynde indsats senest seks måneder efter første henvendelse. Efterfølgende tilbud gives senest efter 12 måneder
- De aktivitetsparate voksne skal have en helhedsorienteret og tværfaglig indsats
- Borgeren skal tilbydes en koordinerende sagsbehandler ved visitation til aktivitetsparate
- Aktivitetsparate, der ikke kan deltage i andre tilbud, skal have en mentor for en periode på 6 måneder
- Ufaglærte voksne uden en kompetencegivende uddannelse har som de jobparate ret til en real-kompetencevurdering og selvfundne virksomhedspraktik (se afsnit 6.1)
- Aktivitetsparate voksne, der udskrives fra psykiatrisk indlæggelse, skal tilbydes mentorstøtte

Kilde: LBK nr.990 af 12/09/2014 og bemærkninger til lovforslaget

Boks 7.2: Indsats for de aktivitetsparate voksne, ultimo 2014

- I de første tre måneder af ydelsesperioden blev gennemført 1,5 samtaler med de aktivitetsparate voksne
- 63 pct. af de aktivitetsparate voksne fik det første tilbud inden for 6 måneder. Efter 7 måneder havde 68 pct. fået det første tilbud.
- I løbet af 2014 deltog 69 pct. af de aktivitetsparate voksne i aktivering (ekskl. mentorstøtte).
- I 2014 deltog de aktivitetsparate voksne i aktivering i gennemsnit 18 pct. af tiden

Kilde: DREAM og jobindsats.dk. Nogle af tallene i boksen vedrører hele 2014. For opgørelsesmetode og tidspunkt, se anmærkningstekst til tabel 3.2.

Det skyldes dels, at borgerne har massive og meget komplekse problemer, der gør det vanskeligt at igangsætte en aktiveringsindsats, og dels at det er vanskeligt at leve op til aktiveringskravet, da nogle af borgerne kan være svære at få kontakt med.

De aktivitetsparate voksnes oplevelse af samtaler og indsats

Ca. tre fjerdedele af de aktivitetsparate voksne peger på, at der i samtalerne med jobcentret tales om forhold i deres liv, der skal ændres, for at de kan komme i job. Og 44 pct. oplever, at der bliver lagt en plan for, hvordan de kan komme i job, mens ca. en fjerdedel af borgerne oplever, at samtalerne giver dem en bedre viden om jobmuligheder.

Knap halvdelen af de aktivitetsparate voksne vurderer, at jobcentrets indsats gør dem mere afklaret om deres kvalifikationer til at komme i job og giver dem en større tro på, at de kan komme i job.

Boks 6.3: De aktivitetsparate voksnes oplevelse af indholdet i samtalerne

- 74 pct. oplever, at der tales om forhold i deres liv, der skal ændres for at komme i job
- 44 pct. oplever, at der i samtalerne bliver lagt en plan for, hvordan de kan komme i job
- 27 pct. oplever, at samtalerne giver dem bedre viden om jobmuligheder
- 43 pct. oplever, at jobcentrets indsats gør dem mere afklaret om deres kvalifikationer for at komme i job
- 42 pct. oplever, at indsatsen giver dem mere tro på, at de kan komme i job
- 33 pct. oplever, at jobcentret giver dem den nødvendige støtte til at komme i job

Kilde: Borgersurvey (n = 211)

7.3. Indsatser og tilbud til de aktivitetsparate voksne

Evalueringen viser, at de aktivitetsparate voksne modtager en differentieret aktiveringsindsats. Indsatsen fokuserer primært på at håndtere forskellige personlige problemstillinger, udvikle faglige kompetencer samt udvikle og styrke motivationen for job.

Sagsgennemgangen viser, at jobcentret anvender en bred vifte af aktiveringsforløb for de aktivitetsparate voksne.

Det afspejler, at målgruppen er sammensat, og at der er stor forskel på borgernes barrierer og ressourcer. Der er derfor også stor forskel på, hvilke indsatser der kan understøtte en positiv progression frem mod job.

Sagsgennemgangen viser, at godt en tredjedel af de aktivitetsparate voksne deltager i vejledning og afklaringsforløb. I forløbene er der primært fokus på at udvikle borgernes personlige kompetencer samt at udvikle arbejdsidentitet.

Kommunerne peger på, at mange af borgerne i målgruppen er langt fra arbejdsmarkedet og ikke umiddelbart er motiveret for eller i stand til at modtage et virksomhedsrettet tilbud. Det er derfor nødvendigt at anvende forløb, der kan gøre dem "klar" til at komme ud på en virksomhed på længere sigt.

Ca. hver femte i målgruppen deltager i virksomhedspraktik. Formålet med forløbene er typisk at udvikle borgerens arbejdsidentitet og motivation for job og at udvikle borgerens faglige og personlige kompetencer.

Knap hver femte af de aktivitetsparate voksne får mentorstøtte, som her både dækker over forløb, hvor mentor er det eneste tilbud, og hvor mentor gives sammen med anden indsats.

En mindre del af målgruppen – 7 pct. – deltager i faglig opkvalificering, heraf primært faglige kurser og i mindre grad læse-, skrive- og regnekurser og danskundervisning.

Derudover deltager en mindre andel af de aktivitetsparate voksne i helhedsorienterede og tværfaglige indsatser uden for beskæftigelsesområdet, som er igangsat i regi af jobcentret. Det vil typisk sige tværfaglige indsatser, som jobcentret har købt hos anden aktør i stedet for at hente dem i de øvrige forvaltninger i kommunen.

Boks 7.4: Indholdet i aktiveringsindsatsen for voksne aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

- **Vejledning/afklaring – 36 pct.**
 - Udvikling af personlige kompetencer: 49 pct.
 - Udvikling af arbejdsidentitet: 29 pct.
 - Afklaring af fagområde: 12 pct.
 - Udvikling af faglige kompetencer: 6 pct.
 - Klargøring/introduktion til uddannelse: 4 pct.
- **Virksomhedspraktik – 21 pct.**
 - Udvikling af arbejdsidentitet: 48 pct.
 - Udvikling af faglige kompetencer: 23 pct.
 - Udvikling af personlige kompetencer: 20 pct.
 - Afprøvning af fagområde: 9 pct.
- **Mentor – 22 pct.**
 - Helhedsorienteret støtte: 45 pct.
 - Fastholdelse i tilbud: 40 pct.
 - Intro til arbejdsplads: 13 pct.
 - Andet: 2 pct.
- **Faglig opkvalificering – 7 pct.**
 - Faglige kurser: 70 pct.
 - Læse-, skrive- og regnekurser: 18 pct.
 - Danskundervisning: 12 pct.
- **Helhedsorienteret indsats – 6 pct.**
- **Jobsøgning og CV – 5 pct.**
- **Løntilskudsansættelse – 4 pct.**
- **Nytteindsats – 1 pct.**
- **Brobygning til uddannelse – 1 pct.**
- **Øvrige indsatser – 4 pct.**

Kilde: Gennemgang af sager for aktivitetsparate voksne (n = 214)
Anm: Opgørelsen viser andelen af målgruppen, der har deltaget i aktive tilbud i 2014, fordelt på tilbudstyper

7.4. Virksomhedsrettet indsats for de aktivitetsparate voksne

Evalueringen viser, at kommunerne har fokus på at øge brugen af de virksomhedsrettede forløb, men at man mangler tilstrækkeligt med forløb, der kan håndtere gruppens særlige behov. Derudover efterlyser kommunerne modeller for, hvordan den virksomhedsrettede indsats kan kombineres med andre indsatser.

Sagsgennemgangen viser, at en fjerdedel af aktivitetsparate voksne får virksomhedspraktikker og løntilskudsansættelser, jf. afsnit 7.3.

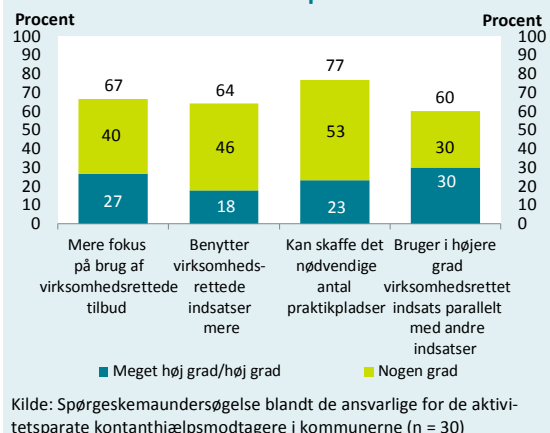
En fjerdedel af kommunerne angiver i spørgeskemaundersøgelsen, at kontanthjælpsreformen i høj grad har betydet et styrket fokus på virksomhedsrettet indsats for målgruppen, og ca. en femtedel af kommunerne vurderer, at de i høj grad benytter virksomhedsrettede indsatser mere end før reformen. Det skal dog bemærkes, at tallene er baseret på svar fra godt en fjerdedel af kommunerne. Tendensen understøttes dog af interviewene.

Kommunerne peger i interviewene på, at selv om de løbende arbejder med at øge antallet af virksomhedspraktikker for de aktivitetsparate voksne, så mangler der fortsat pladser til målgruppen og flere virksomheder, der vil indgå i indsatsen.

De fleste kommuner har etableret virksomhedscentre, som er specialiserede i at tage hånd om målgruppen, og hvor der ofte er tilknyttet mentorer. Interview og spørgeskemaundersøgelse peger imidlertid på, at der ikke er kapacitet nok i virksomhedscentrene, og virksomhedscentrene ikke i tilstrækkelig grad matcher borgernes behov og ønsker. Dette bekræftes af borgerinterviewene, hvor flere fra målgruppen oplever, at jobcentrene kun har en begrænset vifte af virksomhedspraktikker, som de kan vælge imellem.

Figur 7.1: Kommunernes brug af virksomhedsrettet indsats for aktivitetsparate voksne

Ud over et behov for at øge antallet og variere indholdet i de virksomhedsrettede forløb

peger en gruppe af kommunerne også på, at der er behov for i større omfang at kunne kombinere de virksomhedsrettede forløb med andre indsatser, f.eks. sundhedsforløb, misbrugsbehandling, behandling for psykiske problemer, terapeutiske forløb, mv. Kommunerne ser et behov for at udvikle nye modeller for, hvordan disse indsatser kan kombineres med de virksomhedsrettede forløb på en måde, så flere aktivitetsparate voksne kan deltage og få gavn af virksomhedsrettede forløb. Der peges på, at denne udvikling skal foregå sammen med virksomheder og de øvrige forvaltninger i kommunen.

Endelig peger en gruppe af kommuner på et behov for at øge progression og effekten af virksomhedscentre og virksomhedspraktikker for de aktivitetsparate voksne. For mange af de nuværende forløb understøtter ikke i tilstrækkelig omfang borgeren i at bevæge sig videre.

7.5. Brug af mentor for aktivitetsparate voksne

Evalueringen viser, at kommunerne har udviklet og implementeret en mentorindsats for de aktivitetsparate voksne. Kommunerne peger dog på, at der er behov for at videreudvikle og øge brugen af mentor som eneste tilbud til de aktivitetsparate voksne.

De aktivitetsparate voksne kan som hidtil gives tilbud om mentorstøtte med henblik på at opnå eller fastholde aktiviteter, tilbud, mv. Som noget nyt har kontanthjælpsreformen åbnet mulighed for, at de aktivitetsparate voksne, som i perioder ikke kan deltage i andre tilbud på grund af personlige forhold, har ret og pligt til tilbud om mentorstøtte, indtil de igen kan deltage i tilbud.

Sagsgennemgangen viser, at godt en femtedel af de aktivitetsparate voksne har fået et tilbud om mentor i 2014.

16 pct. har fået mentor sammen med anden indsats. Over halvdelen af disse forløb er givet med fokus på at introducere og fastholde borgeren i tilbud.

Godt en fjerdedel er givet som helhedsorienteret støtte for at understøtte borgeren i dagligdagen og understøtte progression mod aktivering. Og knap en femtedel er givet med fokus på introduktion til og fastholdelse på en konkret arbejdsplads i forbindelse med en virksomhedspraktik.

6 pct. har fået mentor som eneste tilbud, hvor hovedparten er givet som helhedsorienteret støtte med fokus på at holde tæt kontakt til og understøtte borgeren i dagligdagen, indtil borgeren er klar til aktivering.

Tilbud om mentor til aktivitetsparate voksne, som ikke kan deltage i andre tilbud, bevilges typisk efter 6 måneder, når ret og pligt til aktivering indtræder.

Det er som hovedregel et tilbud af ca. 1 times varighed ugentligt. Mentorstøtten bevilges som hovedregel for 6 måneder med mulighed for forlængelse, hvis borgeren til den tid stadig ikke kan deltage i et aktivt tilbud.

Særligt om mentor som eneste tilbud

I interviewene og spørgeskemaundersøgelsen angiver de fleste kommuner, at de har haft fokus på arbejdet med at udvikle og implementere mentortilbud til de aktivitetsparate voksne, og at de ser muligheden for at give mentor som eneste indsats som en positiv nyskabelse i indsatsen for målgruppen. Kommunerne peger på, at muligheden for at bruge mentor til de voksne, der ikke kan deltage i anden indsats, betyder, at flere aktivitetsparate voksne er i gang med en indsats nu end før reformen. Ifølge sagsgennemgangen har ca. 72 pct. af målgruppen enten fået et aktivt tilbud eller en mentor i 2014.⁴

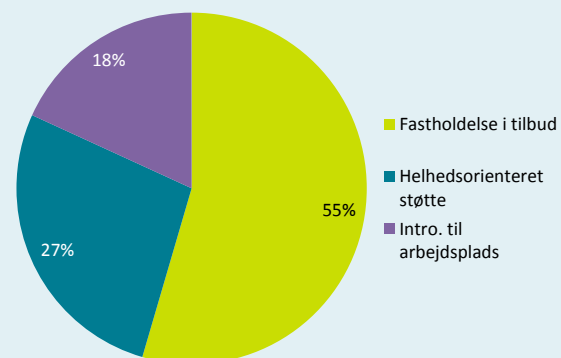
Som ovenfor nævnt viser sagsgennemgangen, at kun 6 pct. af de aktivitetsparate voksne har fået mentor som eneste tilbud i 2014. I interviewene har kommunerne peget på forskellige forklaringer på, at mentor som eneste indsats ikke har haft en større volumen for de aktivitetsparate voksne.

For det første har mange kommuner foretaget en opbremsning i brugen af mentorer i indsatsen i løbet af 2013 og 2014. Kommunerne peger på, at mentorindsatsen havde nået et meget højt niveau, som der ikke altid var gode indsatsmæssige begrundelser for, og som gav kommunen en økonomisk udfordring. En række kommuner har derfor valgt at reducere brugen af mentorer og har valgt at prioritere mentorforløbene til de unge.

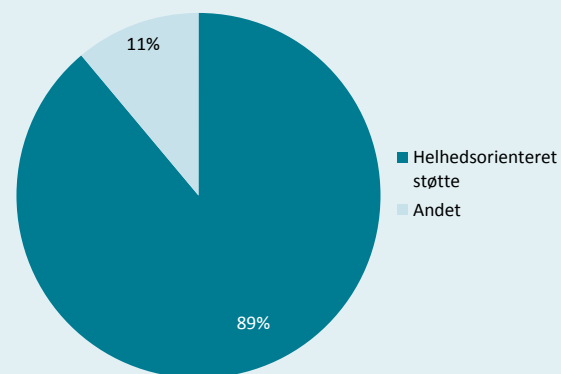
For det andet har flere kommuner oplyst, at de har en praksis om, at de helst vil give de aktivitetsparate voksne et "rigtigt" tilbud, og at det derfor kun er undtagelsesvist, at man bruger mentor som eneste tilbud. Der peges samtidig på, at erfaringen er, at de fleste aktivitetsparate voksne rent faktisk godt kan møde op og deltage i tilbud, hvis tilbuddet formår at tage hensyn til deres problemstillinger.

Boks 7.5: Status på brugen af mentorstøtte

16 pct. har fået mentor sammen med anden indsats

6 pct. har fået mentor, som eneste indsats

Kilde: Gennemgang af sager blandt aktivitetsparate voksne (n = 214)

⁴ Baseret på 214 sager fordelt på 13 kommuner.

For det tredje er der kommuner, som har peget på, at der er forskellige udfordringer med pligten til at give mentor til borgere, der ikke kan deltage i tilbud. Dels er der borgere, som sagsbehandlaren og mentoren har svært ved at komme i kontakt med. Dels har en stor del af de pågældende borgere i forvejen mange støttepersoner omkring sig, hvorfor det ikke altid giver mening at tilkoble en mentor.

Udskrivningsmentorer

Der er få kommuner, der har arbejdet indgående med at implementere udskrivningsmentor til de voksne aktivitetsparate, der skal udskrives efter psykiatrisk indlæggelse. I de kommuner, hvor der er arbejdet med at implementere udskrivningsmentor, varetages funktionen som regel af kommunens interne mentorer – eller også er funktionen lagt andetsteds i kommunen eksempelvis i socialafdelingen.

Det har ikke med de tilgængelige sagsdata været muligt at belyse kommunernes praksis vedr. udskrivningsmentorer, men baseret på de gennemførte interview udestår der fortsat et stykke implementeringsarbejde, inden udskrivningsmentorer er indarbejdet i alle kommuners indsats for de aktivitetsparate voksne.

Organisering af mentorindsatsen

Interviewene har afdækket en klar tendens til, at kommunerne som led i reformen har prioriteret at etablere interne mentorkorps. Det skyldes dels, at et internt mentorkorps er nemmere at styre ressource- og indholdsmæssigt, og dels at en intern mentor har en bedre forståelse for indsatsen og rammerne for indsatsen, hvilket gør det lettere at samarbejde og kommunikere med den koordinerende sagsbehandler.

Nogle kommuner har suppleret det interne mentorkorps med specialiserede eksterne mentorer – eksempelvis mentorer der er særligt gode til at håndtere borgere med forskellige diagnoser eller misbrugsproblemer.

7.6. Tværfaglig og koordineret indsats til de aktivitetsparate voksne

Evalueringen viser, at en stor andel af de aktivitetsparate voksne får en tværfaglig indsats, og at samarbejdet om den tværfaglige indsats er forbedret med reformen. Der er imidlertid fortsat behov for at styrke samarbejdet og at øge kapaciteten af den tværfaglige indsats for de aktivitetsparate voksne.

Sagsgennemgangen viser, at knap en tredjedel af de aktivitetsparate voksne har fået en tværfaglig indsats udenfor beskæftigelsesområdet i 2014.

Dertil kommer de tværfaglige indsatser, som jobcentret køber og igangsætter hos eksterne aktører. Disse forløb udgør 5 pct. af alle forløb for de aktivitetsparate voksne i 2014.

Niveauet for den tværfaglige indsats understøttes af borgersurveyen, hvor 37 pct. af målgruppen angiver, at de har fået en tværfaglig indsats.

Ca. halvdelen af de registrerede indsatser uden for beskæftigelsesområdet, der er givet til de voksne aktivitetsparate, er på sundhedsområdet. En tredjedel er på socialområdet og 16 pct. er på børne-/familieområdet.

I interviewene angiver kommunerne, at implementeringen af kontanthjælpsreformen samt førtidspensions- og fleksjobreformen har øget fokus på behovet for en tværfaglig indsats og har gjort det mere "legalt" og almindeligt at tænke tværfagligt i jobcentret og i de andre forvaltninger.

Kommunerne peger dog samtidig på, at der fortsat er et godt stykke vej, inden de er i mål med at implementere en tværfaglig indsats for de aktivitetsparate voksne.

Der er således kun godt en femtedel af kommunerne, der angiver, at de i høj grad har øget brugen af tværfaglige indsatser for de aktivitetsparate voksne som følge af kontanthjælpsreformen.

Ifølge interviewene og spørgeskemaundersøgelsen er den primære udfordring, at der ikke er tilstrækkelig kapacitet og adgang til de nødvendige indsatser i de andre forvaltninger til at dække jobcentrets behov for tværfaglige indsatser.

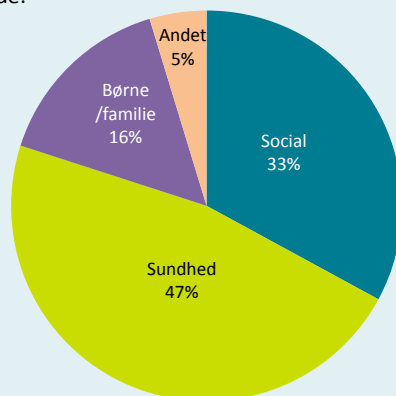
Det skal ses i sammenhæng med, at behovet for tværfaglige indsatser til de voksne aktivitetsparate er stort. Kommunerne vurderer, at hovedparten af de aktivitetsparate voksne har et behov for tværfaglige indsatser i et større eller mindre omfang.

Flere kommuner oplyser, at man har styrket det tværfaglige samarbejde ved at etablere tværfaglige fora, hvor ledere og medarbejdere mødes og drøfter behov og muligheder på tværs af sektorer. I nogle kommuner er man gået et skridt videre og har nedsat tværfaglige teams i stil med rehabiliteringsteamet, hvor man drøfter konkrete sager og i fællesskab får lagt en plan for indsatsen.

Desuden peger en række kommuner på, at der stadig er et udviklingspotentiale i forhold til at bruge den virksomhedsrettede indsats parallelt med andre indsatser i et helhedsorienteret perspektiv.

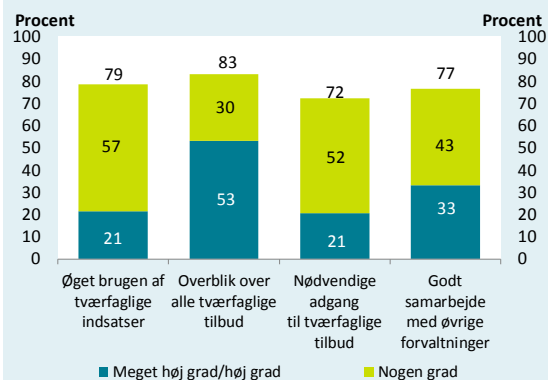
Boks 7.6: Hvilke typer af tværfaglig indsats får de aktivitetsparate voksne

- 31 pct. af de aktivitetsparate voksne har fået en tværfaglig indsats i 2014
- Den tværfaglige indsats fordeler sig på følgende måde:

Kilde: Gennemgang af sager blandt aktivitetsparate voksne (n = 214)
Anm: Der er her tale om de tværfaglige indsatser, som er registreret i sagerne i jobcentret. Der kan derfor godt være tale om flere tværfaglige indsatser.

Figur 7.1: Kommunernes implementering af tværfaglig indsats for aktivitetsparate voksne

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de ansvarlige for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere i kommunerne (n = 30)

7.7. Brug af koordinerende sagsbehandler til aktivitetsparate voksne

Evalueringen viser, at en gruppe af kommuner er nået langt med at definere og udmønte rollen som koordinerende sagsbehandler og med at skabe gode rammer for de koordinerende sagsbehandlere. En anden gruppe af kommuner ser ikke de store forandringer i rollen som koordinerende sagsbehandler og har typisk valgt at gøre de almindelige sagsbehandlere til koordinerende sagsbehandlere.

Sagsgennemgangen viser, at meget få kommuner specifikt registrerer, at borgeren har fået en koordinerende sagsbehandler. Kommunerne oplyser i interviewene, at de i langt de fleste tilfælde giver de aktivitetsparate voksne en koordinerende sagsbehandler. Men de peger samtidig på, at der ikke altid er tydelighed omkring det, og at mange borgere derfor formentlig ikke kan mærke en forskel.

Det understøttes af, at kun 44 pct. af de aktivitetsparate voksne i borgersurveyen kan svare bekræftende på, at de har fået en koordinerende sagsbehandler. En tilsvarende andel (43 pct.) svarer, at de ikke har fået en koordinerende sagsbehandler. Det kan enten skyldes, at de rent faktisk ikke har fået en, men det kan også skyldes, at kommunerne ikke har været tydelige omkring det.

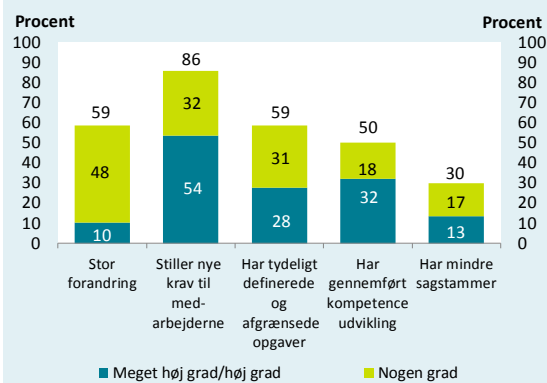
Evalueringen viser, at godt halvdelen af kommunerne mener, at funktionen som koordinerende sagsbehandler i høj grad stiller nye krav til medarbejderne, mens kun 10 pct. mener, at kravet om koordinerende sagsbehandler har betydet en stor forandring i indsatsen for de aktivitetsparate voksne.

Generelt tegner evalueringen et billede af, at kommunerne deler sig i to grupper i forhold til, hvordan de har valgt at arbejde med implementeringen af den koordinerende sagsbehandler.

En gruppe af kommuner har arbejdet meget med at gøre den koordinerende sagsbehandler til omdrejningspunktet for en helhedsorienteret og tværfaglig indsats. Der er arbejdet med at definere og udmønte rollen som koordinerende sagsbehandler og med at skabe gode rammer for, at de koordinerende sagsbehandlere reelt kan sikre en helhedsorienteret indsats for de aktivitetsparate voksne.

En anden gruppe af kommuner vurderer ikke, at den koordinerende sagsbehandler i kontanthjælpsreformen har betydet de store forandringer i indsatsen. Der peges på, at sagsbehandlere i jobcentret altid har koordineret indsatsen med de øvrige forvaltninger. I disse kommuner er de "almindelige" sagsbehandlere i jobcentret typisk gjort til koordinerende sagsbehandlere, uden at det har medført de helt store forandringer i indsatsen for de voksne aktivitetsparate.

Figur 7.1: Kommunernes implementering af koordinerende sagsbehandler for aktivitetsparate voksne

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt de ansvarlige for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere i kommunerne (n = 30)

7.8. Kommunernes vurdering af status på implementeringen

Evalueringen viser, at kommunerne efter egen vurdering er på vej med at implementere kontanthjælpsreformen for de aktivitetsparate voksne, men at de ikke er helt i mål endnu.

Kommunerne vurderer sig selv til 6,5 på en skala fra 1-10, når de skal vurdere, hvor langt de er kommet med at implementere reformen i forhold til de aktivitetsparate voksne ét år efter reformens ikrafttræden.

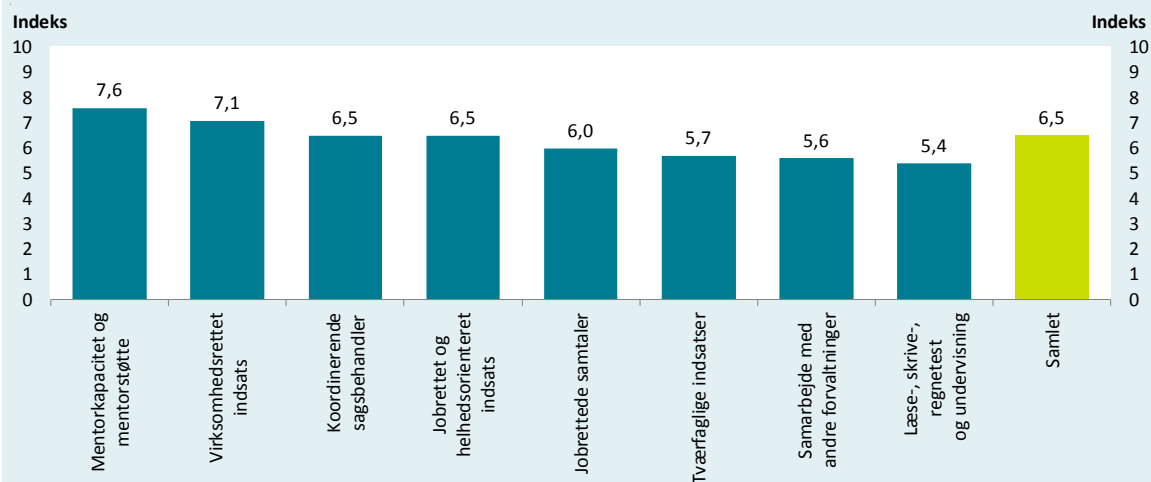
Hovedparten af kommunerne giver udtryk for, at de har prioriteret at starte med at implementere de dele af reformen, der har været målrettet indsatsen for de unge, og dermed har ventet med udviklingen og implementeringen af de dele af reformen, der vedrører de voksne.

Samtidig giver nogle kommuner udtryk for, at de ikke oplever, at kontanthjælpsreformen har betydet de store forandringer i indsatsen for de voksne aktivitetsparate. Endelig peger kommunerne på, at der var taget hul på implementeringen af en del af elementerne i reformen for de voksne aktivitetsparate i forbindelse med førtidspensions- og fleksjobreformen.

Kommunerne vurderer, at implementeringen er længst på følgende områder:

- Mentorkapacitet og mentorstøtte
- Virksomhedsrettet indsats
- Koordinerende sagsbehandler
- Jobrettet og helhedsorienteret indsats

Figur 7.1: Kommunernes vurdering af, hvor langt de er nået med implementeringen af reformens elementer for de aktivitetsparate voksne

Kilde: Scoren er beregnet ud fra data fra både spørgeskemaundersøgelse og interview med kommunerne (n = 43)

Anm. Skalaen har følgende pointtrin:

1-2 point: Vi har kun i meget begrænset omfang taget fat på implementeringen

3-4 point: Vi er i gang med implementeringen, men der er et stykke vej, før vi er i mål

5-6 point: Vi er godt på vej, men arbejder fortsat med implementeringen

7-8 point: Vi er næsten i mål, men mangler at få hjørner på plads

9-10 point: Vi er i mål med implementeringen, og det fungerer godt

Kommunerne peger på, at man tidligt har haft fokus på at etablere mentorindsats for målgruppen. Det er samtidig vurderingen, at man har haft succes med at implementere mentorindsatsen, men at man stadig mangler tilstrækkelig kapacitet til at dække behovet.

Kommunerne vurderer selv, at de er nået langt med at implementere en virksomhedsrettet indsats for målgruppen. Men de peger samtidigt på, at de mangler kapacitet og ikke er helt i mål med at finde gode løsninger til at kombinere virksomhedsrettet indsats parallelt med andre indsatser.

Kommunerne vurderer, at man er langt med at implementere kravet om koordinerende sagsbehandler. Og at man er godt på vej med at etablere en helhedsorienteret og jobrettet indsats, men at man stadig ikke er i mål på området.

Kommunerne peger på, at implementeringen ikke er nået så langt på følgende områder:

- Tværfaglige indsatser og tilbud
- Brug af læse-, skrive- og regnetest
- Samarbejde med andre forvaltninger

Der er i kommunerne fokus på at udvikle og udvide arbejdet med at implementere disse elementer. Det handler bl.a. om at få styrket samarbejdet med de andre forvaltninger om de tværfaglige indsatser for de aktivitetsparate voksne

8. Bilag 1: Datakilder og metode

I dette afsnit beskrives datakilder og metoder for evalueringen.

Evalueringen gør status på, hvor langt kommunerne er kommet med implementering af kontanthjælpsreformen, og den er baseret på en kombination af kvantitative og kvalitative metoder:

- Registeranalyse
- Sagsgennemgang i kommunerne
- Spørgeskemaundersøgelse i kommunerne
- Interview med kommuner
- Borgersurvey
- Borgerinterview

Registeranalyse

I evalueringen er gennemført følgende registerbaserede analyser:

- Der er opgjort tilrettelæggelse af indsats for de nye kontanthjælpsgrupper på baggrund af data fra forløbsdatabasen DREAM, herunder samtaleintensitet, starttidspunkter for kontaktforløb og aktiveringsindsats, andelen af virksomhedsrettet aktivering.
- Der er opgjort dækningsgrader af de aktive tilbud og aktiveringsgrader på baggrund af data fra Jobindsats.dk.
- Der er foretaget målinger af opfyldelsen af nye krav til indsatsen på baggrund af forløbsdatabasen DREAM, herunder tidsfrister for samtaler og aktive tilbud, volumenkrav til samtaleforløbet.
- Der er opgjort afgangsrater for de nye kontanthjælpsgrupper på baggrund af data fra forløbsdatabasen DREAM.

Sagsgennemgang

I evalueringen har mploy gennemgået 789 sager for borgere, der modtog ydelse i november 2014, fra 13 kommuner på baggrund af cpr-numre udleveret fra STAR. Sagerne fordeler sig som følgende:

- 184 sager for uddannelsesparate unge
- 179 sager for aktivitetsparate unge
- 212 sager for jobparate
- 214 sager for aktivitetsparate voksne

Hvad er afdækket i sagsgennemgangen

- Afgivelse af uddannelsespålæg, herunder tidspunkt, brug og varighed af frister mv.
- Brug af FVU-test og kurser, herunder omfang og tidspunkt
- Brug af joblog og CV, herunder fokus i samtalerne og registreringer i jobloggen
- Brug af formidling, herunder registreringer af jobformidling, jobsøgningsaftaler mv.
- Brug af indsatser – herunder indhold, formål og omfang af indsatserne
- Brug af mentor – herunder formål med støtte og mentor som eneste tilbud
- Brug af tværfaglige indsatser – herunder indhold og omfang
- Sammenhæng mellem mål, delmål og indsatser

Følgende 13 kommuner har deltaget i sagsgennemgangen:

Nordjylland	Midtjylland	Syddanmark	Hovedstaden & Sjælland
<ul style="list-style-type: none">• Aalborg• Frederikshavn	<ul style="list-style-type: none">• Aarhus• Silkeborg• Horsens	<ul style="list-style-type: none">• Esbjerg• Kolding• Varde• Svendborg	<ul style="list-style-type: none">• København• Frederiksberg• Helsingør• Brøndby

Sagsgennemgangen blev gennemført i februar 2015.

Spørgeskemaundersøgelse i kommunerne

Som et led i evalueringen er der gennemført en række spørgeskemaundersøgelser i landets kommuner.

Dels har toplederne i jobcentret modtaget et spørgeskema om den samlede vurdering af status på implementering af kontanthjælpsreformen. I spørgeskemaet skulle lederne forholde sig til og besvare en række spørgsmål om status for og erfaringer med implementeringen af reformen

Temaer i spørgeskemaet til toplederne:

- Gevinster ved reformen
- Strategier og drivkræfter for implementeringen af reformens centrale elementer
- Prioriteringer i implementeringen
- Status på implementeringen
- De største succeser i implementeringen
- De største udfordringer i implementeringen
- Best Practice i implementeringen
- Lokale initiativer til at understøtte den videre implementering
- Centrale initiativer til at understøtte den videre implementering

I denne spørgeskemaundersøgelse var svarprocenten 38 pct.

Den anden spørgeskemaundersøgelse var målrettet teamledere med ansvar for de enkelte målgrupper i reformen. Der blev udsendt et spørgeskema for hver målgruppe.

I spørgeskemaet skulle teamlederne forholde sig til og besvare en række spørgsmål om status på implementeringen af reformen for den enkelte målgruppe samt svare på, i hvilket omfang reformens elementer har forandret og styrket indsatsen for målgruppen.

Temaer i spørgeskemaet til teamlederne:

- Status på implementeringen af reformens elementer for målgruppen
- I hvilken grad reformens elementer har medført forandringer i indsatsen for målgruppen
- I hvilken grad reformens elementer har styrket indsatsen for målgruppen
- Best Practice i implementeringen
- Lokale initiativer til at understøtte den videre implementering
- Centrale initiativer til at understøtte den videre implementering

I disse spørgeskemaundersøgelser var svarprocenten mellem 24 og 31 pct.

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført fra ultimo februar til primo marts 2015.

Interview med kommunerne

Som led i evalueringen er der gennemført interview med 22 kommuner. Der har i alle kommuner været gennemført et interview med jobcentrets topleder. Derudover har der været gennemført interview med teamledere og medarbejdere med ansvar for de enkelte målgrupper.

I ca. halvdelen af kommunerne har interviewene omfattet alle målgrupper, mens interviewene i den resterende halvdel har fokuseret på enten unge- eller voksengrupperne.

Temaer i interviewene:

- Overordnet status på implementeringen af reformen
- Implementering af visitation
- Implementering af uddannelsesrettet indsats for unge (uddannelsespålæg, FVU-test uddannelsesvejledning, fastholdelsesindsats m.v.)
- Implementering af jobrettet indsats for jobparate (jobrettede samtaler, joblog, formidling, virksomhedsrette indsats m.v.)
- Implementering af helhedsorienteret og jobrettet indsats for aktivitetsparate (virksomhedsrettet indsats m.v.)
- Implementering af tværfaglig indsats for aktivitetsparate (samarbejde, indsatser m.v.)
- Implementering af mentorstøtte til aktivitetsparate (mentor som eneste tilbud m.v.)
- Implementering af koordinerende sagsbehandler for aktivitetsparate

Der er gennemført interview i følgende 22 kommuner:

Nordjylland	Midtjylland	Syddanmark	Hovedstaden & Sjælland
<ul style="list-style-type: none">• Aalborg• Frederikshavn• Thisted	<ul style="list-style-type: none">• Aarhus• Silkeborg• Horsens• Viborg• Holsteborg• Skive• Struer	<ul style="list-style-type: none">• Esbjerg• Kolding• Varde• Svendborg• Haderslev• Nyborg	<ul style="list-style-type: none">• København• Frederiksberg• Helsingør• Brøndby• Kalundborg• Lolland

Interviewene blev gennemført fra ultimo januar til primo marts 2015.

Borgersurvey

Som led i evalueringen er der gennemført en borgersurvey med 1.000 kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere på baggrund af 3.000 telefonnumre udleveret fra STAR. Surveyen er gennemført af phonerfirmaet Valeur. Besvarelserne fordeler sig som følger:

- 245 besvarelser fra uddannelsesparate unge
- 235 besvarelser fra aktivitetsparate unge
- 309 besvarelser fra jobparate
- 211 besvarelser fra aktivitetsparate voksne

I surveyen er borgerne blevet bedt om at besvare en række spørgsmål om, hvilke udfordringer de har i forhold til job eller uddannelse, hvilke indsatser de har fået, og hvad de har fået ud af indsatserne.

Temaer i borgersurveyen:

- Hvad er efter din mening dine største udfordringer ift. at komme i job/uddannelse?
- Har jobcentret talt med dig om dine job-/uddannelsesmuligheder, når du har været til samtale?
- Hvilke konkrete aktiviteter har jobcentret tilbudt dig?
- Hvad har du fået ud af aktiviteterne fra jobcentret?
- Hvad synes du, at jobcentret er god til?
- Oplever du at have indflydelse på den plan og de aktiviteter, du skal deltage i?
- Hvordan ser du din fremtid i forhold til at komme i job/uddannelse?

Proceduren var, at Valeur ringede til hver borger op til 3 gange. Hvis det ved tredje opkald ikke var lykkedes at få fat på borgeren, udgik vedkommende af surveyen, og man fortsatte til de næste på listen, indtil man nåede 250 respondenter inden for hver målgruppe. De viste sig dog at være vanskeligt for Valeur at få fat på tilstrækkeligt mange aktivitetsparate borgere. Derfor blev aftalen, at de i stedet skulle indhente svar fra lidt flere af de jobparate for at sikre en survey på 1.000 borgere.

Borgersurveyen blev gennemført i februar 2015.

Borgerinterview

Som led i evalueringen har mploy gennemført interview med 70 borgere. Interviewene havde til formål at nuancere og kvalificere de besvarelser, der blev indhentet via borgersurveyen.

Interviewene blev dels gennemført som fokusgruppeinterview, hvor kommunerne rekrutterede deltagerne.

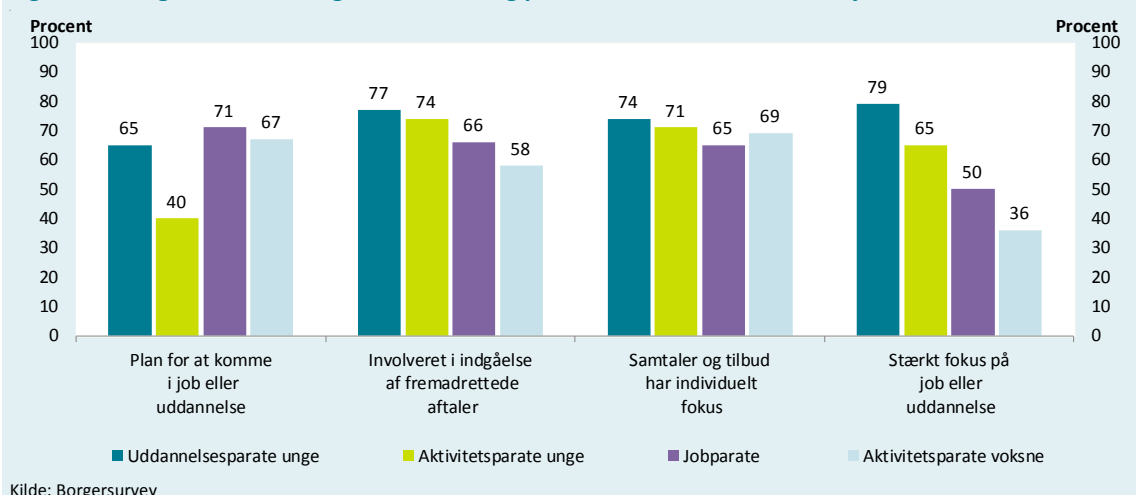
Dels blev de gennemført som individuelle telefoninterview. Her foregik rekrutteringen via borgersurveyen, hvor borgerne fik mulighed for at tilkendegive, om de ønskede at blive ringet op for at uddybe deres besvarelse.

Borgerinterviewene blev gennemført i marts 2015.

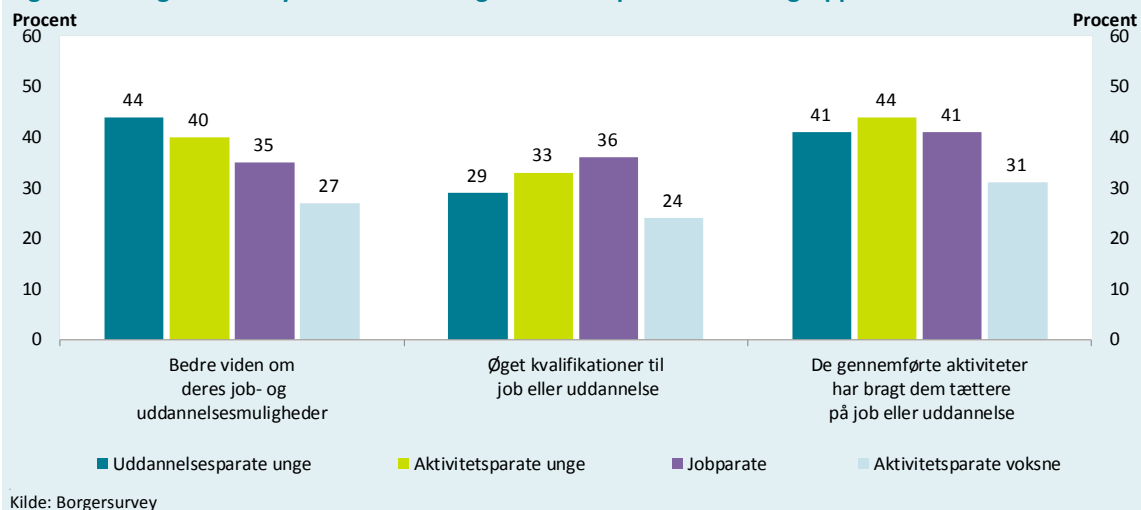
9. Bilag 2: Resultater fra borgersurveyen

Figur 9.1: Borgernes vurdering af indholdet og processen vedr. indsatserne i jobcentrene

Kilde: Borgersurvey

Figur 9.2: Borgernes udbytte af samtaler og aktiviteter på tværs af målgrupper

Kilde: Borgersurvey

VIDEN > UDVIKLING > IMPLEMENTERING

MPLOY A/S
GOTHERSGADE 103, STUEN
1123 KØBENHAVN K

TEL. +45 32 97 97 87
MPLOY@MPLOY.DK
WWW.MPLOY.DK

